

naša luč

1975

8

splošna deklaracija o človekovih pravicah

Ob tridesetletnici te važne mednarodne listine objavljamo njeno besedilo v nadaljevanjih in ga razlagamo.

Med državami podpisnicami je bila tudi Jugoslavija.

**ČLEN 23. — 1. Vsak človek ima pravico do dela, do svobode pri izbiri poklica, do primer-
nih in zadovoljajočih delovnih razmer kot tudi do varstva pred brezposelnostjo.**

Delo je najbolj naravna pot, po kateri pride človek do kruha in potrebnih sredstev zase in za družino. Zato je družba odgovorna za tak gospodarski red, da more dobiti v normalnih razmerah slehernik delo.

Vsak človek ima po naravi sposobnosti in veselje za določene vrste dela: kdor bo mogel vršiti sebi odgovarjajoče delo, bo našel v njem zadovoljstvo in tudi družba bo imela od tega največ koristi. Zato je proti naravni pravici, da bi koga silili v določeni poklic ali mu ga branili. Niti starši nimajo te pravice pri svojih otrocih.

Varnostni, higienski, klimatični ukrepi bodo varovali delavčevu zdravje in njegovo delovno sposobnost. Tudi do teh ukrepov ima delavec pravico.

Za primer brezposelnosti mora biti tako urejeno, da bo mogel delavec s prejemki iz socialne blagajne tudi v tem času sebe in svojo družino dostojno preživljati.

2. Vsi ljudje imajo brez vsake diskriminacije pravico do enakega plačila za enako delo.

V dveh primerih bi mogla biti skušnjava velika, pregrešiti se proti temu načelu: pri tujih delavcih v neki deželi ali pri v vla-

dajočo stranko nevčlanjenih delavcih v domači deželi. Ali so taki primeri? Če so, koliko jih je? Odgovor je vsekakor težak.

3. Vsak človek, ki dela, ima pravico do primerne in zadovoljujoče odškodnine, ki njemu in njegovi družini zagotovi življenje, ustrežajoče človeškemu dostojanstvu. Če je potrebno, jo je treba dopolniti z drugimi socialnimi varnostnimi ukrepi.

Delavec ima pravico do pravične in družinske plače, to je do take, s katero si more skupaj s svojo družino privoščiti primer-
no stanovanje, hrano, obleko, pa tudi poskrbeti za kulturne potrebe in pošteno razvedrilo. Družinska plača pomeni poleg tega tudi to, da ne bo treba hoditi ženi na delo, saj jo družina doma potrebuje, če naj bo dom dom. Domala vse razvite države skrbijo za primerne družinske plače z družinskimi dokladami, zmanjševanjem davkov in ugodno stanovanjsko politiko.

4. Vsak človek ima pravico, da za varstvo svojih koristi osnuje poklicna združenja in je njih član.

Zvez poklicnih združenj ali sindikatov je v demokratičnih državah običajno več: vsak delavec se lahko vključi v tisto zvezo, ki po njegovem mnenju najbolje ščiti njegove pravice. V nedemokratičnih državah je zveza sindikatov samo ena in sicer državna. Ker je tudi lastnica skoraj vseh podjetij država, so ti sindikati smešna pojava: kako naj po njih delavec brani svoje pravice proti podjetju, ko sta pa tako sindikat kot podjetje v rokah države oziroma stranke?

ČLEN 24. — Vsak človek ima pravico do oddiha in prostega

časa kakor tudi do pametne omejitve delovnega časa ter občasnega plačanega dopusta.

Glede pametne omejitve delovnega časa naj bi pazili predvsem naši delavci v tujini, posebno še tisti v gostinstvu. Nikakor naj ne pristanejo na zahtevo delodajalcev, da bi delali po 9, 10, celo 12 in več ur na dan, ker gostilničar ne more dobiti drugih uslužbenecv. Tudi ko bi tisti delodajalec nadure pošteno plačal — kar se, žal, mnogokrat niti pri slovenskih podjetnikih v tujini ne zgodi — uslužbenec ne sme zaradi svojega zdravja na to pristati. Koliko naših delavk in delavcev v tujini je pretiravanje v delu drago plačalo s svojim zdravjem!

ČLEN 25. — 1. Vsak človek ima pravico do takih življenjskih razmer, da je njemu in njegovi družini poskrbljeno za zdravje in primerno blaginjo, ki obsega tudi hrano, obleko, stanovanje, zdravniško oskrbo in potrebno pomoč socialnega skrbstva; pravico ima do varnosti v primeru brezposelnosti, bolezni, invalidnosti, ovdovelosti, starosti ali drugače nastali izgubi sredstev za vzdrževanje zaradi okoliščin, ki jih ni sam zakrivil.

Ta člen zahteva predvsem urejene življenjske razmere. Zgodovina zadnjih petdesetih let je dokazala, da je demokratična družbena ureditev neprimerno bolj sposobna uresničiti ugodne življenjske razmere kot pa sistem tako imenovanih „ljudskih demokracij“. Že samo neprestano prehajanje ljudi iz dežel s tem zadnjim sistemom v dežele s prvim sistemom je neizpodbiten dokaz za to. Tudi množično odhajanja ljudi na delo iz „socialističnih“ dežel v „kapitalistične“ potrjuje gornje spoznanje.

(Bo še)

Slika na naslovni strani:
Prekmurska domačija.

Slovenija, ali boš ohranila svojo podobo?

V ljubljanskem „Delu“ je letos v avgustu Niko Lapajne v treh nadaljevanjih pisal o delavcih v Sloveniji, ki so prišli tja iz drugih jugoslovanskih republik. Iz teh člankov povzemamo glavne ugotovitve, večinoma dobesedno.

V naši republici živi in dela od 100 do 140 tisoč delavk in delavcev iz drugih republik, kar pomeni, da je skoraj vsak šesti delavec v Sloveniji „domači zdomec“.

Po ugotovitvah republiškega zavoda za zaposlovanje se vsako leto pri nas zaposli 14 tisoč novih delavcev iz drugih republik, po najnovejših podatkih pa še precej več. Priseljavanje stalno narašča. Letos so samo od januarja do maja v Sloveniji na novo zaposlili nad 7 tisoč takih delavcev. Če se bo ta tok nadaljeval z isto hitrostjo, bo ob koncu leta v Sloveniji rekordno število na novo zaposlenih delavcev iz drugih republik, namreč 17 tisoč, kar pomeni, da bo vsak drugi ali tretji na novo zaposleni delavec tujec.

Za stalno ostaja v Sloveniji kakih 48% teh delavcev, ostali se po enem ali več letih vrnejo domov oziroma odidejo v tujino.

Zakaj prihajajo v Slovenijo delavci iz drugih republik?
Iz naslednjih razlogov:

- v Sloveniji že več let primanjkuje delavcev, ki bi bili pripravljeni prijeti za vsako delo,
- prirastek prebivalstva v Sloveniji je razmeroma nizek,
- znaten odstotek naših ljudi se začasno izseljuje v tujino,
- moderna preseljevalna mrzlica vpliva na preseljevanje delavcev znotraj in zunaj države,
- slovensko gospodarstvo skuša napredovati bolj prek dotoka nove delovne sile kot prek modernizacije tehnologije.

Vsa ta dejstva prinašajo s seboj vrsto težav in vprašanj, „ki jih nismo znali prav oceniti ali pa smo jih do nedavna prepuščali v nemar... Zadnjih deset let je bilo sklicanih nič koliko sestankov, napisanih, natiskanih in razmnoženih na kilograme poročil, zapiskov in člankov — vse bolj ali manj zaman“.

Nas v tujini zanima ob tem predvsem, ali bo Slovenija pri tolikšnem dotoku tujcev na dolgo roko še mogla obdržati svojo slovensko podobo, tako nekako, kakor sprašuje Oton Župancič v Dumi: „Kje, domovina, si? Ali na poljih teh? Še pod Triglavom, okrog Karavank?“

Člankarja „Dela“ vznemirja predvsem stanovanjska stiska teh naših bratov z juga. Nekaj njegovih ugotovitev:

„Posebno v Ljubljani in okrog nje so začela rasti barakarska naselja. Po precej približnih podatkih živi v takšnih zasilnih bivališčih okoli 12 tisoč delavcev, če ne še precej več.

Eno največjih barakarskih naselij pri nas je v Tomačevem pri Ljubljani. Po ocenah domačinov stoji tu vsaj 100 večjih in manjših lesenih, pločevinastih in zidanih barak-hišic, v katerih živi kakih 200 do 300 družin in posameznikov ali okroglo 2.000 do 2.500 ljudi. Vodovodna baraka ob stranišču, baraka ob baraki, otroci in luže, nevarnost pred naraslo Savo, grozeča epidemija te ali one bolezni, to je tomačevska barakarska resničnost.“

naša luč

1975 8

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 24
oktober 1975

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.

Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	2 angl. f.
Avstrija	75 šil.
Belgija	170 bel. fran.
Francija	20 fr. fran.
Italija	2200 lir
Švica	16 š. fran.
Nizozemska	12 n. glđ.
Nemčija	15 n. mark
Švedska	20 š. kron
Avstralija	5 av. dol.
Kanada	6 kan. dol.
ZDA	6 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštlin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

za vas smo nabrali najbolj zanimive

novice od doma

NOVE KATEHISTINJE

Ljubljanski nadškof je v stolnici pri posebni maši podelil diplome šestim katehistinjam, ki so uspešno končale šolanje na teološki fakulteti. Pomagale bodo duhovnikom, predvsem v župnijah z velikim številom otrok, poučevati vero in prinašati življenje milosti. Katehistinje živijo samo od darov vernikov. Zato je njihovo delo veliko vredno, ker je prežeto z idealizmom.

NOVA MISIJONARJA

Slovenskim misijonarjem sta se pridružila lazarist Rado Sušnik in minorit Miha Drevenšek. Misijonski križ jim je podelil ljubljanski nadškof Pogačnik ob misijonskem slavu na Rakovniku. Slovesnosti ob 100-letnici odhoda prvih salezijanskih misijonarjev v Južno Ameriko so poleg nabite cerkve verni-

nikov prisostvovali tudi mnogi slovenski misijonarji iz Afrike in Azije, ki so trenutno v domovini.

SLOVENSKI FILM

Letošnji festival filma v Puli je potekal v znamenju slovenske premoči. Štirje filmi: Pomladni veter, Čudoviti prah, Strah in Povest o dobrih ljudeh, so dobili enajst odličij. Po suhih letih iz prejšnjih festivalov so letošnja odlikovanja lepo priznanje za trud in izvirnost.

*

ARTIČE — V Artičah pri Brežicah so svečano odprli novo rekonstruirani odsek ceste do sosednjih Dežnih sel. S tem je bil asfaltiran in razširjen še zadnji del ceste v smeri Krško-Globoko.

BELTINCI — 13. julija se je okrog cerkve zbralo preko 3000 vernikov, pred oltarjem na prostem pa 34 du-

hovnikov, 26 redovnic in 3 redovni bratje, ki izhajajo iz te velike prekmurske župnije. Srečanje je bila preprosta zahvala Bogu za vse njegove dobrote in milosti.

BELTINCI — Beltinci v Prekmurju so že skoraj štiri desetletja središče prekmurske folklore. Izvirne ljudske plesе so pričeli domačini gojiti na podbudo pokojnega mentorja slovenske folklorne Franceta Marolta. Beltinska folklorna skupina je dosegla visoko umetniško raven in imela že preko 300 nastopov doma in v tujini. V avgustu imajo doma vsakoletni folklorni festival, kjer se srečajo z mnogimi domačimi in sosednjimi skupinami. Ob koncu vsakega festivala zaplešejo plesalci vseh skupin znano prekmursko „Marko skače“.

BRASLOVČE — Novo akumulacij-

med vrstami smo brali:

NEKATERI SO DOBRI TOVARIŠI — ZA OZEK KROG SVOJIH ZNANCEV.

SAMOUPRAVLJANJE — TO SO ONI, UPRAVLJANJE IN ODLOČANJE — TO SEM JAZ.

BEDAK IMA PREDNOST PRED PAMETNIMI: VEDNO JE ZADOVOLJEN SAM S SABO.

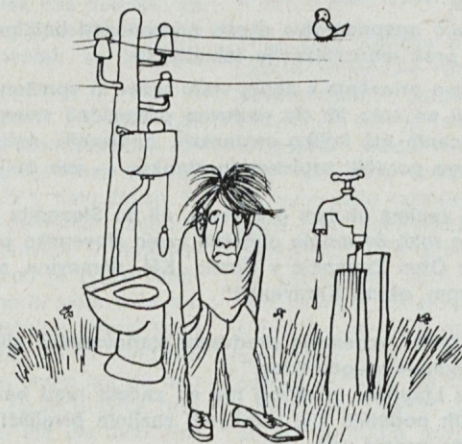
„HODITE PO MOJIH STOPINJAH!“ JE REKEL IN SE JE ODPELJAL Z AVIONOM.

VZPON SE POGOSTO ZAČNE Z UPOGNJENIM HRBTOM.

ČIM VEČ ZASLUŽIŠ, TEM BOLJ SI ZASLUŽEN.

ČE PRAZNUJEMO, TO SE NE POMENI, DA SMO ŽE ZMAGALI.

NALIJMO SI ČISTEGA VINA: PIJMO JABOLČNIK!

— PARCELO SEM PLAČAL, KOMUNALNI PRISPEVEK SEM PORAVNAL, ČE BI MI OSTALO KAJ DENARJA, BI PA ZAČEL HIŠO GRADITI.

sko jezero pod Žovnekom bo v glavnem služilo za namakanje kmetijskih zemljišč in hmeljišč. Ima pa tudi odlične možnosti za turizem in ribolov, čolnarjenje, pozimi pa za drsanje. Zajelo bo 40 do 50 hektarjev površine.

CELJE — Zlatarna Celje je zmagala na licitaciji za uradno značko olimpijskih iger v Montrealu. Izdelala bo preko dva milijona značk in milijon obeskov. Prvo serijo 50 ti-soč je že dala v prodajo.

GORNJA RADGONA — Pomurski kmetijsko-živilski sejem v avgustu je po obisku (100.000) in razstavljalcih (250) prekosil vsa pričakovanja. Zelo pester je bil izbor vseh vrst kmetijskih strojev. Domači in tuji razstavljalci so poskrbeli za dobro kvaliteto blaga. Organizirali so tudi strokovna predavanja in demonstracijo posameznih strojev. Izvedenci pripravljajo pokrite sejemske prostore in zagotavljajo, da bo ta prerastel v največjega tovrstnega v Jugoslaviji.

KAMNIK — V avgustu je bilo posrečeno „Nedeljsko srečanje narodnih noš“. Sem so prihitele folklorne skupine iz domovine in zamejstva. Med njimi pa je bilo veliko lastni-

Škofja Loka je predlanskim praznovala tisočletnico obstoja. Cesar je podelil leta 973 loško ozemlje škofom iz Freisinga na Bavarskem.

kov narodnih noš, ki sicer niso vključeni v folklorne skupine, a jim noše pogosto prav pridejo. Vseh bi lahko naštel preko 800. V veličastnem sprevodu so se pomikali skozi mesto ob sprejavi mnogih zabavnih ansamblov.

KAPELA PRI BREŽICAH — Tukajšnja godba na pihala deluje že 125 let. Malo je takih skupin, ki bi toliko časa nepretrgano skupaj delovale, posebej še v tako težkem času. Večino ansambla sestavljajo kmetje in delavci, ki se po napornih dnevih z veseljem zbirajo k vajam in skupnim večerom. Glasbena kvaliteta jim je prinesla že veliko odlikovanj.

KRANJ — Tiskarsko podjetje „Gorenjski tisk“ je odprl nove proizvodne prostore za kartonsko embalažo. Obrat je opremljen z naj-sodobnejšimi stroji na tem področju, med drugim tudi z laserjem. Z novimi zmogljivostmi bodo krili vse potrebe kartonske embalaže v farmacevtski in kozmetični industriji ter vrsto drugih.

KRANJ — Na hiši v Regenčevi ulici, kjer je bil leta 1814 rojen Janez Puhar, duhovnik in izumitelj fotografije na steklo, so odkrili spominsko ploščo. Puhar je ob rojstvu fotografije prispeval velik delež in je znan v svetovnem merilu. Ploščo je vzidal kranjski Foto kino klub, ki nosi ime po svojem slavnem rojaku-izumitelju.

LENDAVA — Podjetje „Nafta“ v

Kapniki v Postojnski jami. Po tej jami je Slovenija znana po širnem svetu.

Lendavi gradi novo tovarno formalina. Ta je osnovna surovina za izdelavo umetnih lepil. Pridobivajo ga iz naftnih derivatov. S tem dosega podjetje nov korak v gradnji naftnega in ratinerijskega koncerna v Lendavi.

LJUBLJANA — Slovenija je po številu prostovoljnih darovalcev krvi na drugem mestu v Evropi s 4,7% prebivalcev. Pred nami so Finci s

(Dalje na strani 10)

zapiski nekega župnika

Res je, da je božja beseda kakšno nedeljo bolj bogata, kakšno manj, vendar ne smemo spregledati nobene nedelje. Ne samo kakšno nedeljo, marveč skozi vse leto naj 450 tisoč Slovencev, ki gredo ob nedeljah k maši, polaga temelje za Kristusovo življenje med nami v prihodnjih letih.

Ali bodo naše župnije preživele sveto leto tako, da bodo res našle smer za prihodnost?

Jezus je jasno razodel, da na sodni dan ne bo pomagalo, če je imel kdo mnogo spodbudnih govorov, če je bil mnogokrat pri obhajilu ali je celo maševal. Če je delal ljudem krivico, bo zaslišal: „Proč izpred mene!“ Zaradi učlovečenja je namreč postala druga zapoved (ljubezen do ljudi) enaka prvi (ljubezen do Boga).

Pascal, veliki francoski matematik in mislec, je to dobro razumel. Ko mu prestrogi duhovnik ni hotel prinesiti k smrtini postelji obhajila, je prosil, naj

mu prinesejo v sobo najbednejšega bolnika. „Če že ne smem biti združen s Kristusom v svetem zakramentu,“ je rekel, „naj bom združen z njim vsaj v enem njegovih najmanjših bratov!“

Slavni moralist p. Haering je bil med vojno vojak na ruski fronti. Nekoč mu je neki drug nemški vojak dejal: „Ne verujem, pater! Ne verujem v Boga! Ni ga! Ko bi bil, ne bi dovolil ljudem, da bi začeli to strašno vojno.“

Drug vojak je dodal: „Klical sem Boga v bojnem jarku, v porušeni hiši. Z neba so padale samo bombe in ogenj, njega pa ni bilo od nikoder... Ne, Boga ni! Bog živi samo v vaših psalmih, knjigah, molitvah, v glasovih zvonov, v kadilu, samo tam...“

Pater je mirno in tiho poslušal jezne besede izmučenih tovarišev. Na koncu je dejal: „Res je, fantje! Boga ni — v peklu. Če ljudje izženejo Boga, se zem-

lja spremeni v pekel. Pekel ni drugega kot odsotnost Boga, odsotnost ljubezni.“

Današnja življenjska naglica ni naklonjena molitvi in premišljevanju. Nimamo več časa. Ustvarili smo si sredstva, da bi hitreje prišli, kamor želimo, da bi hitreje naredili, kar bi naj bilo narejeno, in vendar imamo kljub temu vedno manj časa.

Zjutraj se nam mudi na delo, v službo, in seveda ne najdemo časa, da bi se usmerili v Skrivnost.

Zvečer smo do kraja utrujeni, pa še časopis moramo pogledati, videti to in ono televizijsko oddajo. Zato ni časa, da bi v molitvi nekoliko „prišli k sebi“.

Ob koncu tedna se hočemo umakniti iz vsakdanjega okolja in večkrat še za nedeljsko mašo ni časa.

Tako postaja naše življenje čedalje bolj prazno. Nezačudljivi smo, pa ne vemo, da zato, ker zanemarjamo tistega, ki je Smisel, ki je Življenje.

A. S.

Kaj je narobe pri odnosih v slovenski Cerkvi?

Revija „Cerkve v sedanjem svetu“ (1975/5-6) je objavila odgovore določenih vernikov na gornje vprašanje. Nekateri od njih ponatiskujemo. Seveda ne prikazujejo ti odgovori popolne podobe slovenske Cerkve: govorijo le o njenih napakah, ker so bili vprašanci pač le o njih vprašani. Kljub temu pa nam morejo ugotovitve odlično služiti za izpraševanje vesti.

V glavnem gre povsod za pomanjkanje čuta za resnično človečnost, kakor da bi bilo mogoče postati svetnik, ne da bi bili najprej res ljudje! Namesto resnično evangeljskega reda, kar tiče oblast, smo postavili svoj red. Kdor je prvi, mora služiti vsem in ne gospodovati, tako vsaj je učil Kristus. V tem je rak naših medsebojnih odnosov v krščanskih skupnostih.

(duhovnik, 51)

Mislím, da je v naši Cerkvi predvsem narobe to, da v našo miselnost premalo prodira duh II. vatikanskega koncila,

to je Kristusov duh... Zakoreninjeni smo v ohranjanju preživelega... Zato so odnosi med nami, kristjani, pogosto v pohujšanje drugim, ker je med nami premalo prave, evangeljske ljubezni, ki bi govorila, čigavi smo.

(študentka teologije, 24)

Mnogi kot da sploh niso verni. Sprti in sovražni prihajajo v cerkev in po maši se z enako sovražnostjo vračajo. Dostikrat so nerazumljivo sebični in nevoščljivi, celo hinavski: menda so še pred Bogom drug druge-mu napoti...

(študentka, 23)

maša z beat, jazz, pop-glasbo

Še pred dobrimi desetimi leti se je zdelo nemogoče to, kar je danes po mnogih župnijah že skoraj samo po sebi umevno: beat, jazz in pop glasba kot sestavina sodobne oblike mladinske maše.

Seveda sme o takih mašah soditi vsakdo, kakor hoče, nečesa pa ni mogoče tajiti. Vsem tem poskusom botruje zdrava misel: kako posodobiti in poživiti božjo službo.

DOŽIVETA BOŽJA SLUŽBA

Mlad kristjan poroča o mladinski maši na svoji župniji takole:

Pomanjkanje občestvenega duha, z izjemo nekaterih majhnih skupin. Koliko je v njih zavesti, da so tudi oni tako kot duhovniki in škofje Cerkev, da nosijo delež odgovornosti za jutrišnjo podobo krščanstva, da je prihodnost Kristusove stvari odvisna tudi od njih?

(duhovnik, redovnik, 30)

Naš vernik je iz preteklosti utlit po kalupu, ki se ga težko otrese. Oblikovala ga je množica običajev, izročil in okoliščin. Večina kristjanov si je za Boga ustvarila poseben pridržan prostor. Tam je njihov Bog še ved-

no Bog. Težko pa odkrijejo Boga, ki se nam je po Kristusu razodel tako človeški, tako poln življenja. Ni mogel biti sveti samotar, ker je prišel odrešiti in posvetiti človeštvo. Ta Kristusova razsežnost je potrebna današnjemu kristjanu pri nas.

(duhovnik, 32)

Zlasti pri krčevitih pripadnikih ohranjanja starega, ki so včasih že pravi prenapeteži, ni prostora za duhovno širino, za razumevanje drugače mislečih in za upoštevanje osebne vesti... Razumništvo se zaveda svoje pomanjkljive verske izo-

brazbe, pa tudi zunanje okoliščine ga odvrčajo od prevelikega zavzemanja za vero.

(redovnica, 48)

Verniki niso kot verniki povezani. Med starejšimi so še dokaj močne pobožnjaške malenkosti. Med mladimi pogosto manjka zanimanje za ključna vprašanja Cerkve, ovedenost in odnosi na človeško-verski ravni. Čutiti je prepad med rodovi, med nvanjo in pristno vernostjo. Nujno bo delo v majhnih skupinah.

(duhovnik, redovnik, 35)

(Dalje na 8. strani)

„Vsega skupaj nas je petnajst, dvajset mladih ljudi, ki se poznamo že od otroških nog. Dobivamo se k maši z našim kaplanom v župnijski sobi za sestanke.

Preprosta miza je oltar, stoli stojijo v polkrogu okrog mize. Dekleta pogrnejo mizo, nanjo postavijo rože, sveči in križ.

Fantje poskrbijo za gramofon. Največkrat poslušamo moderne ritmične pesmi, primerne za mašo, ki jih sami določimo. Včasih prinese kdo s seboj kitaro. Tedaj pome moderne pesmi.

Predmet besednega bogoslužja določamo sami. Pravočasno je objavljen, tako da se lahko vsi nanj pripravimo.

Mašo začnemo z glasbo in molitvijo.

Včasih pove kdo od nas nekaj svojih misli o predmetu, ki smo ga določili za razgovor. Potem se o tem pogovarjamo. Ves razgovor vodi duhovnik. Ta traja tudi do ene ure. Včasih se misli krešejo, včasih se pri tem tudi nasmejimo. Na koncu razgovora kaplan vse naše misli povzame in vskladi s krščanskim pogledom na svet. Evangelija ne preberemo na začetku razgovora, marveč šele na koncu: Kristus naj ima glede predmeta našega razgovora zadnjo besedo.

Božja služba teče potem preprosto naprej. Duhovnik moli molitve počasi, pogosto jih sam svobodno sestavlja. Tako bolj odgovarjajo mislim razgovora.

K obhajilu pristopimo vsi. Tudi kelih kroži okrog in vsi pijemo iz njega.

Sledi odmor za premišljevanje. Pesem na koncu nas opozarja na odgovornost do drugih ljudi.

Poslovimo se kot prijatelji.“

K temu poročilu nekaj vprašanj:

● Kaj pravite o takšni maši?

komedijanti pred cerkvenimi vrati

Že od nekdaj se poklicni berači zbirajo pred vrati romarskih cerkvá. Naj civilizacija še tako naglo napreduje, naj se podoba življenja in medsebojnih razmerij še tako spreminja, ta „posel“ je vse preveč donosen, da bi bil kdajkoli iz mode. In verjel bi: ko bodo na kolonizirani Luni pozidali prve cerkve, bodo pred njimi iz tal zrasli tudi nepogrešljivi berači...

Kot amaterski gledališčnik jih

rad opazujem, kjerkoli jih najdem, to pa zato, ker so prvovrstni komedijanti, saj dovršeno igrajo svoje vloge in natanko poznajo pravila o poteku „predstave“. Sodim celo, da bi se marsikakšen gledališki igralec mogel od njih veliko naučiti.

Ondan sem v lopi znane božjepotne cerkve našel nekaj „starih znancev“ iz mesta, med njimi ciganko z dvema otrokoma ter invalida brez noge. Očitno so bili zadovoljni, ker so si uspeli priboriti pravšno „lokacijo“, in pod kožo se jim je kar samo smejalo, saj so jim novci in bankovci skorajda deževali v dlani.

In kako nenaporna je bila njihova igra!

Še kar mlada ciganka si je spretno spodvila nogo, na razpoloženo scefrano krilo pa si je položila berglo. Njen obraz je bil neizrekljivo žalosten in nabit z neizčrpno zalogo nesreče, ki jo je samo po sebi prenašala na dojenčka v naročju, moleč navidezno pohabljen dlan s starim tisočakom med prsti kot vzorcem, kolikšni zneski so navadno zaželeni. Desetletnemu sinu je zavezala čez oko črno ruto in ga postavila pred vrata. Tu je z govorniško dognanostjo lajnal svoj prosja-

● *Kako bi bilo mogoče poživiti tudi maše za odrasle?*

● *Ali ste že kdaj povedali župniku svoje mnenje o maši v vaši župniji? Če niste, zakaj ne?*

● *Ali ste se sami kdaj ponudili, da prevzamete pri maši kakšno vlogo, npr. branje beril in prošenj, vodenje maše, vodenje ljudskega petja...?*

KAJ JE Z NEDELJSKO DOLŽNOSTJO?

Neki fant piše: „Pošteno moram priznati, da sem med počitnicami večkrat od nedeljske maše izostal. Do najbližje cerkve je bilo precej daleč. Mogoče sem vzel vso stvar prelahko. Sedaj me mučijo dvomi, ali nisem morda s tem težko grešil.“

In neko dekle: „Meni Cerkev že nekaj časa nič več ne pomeni. Ko sem začela pred dvema letoma kdaj pa kdaj manjkati pri maši in zakramentih, sem imela slabo vest. V tem času pa sem postala glede tega popolnoma mirna. Bolj imam občutje, da mi Cerkev ne da prav ničesar in da se moram postaviti na svoje noge.“

Da niso primeri takšnih mladih ljudi redki, to je gotovo. A kako jih reševati?

● *Kaj bi vi odgovorili fantu na njegovo pismo?*

● *Kaj naj stori mlad človek, ki je postal negotov v svoji veri in ki misli, da mu maša ničesar ne da?*

● *Kako naj ravna tisti, ki ga starši proti njegovi volji pošiljajo k maši?*

Pri reševanju teh vprašanj nam pomagajo ugotovitve *Holandskega katekizma*, ki piše o omenjenih vprašanih takole:

Z Novo zavezo so si kristjani izbrali za Gospodov dan dan vstajenja. Tako je postal dan po soboti (z razliko od judov) njihov dan shajanja, evharistične daritve in pozneje tudi prazničnega počitka... Zato si prihrani katoliški kristjan eno uro prosto za evharistično daritev kot za jedro nedelje...

Ena ura na teden ni veliko za človeka, ki veruje, da prihajata njegovo življenje in njegova sreča iz bojnih rok. Dejstvo, da obstaja nedeljska dolžnost, ne pomeni,

da ne bi šel človek v cerkev iz ljubezni. Zapoved je pogostoma varstvo pred zanikrnostjo in kratkovidnostjo.

Sicer pa ne smemo meriti vernosti drugih po tem, ali hodijo v cerkev. Če kdaj kakšen kristjan ne-

ški pripev in od časa do časa prinašal materi, kar je nabral.

Zraven nje je napol ležal moški najboljših let s prazno hlačnico, kajti bil je resnično samonog. Da bi bil videti še huje prizadet, si je potegnill desnico za hrbet in otepal s praznim rokavom. Neobrito „strnišče“ je prepričljivo stopnjevalo zanemarjenost, za popolnejši nastop pa je moral pogoltniti tudi kako sodobno sredstvo za videz globoke upadlosti. (V Švejkovih časih so simulanti žrli kredo in take reči.) Poleg vsega je mižal, kot da gredu njegove poslednje moči h koncu.

Komedija je tekla kot namažana, manjkal je samo še reflektor in scenska glasba. A romarji so se kljub temu dali ganiti. Roke so samogibno segale v žep in delile po izreku: „Naj ne ve levica...“

Ob pogledu na te „nesrečnike“ mi je bilo kljub užitku ob brezhibni igri dokaj čudno pri srcu, saj bosta on in ona zvečer (kakor že mnogokrat) široko nasmejana popivala v kakem bifeju in lahkomiselno trošila ti-sočake.

V duhu sem ju že gledal za pivsko mizo domala elegantno oblečena, medtem ko ju bo

njun komedijantsko beraški kostum čakal doma na žeblju, da se prezračil do naslednje akcije. Ona bo z naličenimi ustnicami in lakiranimi nohti osvajala partnerja ob sebi, on pa bo imel kajpada spodobno protezo in gladko obriti obraz mu bo sončno sijal, ko bosta nazdravljala svojemu poklicu.

In nobena kaplja jima ne bo zagrenila veselega večera, zakaj daleč sta od spoznanja, da pijeta za denar, ki ga kar naprej pulita od ust tistim, katerih neusmiljeni delež je uboštvo brez komedijantske maske na obrazu. J. L.

kaj časa te vrednote nedelje ne vidi in ne uresničuje, ne smemo izrekati sodbe o njegovem krščanstvu. Mogoče je npr., da bi se mlad človek rad otresel gole navade. Išče resničen nagib za obisk maše in zato kdaj pa kdaj ne gre.

Mogoče pa tudi kdo ne hodi k maši, ker ne veruje v Boga ali ker mu manjka predanosti. Toliko je povodov!

Odpor do drugih ljudi, ki prihajajo v cerkev, je navadno slab na-

gib. Vse prevečkrat se družijo z mislijo: Jaz sem kar znosen človek, oni pa ne.

Še nekaj naših misli k pismoma obeh mladih ljudi: Res je, da je težak greh resna stvar, res je pa tudi, da je nedeljska dolžnost resno mišljena. Tudi ne gre pozabiti, da se lahko posamezna opuščanja maše spremenijo v navado, ki pa more pomeniti počasno oddaljitev od Boga. Zlasti v določenih življenjskih dobah so občutja o tem,

ali mi neka stvar kaj da ali ničesar, zelo varljiva. Poleg tega je navadno res, da dobim pri maši toliko, kolikor si sam prizadevam. Vsekakor bo največkrat prijateljski razgovor vrnil mlademu človeku vero, o kateri je mislil, da jo je izgubil.

vladimir truhlar

pretehtajmo, kar vsak dan srečujemo!

CENITI DRUGEGA

Nekaj tega, kar imenujemo spoštovanje, mora — na nižji stopnji in v vsakdanjih oblikah — živeti vsakdo ob vsakem srečanju z vsakomer. Za to niso potrebni v drugem človeku posebni darovi in storitve, niti ne visoka нравna raven, marveč zadošča dejstvo, da je drugi — človek s svojo svobodo in odgovornostjo. Ta drža je cenjenje drugih.

Cenjenje pomeni npr., da jemu prepričanje drugega resno. Lahko to mnenje zavračam in včasih ga moram, če mislim, da je zgrešeno, a vedno tako, da moj

(Nadaljevanje s 5. strani)

Preveč je še skrbi le zase: jaz in Bog, drugega mi ni mar. Ker je preveč te skrbi le zase, je premalo ljubezni, ki je bistvo življenjskega krščanstva.

(duhovnik, 52)

Največja napaka, ki jo opazimo pri odnosih med verniki samimi, je pomanjkanje ljubezni, ljubezenske službe drugemu.

(duhovnik, 51)

Očitna je preslaba povezava med posameznimi redovi.

(duhovnik, redovnik, 32)

Mnogi starejši duhovniki so trdno prepričani, da brez njihovega „blagoslova“ nobena

stvar ne more biti dobra, in skušajo odločati in stvarih, za katere jim posvečenje res ni dalo posebne pristojnosti. Tudi kaplani se take čudne drže hitro navzamejo. Na podeželju so še vedno redki laiki, ki bi si upali samostojno delati. Včasih si niti ne upajo samostojno misliti. Za duhovnikovim hrbtom si vedo sicer veliko povedati, a na pravem mestu se ne oglašajo.

(študentka, 22)

Če vernik zapre Boga v nekakšen pridržan prostor in če je duhovnik preveč „gospod“, se ne znata približati drug druge-

mu in si nista več potrebna. Ostaneta si naprej tujca.

(duhovnik, redovnik, 32)

Verniki imajo še vedno miselnost o duhovniku in redovniku (redovnici) kot o nečem nedotakljivem. Zato so do njih pristranski in nelskreni. Zdi se jim, da morajo pred nedotakljivim nekaj „igrati“.

(duhovnik, redovnik, 35)

Nevarno je, da bi „gospoda“ zamenjal „delovodja“: ker je pač duhovnik v cerkvenih stvarih doma, naj gre vse na njegova ramena!

(duhovnik, redovnik, 32)

nastop razodeva, kako drugega cenim: kako se zadevam, da v pogovoru nimam opraviti s kakim mrtvim stavkom iz kakršne koli že knjige, temveč s človeškim bitjem, ki je tako stališče zavzelo na temelju svoje vesti kot resnično.

Dalje je treba ceniti zasebno območje drugih, ki ne pripada tisti javnosti, kjer ni nobenega spoštovanja, kjer je vse grobo.

Končno je cenjenje jamstvo za odnose med človekom in človekom. Koliko prijateljstev in koliko zakonskih zvez se razdere, ker partnerja v svojem medsebojnem odnosu nista znala ohranjati priznanja človeških globin drugega!

DOLZNOST POLITIČNEGA ŽIVLJENJA

Katoličan mora v svet in njegovo življenje. Del tega življenja je tudi politika. Zelo razširjeno je med katoličani mnenje, po katerem je politika skoraj po svoji naravi nekaj umazanega, nekaj, v kar naj se katoličan ne vmešava, ali nekaj, do česar je lahko nevtralen, ali kar ga ne veže, nekaj, kar lahko mirno prepušča „politikom“.

Razlog za tako gledanje na politiko je nepoznanje njene narave. Ljudje se ne zavedajo, da je politika nujno potrebna za pospeševanje občega blagra, da morajo skrb za obči blagor VSI nositi in da se morajo zato tudi vsi udeleževati političnega življenja.

II. vatikanski koncil o tem ne pušča nobenih dvomov. Odkrito pozdravlja dejstvo, da se „vzporredno s kulturnim, gospodarskim in družbenim življenjem pri mnogih krepki hotenje, prevzeti večji delež pri oblikovanju življenja politične skupnosti“.

Seveda mora biti družbeni ustroj tak, da politično življenje in delovanje poedincem in skupinam resnično omogoča. Koncil poudarja, da morajo imeti za to „vsi državljani brez razlike enako možnost“, da mora biti možnost sodelovanja v javnem življenju za vse stvarna, resnična, da naj se ne nanaša le na „volitve voditeljev“ ter „določanje območja in ciljev raznih usta-

nov“, temveč tudi na „postavljanje pravnih temeljev državne skupnosti“, kakor tudi na „vodstvo države“.

Ker mora za vse to obstajati resnična možnost, ker ne sme iti za zgradbo, ki bi le po videzu vse to dajala, koncil dalje opominja: „Da bo moglo sodelovanje državljanov, zavedajočih se svojih dolžnosti, v vsakdanjem javnem življenju dosežati zaželjeni učinek, je potreben tako izdelan pravni red, da bo zagotovil pametno delitev služb in ustanov javne oblasti, hkrati pa učinkovito in povsem neodvisno pravno zaščito. Vsem osebam, družinam in združenjem je treba pravice in njihovo izvajanje priznati, zajamčiti in večati... Vladajoče osebe naj pazijo, da družinskih, so-

cialnih ali kulturnih skupnosti, vmesnih društev ali ustanov ne bodo ovirale niti jim kratile izvrševanja njihove zakonite in učinkovite dejavnosti, marveč naj jo rajši na urejen način pospešujejo. Dravljanji pa, bodisi kot posamezniki, bodisi v skupnostih, naj pazijo, da javni oblasti ne bodo dajali prevelikih pooblastil“. Javnega življenja naj ne oplajajo le dobri uvidi, spodbude in odločitve enega ali nekaterih, temveč vsega družbenega telesa.

Po pravici pripominja k tem koncilskim izjavam O. v. Nell-Breuning: „Država, ki jo ima koncil pred očmi, je načelno demokratična.“

znamenje križa

Delaš znamenje križa in delaš ga pravilno. Ne kakšen zveržen in površen križ, da nihče ne ve, kaj naj pomeni. Ne, pravo znamenje križa delaš: počasi, veliko, od čela do prsi, od ene rame do druge. Ali čutiš, kako te vsega objame? Zberi se popolnoma: vse misli in vsa svoja čustva polži v to znamenje in ga spremljaj od čela do prsi, od rame do rame. Potem boš čutil: vsega te objame, telo in dušo; zbere te, blagoslavlja in posvečuje.

Zakaj? Križ je znamenje veselja in znamenje odrešenja. Na križu je naš Gospod odrešil vse ljudi. Po križu posvečuje človeka prav do zadnjega vlakna njegove biti.

Zato ga delamo, preden molimo, da nas uredi in zbere, da misli in srce in voljo zasidra v Bogu; delamo ga po molitvi, da ostane v nas, kar nam je Bog podaril; v skušnjavi, da nas krepki; v nevarnosti, da nas varuje; pri blagoslovu, da pride v dušo polnost božjega življenja in se vse v njej oplodi in posveti.

Romano Guardini

novice od doma

(Nadaljevanje s 3. strani)

5%. V minulem letu je darovalo kri sto tisoč prebivalcev, kar je zneslo 31,168.285 litrov krvi. Nekaj nad polovico so jo doma uporabili, drugo so odstopili raznim bolnicam in ustanovam.

LJUBLJANA — Novi Karlovški most v Ljubljani bodo začeli graditi to jesen. Obenem bodo z nadvozom nad dolensko železniško progo izravnali nevaren ovinek ob vpadnici v Ljubljano. Ureditev mostu terja rušenje 16 hiš na desnem bregu, med njimi znano gostilno „Češnovar“.

LJUBLJANA — Ljubljanski študentski domovi razpolagajo s 3085 posteljami. Študentsko naselje ima trinajst domov z 2670 ležišči, od katerih je 110 postelj rezerviranih za tuje študente—štipendiste. Ostali prostori so po manjših domovih. Letos bi potrebovali najmanj še 1600 postelj. Vseh študentov v Ljubljani je 16.000. Večina jih mora poiskati sobe pri privatnikih.

LJUBLJANA — V novem šolskem letu se je na 10 fakultetah univerze vpisalo 4.661 abiturientov. Vpis na fakultete je prost, razen za medicinsko in arhitekturo je potreben sprejemni izpit. Največ se jih je vpisalo na ekonomsko (968), 751 na filozofsko, 444 na naravoslovno, 409 na arhitekturo in gradbeništvo, 275 na elektro in 359 na strojno, 501 pravno, 305 medicinsko, 338 biotehniško, 331 sociologijo in politično.

LJUBLJANA — V izjemno lepem, z gozdom obkroženem prostoru nekdanje Gmajne v Šiški so odprli novo šolsko poslopje s 14 učilnicami,

iz slovenskega tiska doma in na tujem

Z izrezki slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bravci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe!

Katoliski GLAS

ZAMENJAVANJE KART

KPS je v očitni zadregi zaradi pričevanja E. Kocbeka o pokolu domobrancev po koncu druge svetovne vojne. Ta zadrega se kaže v tem, da bi radi zmešali igralske karte.

Številni, ki so se k temu oglasili, se ne ustavljajo ob vprašanju pokola, temveč takoj prehajajo na druga vprašanja, ki s pokolom niso nič v zvezi. Zlasti hočejo prepričati svoje bralce in poslušalce, da so vsi, ki o pokolu govorijo ali pišejo, sovražniki sedanje Jugoslavije, njene politike neuvrščenosti in njenega socialnega sistema samoupravljanja.

Toda kaj ima opraviti dogodek izpred 30 let s sedanjo zunanjo politiko Jugoslavije ali z njenim samoupravnim sistemom? Tisti, ki iščejo resnico izpred 30 let, niso s tem zoper neuvrščenost Jugoslavije in njeno samoupravljanje. Karte hočejo zmešati v Sloveniji, ker jim je tisti dogodek očitno neprijeten.

Drugi neupravičen očitek je, da so Kocbek in drugi, ki omenjajo pokol domobrancev, osramotili osvobodilno borbo. Menimo, da osvobodilni boj ne potrebuje ne laži ne legend. Dejstva so pač dejstva. Kakršna so, jih mora zgodovina sprejeti. Če so bila tudi grda, jih zgodovina ne more popraviti. More jih razložiti, ne pa izbrisati.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 26. junija 1975, str. 2.

PISMO NEKDANJEMU SOBORCU TONETU FAJFARJU

Spoštovani soborec iz Dolomitov!

1. maja ste bili slavnostni govornik na zborovanju v Socerbu. Med desetstisoči poslušalci sem bil tudi jaz, ki sem tudi nekaj partizanil okrog Toškega čela. Nekoč sva celo jedla iz istega kotla v kozolcu pod Grmado. Sedaj sem vas poslušal streljaj od socerbskega gradu in se zamislil.

Kot bivši krščanski socialist ste čutili potrebo, da namerite svoj kanton najbolj na bivšega tovariša Edvarda Kocbeka, v zvezi z izjavami, ki jih je dal v knjigi, ki je izšla v Trstu. Očitati ste mu, da je bil proti enotnosti OF, da je bil za ohranitev samostojne krščanske skupine, da je bil proti bojni enotnosti partizanov itd.

Spoštovani tovariš — danes gospod — Fajfar, ali se spominjate tistega dne, ko ste hodili okrog borcev in jim ponujali značko s kladivom in križem, češ da morajo imeti krščanski socialisti svojo lastno bojno značko, da bi se razlikovali od drugih partizanov? In to značko ste prav vi dali izdelati nekemu partizanu, ki pa je potem prav kmalu padel na skrivnosten način, kakor se je šušljalo. Tisto značko ste nosili celo sami in vi ste bili celo bolj od Kocbeka za perspektivo krščansko-socialistične stranke.

Da je bilo tako, so še danes priče. Priče, ki npr. trdé, da ste bili tudi vi proti izjavi na Pugledu (= „Dolomitski izjavi“, s katero sta se morali krščansko-socialistična in sokolska skupina odreči lastnemu političnemu delu v korist KP; op. NL).

Sprašujem vas: ste delali to iz prepričanja? V tem primeru bi morali danes sramežljivo molčati, ne pa napadati soborca, ki ni izdal svojega

kaj gre ljudem na živce?

NAPOVEDOVALKA PRI TV DNEVNIKU: „IN ZDAJ ŠE ENA PRIJETNA VEST IZ ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA: ZRAK SE GOTOVO NE BO PODRAŽIL!“

Slovenski jezik potujč'vavši, komplik'vavši, si kriv, da v TOZDU kolne knap, resolucije bravši.

MARSIKOMU JE NAJBOLJŠA INVESTICIJA ZA BODOČNOST MOLK V PRETEKLOSTI.

Uradnik šefu: „Iz principa ne smrčim na delovnem mestu. Bojim se, da bi zbudil sodelavce.“

„VEDNO SEM BIL OPTIMIST. ZDAJ PA NENADOMA VSE ČRNO VIDIM! KAKŠNA BOLEZEN JE TO IN KAKO NAJ JO ZDRAVIM?“

● V glavi se ti je zjasnilo. Zdrav si kot dren.

„PO POKAZITELJIH BOMO MORALI SPUSTITI CENE NA DELAVSKA PLEČA.“

Branjevka gospodinji: „Res je, da je beograjski živilski trg precej cenejši od ljubljanskega, če bi se pa vsak dan vozili tja nakupovat z letalom, bi bili pa približno kar na istem.“

SOSEDA SOSEDI: „BLAGOR VAM, KO LAHKO GRESTE LETOVAT NA NAŠ JADRAN! MI SE BOMO PA Z NAŠIMI DOHODKI LETOS MORALI ODLOČITI ZA GRČIJO ALI ŠPANIJO...“

„Zakaj se vi z vsemi sredstvi ne borite proti inflaciji?“

„S kakšnimi sredstvi? Inflacija nam je pobrala vsa sredstva.“

KMET KMETU: „NAŠI KMETIJSKI STROKOVNJAKI SO PA OD HUDIKA. KONČNO SO ODKRILI, DA JE ZA REJO ŽIVINE PRIMERNO TUDI SENO.“

Gospodinja gospodinji: „Štrijo se govorce, da ste kupili kilogram teletine.“

OBČAN SAM S SEBOJ: „MESO SE JE PODRAŽILO, MLEKO, ČASOPISI IN ŠE TOLIKO STVARI, DA BI KAR IZVRŠNEMU SVETU TELEFONIRAL, KO SE NE BI TUDI TELEFON PODRAŽIL.“

„Poletje je že tu.“

„Po čem to sklepaš?“

„V naši gostilni dobiš samo še toplo pivo.“

MLINAR JE TISTI, KI MELJE OTROBE. SE PRAVI, DA JE TUDI MED GOVORNIKI MNOGO MLINARJEV.

„Tovariš Jaka, kako morete delati na šefovskem delovnem mestu brez kvalifikacije?“

„Kdo pa pravi, da delam?“

OB PONOVI PODRAŽITVI KAVE S SMETANO: PSI LAJAJO, KAVARNA GRE DALJE.

„Mamica, kaj to pomeni, da je gibanje povpraševanja začelo

zavirati dosedanje intenzivno rast industrijske proizvodnje v Sloveniji?“

„To pomeni, Mihec, da so ljudje že tako zadolženi, da ne morejo več kupovati vsake oslarije.“

„UVOZILI SMO DVAJSET TON ČASOPISNEGA PAPIRJA, DA DA BOMO LAHKO PISALI O ŠKODLJIVOSTI UVOZA.“

„Tudi to leto ne bom mogel na dopust. Najprej imam seminar v Budvi, potem posvetovanje v Ohridu, simpozij na Bledu, konferenco v Dubrovniku, tečaj v Portorožu — pa mi bo šel dopust k vragu.“

„VEŠ, DA VELJA LETOS DOMAČEMU TURISTU ENAKA POZORNOST KOT TUJEMU?“

„NEMOGOČE, KJE BOMO PA DEVIZE DOBILI?“

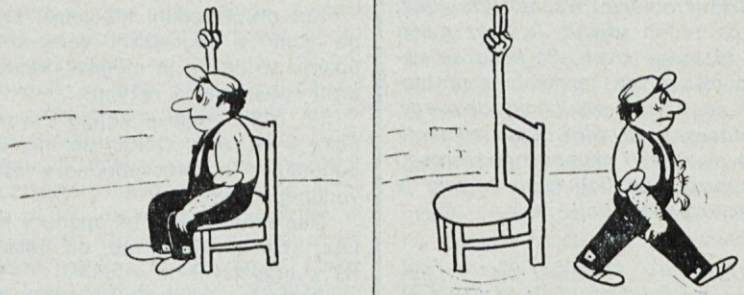
„Uvozili smo dvajset ton časopisnega papirja, da bomo lahko pisali o škodljivosti uvoza.“

ČE BI ŠLA ŠE CERKEV PO STOPINJAH NAŠIH UTRUJENIH GOSTINCEV, BI NA VRATIH STOLNICE PISALO: „OB NEDELJAH ZAPRTO. KORISTITE NAŠE USLUGE V ŠIŠKI!“

„Si kaj čutil zadnji potres v Ljubljani?“

„Čutil, pa nisem vedel, da je potres, ko je ravno takrat peljal tovornjak mimo hiše.“

Po Pavlihu

KLJUB VSEMU NE PRIDE DO BESEDE!

kabineti, telovadnico in kuhinjo. V njej se vsak dan zbira 560 otrok. V Šiški živi 82.000 prebivalcev. V enajstih osnovnih šolah je vpisanih 8000 otrok. Zaradi hitrega razvoja tega dela mesta že sedaj pripravljajo gradnjo še dveh osnovnih šol.

LJUBLJANA — V Sloveniji je nad 100.000 delavcev iz drugih republik. Vsako leto se naseli novih 14.000 delavcev. Največ jih je zaposlenih v gradbeništvu. Da bi zasluzka lahko čimveč prihranili, so se mnogi naselili v barakah. Najbolj znani barakarji so v Tomačevem. Vseh bi naštel okrog tri tisoč. Uradno je problem rešen s tem, da je v eni kmečki hiši prijavljenih čez 500 delavcev.

LJUBLJANA — Na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani je sodelovalo 378 razstavljalcev iz 25 držav in 771 vinskih vzorci. Jugoslavija je prejela 50 zlatih in 162 srebrnih odličij. Posebej so bile ocenjevane tudi žgane pijače. Razstave si je ogledalo preko 50.000 ljudi.

LJUBLJANA — Letošnje 23. mednarodne poletne prireditve v ljubljanskih Križankah so bile s 50-timi predstavami in 34.000 obiskovalcev rekordne. Največ obiskovalcev je privabil večer brazilске folklorne. Velik obisk so imeli nastopi Golden Gate Quartet-a, senegalske folklorne, večer sovjetskih plesov, Dunajskih pojočih dečkov in nekatere domače folklorne, dramske in operne skupine. Nastopili sta tudi londonska in dresdenska opera.

LJUBLJANA — Po statističnih podatkih je v Sloveniji registriranih 80.000 kroničnih alkoholistov (tisti, ki ga redno uživajo in brez njega ne bi mogli živeti). V tisku se veliko piše o teh številkah in problemih, o armadi rahitičnih delavcev, o domovih za zdravljenje alkoholikov, o zavesti skupne odgovornosti in pomoči pa bolj malo in zato je tudi uspehov bolj malo.

LJUBNO — „Flosarski bal“ v Ljubnem ob Savinji je privabil več tisoč obiskovalcev. Spored se je začel z budnico in športnimi prireditvami. (Dalje na 34. strani)

krščanskega prepričanja, kakor ste ga vi (Fajfar je bil včasih brat Družbe sv. Vincencija ali lazaristov, sedaj je član KP; op. NL).

Ali pa ste provocirali? Tudi v tem primeru bi morali samo molčati.

Vaš bivši soborec

Katoliški glas, Gorica—Trst, 8. maja 1975, str. 2.

slovenska
DRŽAVA

ČESA JOSIP VIDMAR O KOCBEKU NI POVEDAL?

V „Odpртом pismu“ (v *Delu* 7. junija; op. NL) Vidmar ne pove in tudi drugje nismo brali, da je pred nekaj leti iz Kocbekovega stanovanja izginil rokopis za tretjo knjigo njegovih vojnih oziroma povojnih spominov.

Pahorjev intervju s Kocbekom je po vsej verjetnosti le kratek spominski povzetek iz zaplenjenega rokopisa. In še tega povzetka ni mogel objaviti v Ljubljani, temveč je moral za objavo angažirati in s tem pri režimu matične države politično sokompromitirati dva ugledna zamejska slovenska pisatelja. In vsem trem so zanikali možnost, da bi na ljubljanske časopisne napade in grožnje tam odgovarjali.

Slovenska država, Toronto, julij-avgust 1975, str. 3.

iz tujega tiska

Z izrezki iz tujih časopisov osvetljujemo življenje v domovini. Izbor komentarjev skuša biti čim tehtnejši. Seveda pa odgovarjajo za točnost pisanja časopisi oziroma njih poročevalci.

ZANIMIVE KOCBEKOVE IZJAVE

Op. Na otoku Lošinju se je dopisnik dunajskega tednika „Die Furche“ letos poleti pogovarjal z Edvardom Kocbekom. Iz razgovora objavljamo nekaj odstavkov.

Zadnja gonja proti nekdanjemu Titovemu zaupnemu prijatelju Kocbeku se je začela z njegovim intervjujem, ki je izšel v knjigi *Edvard Kocbek, pričevalec našega časa* pri založbi tržaške revije *Zaliv*. V njem je Kocbek zelo ostro govoril o tem, da so Titovi partizani postrelili 11.000 slovenskih protikomunističnih domobrancev, ki so jim jih izročile britanske zasedbene oblasti na Koroškem.

Kot drugi vodilni krščanski socialisti je tudi on verjel, da bo nastopil po vojni v Jugoslaviji večstrankarski demokratični sistem. Le v tem upanju so se on in njegovi prijatelji med vojno vključili v osvobodilni boj proti Hitlerjevemu režimu.

Po izidu njegove knjige *Tovarišija* sta Kardelj in Kidrič prisilila Kocbeka k odstopu. Očitali so mu, da so tako ta kot ostale njegove knjige pohujšljive in „presvobodne v izražanju“ in zato nezdružljive s položajem vodilnega politika.

Naslednjih deset let spada v Kocbekovem spominu med najbolj grenka leta: „Ne sprašujte me, od česa sem tedaj živel! Nisem smel objavljati ne v Jugoslaviji ne v tujini.“

Potem se je stanje zboljšalo. Kocbek: „Kratko malo so me pozabili — uradno. Neuradno se je gonja proti meni nadaljevala.“

V Beogradu vlada nekoliko znosnejše ozračje. V Ljubljani, ki je v tem (Dalje na 34. strani)

slovinci po evropi

anglija

V župni cerkvi Ealing, London, ki pripada benediktincem, sta se poročila Tereza Šinigoj in Aivars E. Priede 30. septembra. Bilo srečno!

Novoporočenca Fras in Denton sta tudi dala blagosloviti svoj novi dom v Kempstonu pri Bedfordu.

V avgustu je umrl Franc Skale in bil pokopan v Bedfordu 8. avgusta. Pogrebno sv. mašo smo opravili naslednjo soboto

V Slovenski Benečiji v kraju Kloidič je umrla Bruna Zucconi, roj. Vogrič, stara šele 40 let; poročena je bila dve leti in pol. Prišla je na pogreb mlajšega brata, po pogrebu se je čutila utrujeno, pa je zaspala za vedno. Pogrebno mašo smo opravili v Londonu, udeležili so se je sorodniki in prijatelji.

Naše iskreno sožalje vsem, ki jih je smrt globoko prizadela.

Rajnima pa naj Vsemogočni nakloni večni mir in pokoj!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

Linž — V nedeljo, 7. sept., je dobrodelna organizacija „Za trpečo Cerkev“ (Ostpriesterhilfe), ki jo vodi „Speckpater“ p. Werenfried, priredila romanje v *Mariazell*. Ob tej priložnosti je poromalo tudi 25 Slovencev iz Linza, med njimi šest v narodnih nošah. Te so vzbujale med navzočimi splošno pozornost. Mašo je daroval opat iz Kremsmünstra. Somaševali so direktorji

avstrijskih škofijskih dobredelnih organizacij in zastopniki narodov, članov trpeče Cerkve. Pridigal je p. Werenfried sam. Molili smo za vse, ki Cerkev preganjajo, ker vemo, da more le Bog spreobrniti njihova srca in jih iz Savlov narediti Pavle.

Orgle v uršulinski cerkvi, kjer imamo redno mašo, so potrebne popravila. Rojaka g. Humar in g. Lesjak sta se tega dela lotila. Upamo, da nam bodo po dveh mesecih spet zaigrale.

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI

Bralce „Naše luči“ seveda najbolj zanima, kdaj bodo dobili v Spittalu *svojega duhovnika*. Gospod Stanko Škrbč, sedanji župni upravitelj na Lipi nad Vrbo, se je odločil, da bo prišel. Seveda pa bo to mogoče šele, ko bodo dobili na škofiji zanj naslednika za Lipo. Zato je škofija nastavila v Spittal slovenskega kaplana g. Jurija Bucha, enega od letošnjih koroških novomašnikov. G. Buch je kot spittalski kaplan seveda v prvi vrsti nastavljen za nemško govoreče Avstrijce. Ima pa nalogo skrbeti tudi za slovensko govoreče vernike, predvsem za mladino. Po pogovorih je bilo sklenjeno, da bo ob nedeljah še naprej hodil maševat v Spittal g. Franc Vidic SDB. Dvakrat tedensko bo imel v Marijini kapeli mašo g. Buch, in sicer ob petkih ob pol sedmih zjutraj in še enkrat. Zbiral bo tudi enkrat na teden mladino in prevideval, kadar ga bodo verniki klicali. Verniki naj le pridno prihajajo, zlasti v petek, ki je spokorni dan v tednu! Starši

naj pošiljajo tudi otroke k maši, saj po maši otroci še prav lahko pridejo v šolo.

Učno dobo je zelo dobro zaključil z izpitom za natarjarja nekdanji ministrant in zakristan *Janez Florijančič*. Kdor se oglasi v Spittalu v kolodvorski restavraciji, lahko naroči jed in pijačo ne le po nemško, temveč tudi po slovensko, italijansko, angleško, srbohrvaško in francosko, pa mu bo Janez vse zaželeno prinesel.

ZWICKENBERG. — Po kratki srčni bolezni je v bolnici v Lienzu na Vzhodnem Tirolskem umrla v 74. letu starosti Marija Podlogar, ki jo je večina poznala pod priimkom „Hafnerjeva Micka“.

Pokojna, ki je bila doma v Velikih Laščah, je bila 45 let gospodinja v župniščih. Najprej pri pokojnem župniku Jerneju Hafnerju, ki ga je spremljala od Starega trga ob Kolpi v Moravče in potem v begunstvo in ga oskrbovala do njegove smrti. Potem je bila 19 let za kuharico pri župniku Vilfanu na Zwickenbergu.

Pokopali so jo 22. avgusta na Zwickenbergu ob asistenci desetih duhovnikov, od tega sedem slovenskih.

Naj ji bo Bog za vse njeno delo bogat plačnik!

SALZBURŠKA

HALLEIN

Med božjo službo v septembru sta pred Bogom sklenila sv. zakon g. Jožef Horvat iz Trnja v Prekmurju in gdč. Ema Sraka iz Brautonec, župnija Beltinci. Obema želimo na skupni življenjski poti božji blagoslov in zvestobo do groba!

Več naših Slovencev je v okolici Halleina poročenih z nemško govorečimi Avstrijci. Lepo bi bilo, če bi tudi one od časa do časa, kadar jim pač razmere dopuščajo, prišle k službi božji in potem tudi v družbo. Saj so po narodnosti ostale to, kar so, Slovence, čeprav so postale avstrijske državljanke. Eno je državljanstvo, drugo pa narodnost, ki je vsakemu dana z rojstvom in je ni mogoče spremeniti. Saj tudi družin, iz katerih izhajajo

Slovenci s Predarlskega so na izletu posedli po zeleni travi,...

...ker so vedeli, da je strokovnjak za peko klobas že krepko na delu.

mo, ne moremo po svoji volji spreminjati.

SALZBURG

Oba slovenska novomašnika, ki sta študirala v Salzburgu, sta bila s 1. septembrom nastavljena. G. Jurij Buch, je dobil mesto kaplana v Spittalu ob Dravi, kjer bo skrbel tudi za Slovence, ki živé v Spittalu in okolici; g. Janez Tratar pa je postal kaplan v Št. Jakobu v Rožu.

TENNECK

Junija je umrl v Ljutomeru in bil pokopan v Štrigovi Andrej Van. Sinovoma, ki delata v Tennecku, iskreno sožalje! Naša maša 14. septembra je bila darovana zanj.

Prav tako je bil pokopan v Štrigovi 9. avgusta rojak g. Vinko Kutnjak. Umril je v bolnici v Salzburgu. Čutil je bolečine v glavi, a ga je kontrolni zdravnik poslal na delo in se je pri vratarju zgrudil. Odpeljali so ga v bolnico, kjer je po dveh dnevih izdihnil. Imel je menda tumor v glavi. Njegovemu bratu Petru, s katerim je pokojni v Tennecku skupaj delal, iskreno sožalje!

Zaradi bolezni na pljučih se zdravi v sanatoriju v St. Veitu nad Schwarzachom rojak iz Tennecka Peter Podgorelec. Želimo mu skorajšnje okrevanje!

Če so to pot samo žalostna poročila, bodo pa, upamo, drugič bolj vesela.

belgija

LIEGE-LIMBURG

Naše taborjenje: Zadnji teden v avgustu je društvo „Slomšek“ za slovensko mladino organiziralo letno taborjenje v Ardenih. Bilo nas je 50. Vodila je ga. Anica Varšzak-Kosova. Odlično so nam kuhale ge. Cverle, Dimec, Revinšek in Trinko. Vreme je bilo izredno lepo.

Čas smo porabili za pevske in plesne vaje ter za sprehode in igre v gozdovih. Bilo je lepo. „Vesela mladina“ je kuharicam v poslovilni slovesnosti za odlično kuhinjo izročila posebno „diplomo“, slovenski duhovnik pa je dobil „odlikovanje“ kot dober vodnik skozi gozdove. Imeli smo lepo slovesnost, kjer so mlajše deklice dobile ime „Vesele miške“, mlajši fantje pa „Veseli zvončki“. Botrovali so starejši, ki jim pravimo „Vesela mladina“.

Iskrena hvala „Slomšku“ in ge. Anici za veliko razumevanje potreb naše mladine! Koristno bi bilo, če bi se nam prihodnje leto pridružila tudi mladina iz drugih belgijskih pokrajin.

SLOVENSKI DAN V BELGIJI

Vljudno vabimo na SLOVENSKI DAN, ki bo v soboto pred tretjo

nedeljo v oktobru, t. j. 18. 10. t. l. v Eisdeniu.

Začeli bomo ob 16. uri s službo božjo v župni cerkvi sv. Barbare. Sledil bo bogat program v dvorani CASINO nasproti cerkve, kjer bodo sodelovali zelo številni kulturni delavci iz Limburga, Holandije in Bruslja.

Pridite! Obvestite in povabite tudi prijatelje!

Na veselo svidenje!

Društvo „SLOMŠEK“

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega. 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna — 7 rue Gutenberg, Paris 15°, tel. 577-69-93, métro Charles-Michels — je odprta vsak četrtek popoldne, sicer pa po dogovoru z duhovnikom.

Nedeljsko šolo in veronauk za slovenske otroke začenjamo v nedeljo, 28. septembra. Otrok mora dopolniti osem let. Prepričani smo, da bodo starši z veliko prizadevnostjo sodelovali pri tem zelo važnem delu naše župnijske skupnosti.

LOIRET

Skupna maša bo v nedeljo, 5. oktobra, ob desetih dopoldne v Chilleurs. Z nami bo letošnji novo- mašnik Francè Krampač iz Lenda- ve, zato pridite še v večjem številu kot navadno.

MORESTEL

V nedeljo, 7. septembra, so v hiši Frančiškanskih sester Brezma- dežne štiri sestre praznovale ob- letnico, ko so se v redovnem živ- ljenju posvetile Bogu in Cerkvi: sestra Vida je praznovala 50-letni- co svojih redovnih obljub, sestre Bernadette, Françoise in Vera pa 25-letnico. Ne pozabimo, da je služba Bogu in Cerkvi v redovnem življenju eden bistvenih znakov živ- ljenjskosti božjega ljudstva, tudi in še posebej v našem stoletju!

LYON — VIENNE.

K skupni slovenski maši se bomo zbrali v nedeljo, 19. oktobra, ob treh popoldne v Ste. Colombe-les- Vienne.

PAS-DE-CALAIS in NORD

15. avgusta smo, kot vsako leto, poromali na Loretto, kjer smo se v sredi počitnic srečali rojaki iz severne Francije. Dopoldne smo ob 10. uri pri koncelebrirani maši pro- silili Marijo vnebovzeto za umrle in žive rojake.

Mašo je lepo spremljal na org- lah bazilike organist Jean Pierre Rebol, njegov oče Anton Rebol je pa vodil zbor naših pevcev iz Bruay-en-Artois. Pri popoldanski pobožnosti je bilo ljudsko petje.

Veliko slovensko romanje v Lurd od 20. do 25. julija t. l. naših rojakov iz domovine in iz Francije ter Bel- gije pod vodstvom slovenskega škofa dr. Jenka, ki na sliki blago- slavlja bolnike z Najsvetejšim pri popoldanski procesiji. Asistirala sta mu mostarski pomožni škof msgr. Zanič (na njegovi desnici) in g. Čretnik iz Pariza (na levi strani). (Daljše poročilo o tem romanju ste brali v prejšnji številki „Naše luči“.)

Gospa Roza iz Gidy in gospa Te- rezija iz Darvoy ste pridni v ku- hinji, na vrtu in na polju. A tudi pri mizi se ne pustita „posekati“.

Zadnikovi iz Solignat (Puy-de-Do- me) in krstna botra gospa Rozalija Kovač iz Issoire pošiljajo vsem bralcem „Naše luči“ lepe pozdrave.

Duhovnikom, organistoma, pevcem in vsem, ki so prispevali, da je romanje lepo uspelo, najlepša hvala!

V Lievinu nas je presenetila smrt g. Edvarda Valetiča, najstarejšega rojaka iz tega kraja, ki nas je v svojem 84. letu življenja nenadoma

zapustil. Pred 14 dnevi je bil še na prireditvi za starejše iz Lievina. Pokopan je bil ob obilni udeležbi rojakov in domačinov v soboto, 6. septembra, na krajevno pokopali- šče. Pokojnik se je odlikoval po veliki ljubezni do slovenske pesmi.

Naj dobremu rojaku sedaj donijo večne melodije! Ženi, sinovoma, hčeri in njih družinam naše iskreno sožalje!

Verouk in slovenski tečaj bo po lanskem urniku. Vpišite in redno pošiljajte otroke k učnim uram!

Svete maše, molitve in *obisk pokopališč* bo po običajnem vsakoletnem redu.

AUMETZ

V avgustu nas je obiskal letošnji slovenski novomašnik Franci Bizjak. 15. avgusta je imel slovesno ponovitev nove maše. Rojakov se je kar precej zbralo, kljub temu da je v tem času veliko ljudi na počitnicah. Ob tej izredni priliki je prihitel med nas tudi msgr. Grims in sta z g. novomašnikom somaševala on in g. Dejak, domači župnik je pa asistiral. Tudi pridigali so vsi trije.

Pri maši je bilo ljudsko petje; peli smo naše znane preproste, pa lepe pesmi kot „O Marija, naša ljuba Mati“, „Lepa si, roža Marija“, „Hvali, svet, Odrešenika“, ki jih poznajo vsi in so sv. mašo poživile in nam dale novega veselja. Maša je bila v lepo okrašeni Marijini kapeli in je bilo tudi zaradi neprevlekega prostora slavje bolj domače.

Naslednjo nedeljo je novomašnik maševal še v Algrange.

LANEUVEVILLE devant NANCY

Rojaki Slovenci, ne pozabite na *slovensko mašo*, ki bo na nedeljo 5. oktobra, kot smo se zmenili pred cerkvijo!

EPERNAY

Opozarjamo vse rojake na *slovensko mašo*, ki bo v nedeljo, 26. oktobra na našem običajnem kraju in uri.

VZHODNA LOTARINGIJA

Odprl sem „Našo luč“ št. 7: krasna poročila in zdrava navodila! Povsod polno življenja, polno veselja! Naš narod in naši sobratje so lahko veseli *živahnega delovanja rojakov* po vseh kolonijah: krasne prireditve, razna romanja, privlačne službe božje, izleti, sestanki, petje, godba — vse to daje pečat neumornemu delu naših dobrih duhovnikov, sodelavcev, raznih organizatorjev.

Naši rojaki so številno zastopani in delujejo v najrazličnejših športnih, olepševalnih in drugih društvih. Za nedelje in praznike pa mnogokje pripravijo pečenega prašička in druge dobrote. Tako se od-

dahnejo od dnevnih skrbi in težkega dela vsaj za nekaj časa. Vsem se moramo zahvaliti za njihov pogum in dobro voljo! Naš dobri Bog nam daje razne zmožnosti; porabimo jih v slavo božjo in v dobro sočloveku!

Listam dalje v „Naši luči“: Vzhodna Lotaringija — Bog nas varuj! — cela mrtvašnica: v zadnji številki je 12 mrtvih, vsako leto odide 40 do 50 rojakov v večno domovino. Velika udeležba naših rojakov pri pogrebi vzbuja občudovanje vseh ostalih narodnosti, ko govore: Glejte, ti se imajo radi med seboj! V cerkvi se poslavlja duhovnik, na grobu polagajo zastopniki društev krasne vence.

Našim rajnim se je pridružil 24. avgusta Jožef Štefan iz Cité Bois Richard, star 79 let. Dobri Jožef je dolga leta z ljubeznijo skrbel za očeta Jožefa Obaha, čez 80 let staraga.

Dva otročiča sta v tem času osrečila svoje starše: Ivan Jožef Osmuk, sin Rudolfa Osmuk in Ive Henriette, *krščen* 16. 8. v Merlebachu. Sonja Pogačar, rojena 24. 4. v Mulhausnu, hčerka Petra in Otilije Pogačar, *krščena* 24. avgusta v Merlebachu.

Naj božje Dete blagoslovi otročiče in starše!

Veliko veselje je bilo tudi v družini Križnar v Creutzwaldu, ko sta Anton in njegova žena Barbara obhajala *zlato poroko*. Anton, rojen v Sori pri Škofji Loki 6. 6. 1893, je daleč okrog zelo spoštovan in priljubljen; s konjem je prevažal premog rudarjem. Polagoma je opešal, tako da je bil cerkveni obred zlate poroke izvršen na domu v Creutzwaldu 1. julija 1975.

24. avgusta sta pa slovesno praznovala *zlato poroko* naša rojaka Ivan Polak in Marija Lohkar v Hospice Ste Elisabeth v Merlebachu. Lepi obredi zlate poroke pred oltarjem in krasno petje „Slomška“ iz Merlebacha — vse to je navdušilo srca naših vernikov v polni cerkvi, kot že dolgo ne tako.

Dragemu očetu Ivanu smo hvaležni kot dolgoletnemu naročniku in raznašalcu „Nače luči“, materi pa za blagohotne sprejeme in po-

Slavko in Slavka Jelenc iz Bergneustadta pri Kölnu sta po trinajstih letih postala srečna starša. Hčerki so dali ime Petra.

Med krstom Borisa Potočnik v Kölnu.

Krstno slavlje pri Potočnikovih v Kölnu.

strežbo našim duhovnikom, ki prihajajo v Merlebach. Nobena opomba, nobena žaljiva beseda ju ni spravila v zadrego.

Obema paroma tudi naše iskrene čestitke, obenem pa jima želimo, da bi obhajala še diamantno poroko!

Svete maše v oktobru 1975:

V Merlebachu: vsako nedeljo in vse praznike ob 10. uri v Hospice Ste Elisabeth.

Vsak četrtek v oktobru je sv. maša pri Mariji z Brezij v *Habsterdicku*.

Vsakokrat je spoved pred mašo, ob 9. uri pa sv. daritev.

Creutzwald — Cité Neuland: v torek 7. oktobra ob 9. uri. Našim dragim pevkam se prav lepo zahvaljujemo za lepo petje.

Creutzwald — Cité Maroc: v torek 21. oktobra ob 9. uri.

Cité la Chapelle: v nedeljo, 5. oktobra ob 16. uri.

Uradne ure: po vseh kolonijah po sveti maši; v Merlebachu vsako soboto od 9. do 12. in od 14. do 16. ure; pogreb ali poroka bo vedno posebno sporočena.

Za prijavo krsta prinesite vedno s seboj „Družinsko knjigo“, v katero bo vpisan tudi krst!

Naše bolnike sporočite naši Misiji ali osebno ali z listkom, ki ga vrzite v pisemski nabiralnik na vratih Misije.

Kdor želi še DRUŽINSKO PRATIKO za leto 1976, naj se oglasi v naši pisarni.

Jesen prihaja, gosta megla ovira pogled v daljavo. Na življenjski poti čujte klic našega Odrešenika: „Jaz sem luč sveta!“ Hodimo v Njegovi luči — vera in ljubezen do bližnjega nas bo srečno vodila v našo srečno večno domovino!

Pogumno naprej Vam kliče
Vaš Stanko iz Merlebacha.

Kaj vse je mamica že podarila svojemu otroku!

nemčija

KÖLN

Počitniški dnevi so za nami z mnogimi lepimi doživetji in spomini. Srečanja z domačimi so vedno lepa in pristrčna. Po dolgi in naporni vožnji nam je bil pozdrav in srečanje s starši, brati in sestrami ter domačijo najlepši počitek. Sir, žganci in kislo mleko so nam spet zadišali in nikoli niso bili žganci tako dobri kot tokrat, saj nam jih je prinesla na mizo mama v katerih je bila skrita radost dolgega pričakovanja. Med časom bivanja doma ste imeli priliko praznovati godove, rojstne dneve, obletnice, skupaj ste poromali, se Bogu zahvalili in ga prosili blagoslova za naprej, se srečevali, obiskovali, pripovedovali...

Nekateri ste posebej poskrbeli za *krstno slavlje* v domači župniji in nekateri so se vrnili kot možje s svojimi izvoljenkami, da ne bodo tako sami, da se bodo po težkem dnevu, polnem dela, z veseljem vračali na dom, da bo njihovo življenje dobilo pravi smisel. In če začnemo naštevati vsa doživetja, ki so jih na domačem dvorišču doživeli vaši otroci, bi bila potrebna knjiga. Kure in petelini so gotovo izgubili polovico perja. Neka deklica je vztrajno opazovala ko-

koš, ki je ležala v gnezdu. Opazila je, da je kokoš potočila veliko solzo. Stekla je in zaklicala: „Mami, mami, zakaj se kokoš joče?“ — Kaj vse je dano videti otroškim očem, pa je nam prikrito, ker nimamo časa za opazovanje! Nato letanje s psom, igranje z mucko, zajčki, poskusi, da bi zajahali konja in druge otroške igre.

Prehitro je prišel dan slovesa. Ata je odrezal še kos pršuta in mama zavila potico, ki jo je ponoči spekla. Odhajali smo obogateni s tolikim božjim življenjem. Ni nam težko, ker vemo, da nas nekdo spremlja.

† MARTIN SAPOTNIK

V 6. številki „Naše luči“ smo objavili nekaj spominov iz življenja našega zaslužnega rojaka 80-letnega Martina Sapotnika v Moers-Meerbecku (Porurje).

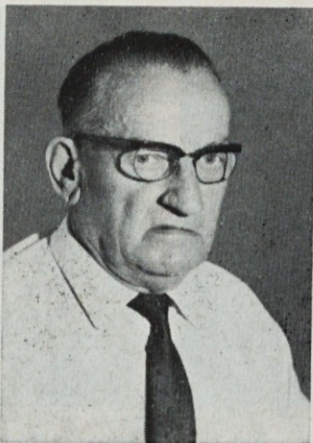
Pred dnevi pa smo prejeli žalostno novico, da je ta blagi mož umrl 13. avgusta t. l. Kako je bil znan in priljubljen, je pričala velika množica udeležencev pri njegovem pogrebu.

V že omenjenih spominih pokojnik skromno omenja svoje občokoristno delovanje v prid bližnjega. Zato naj tu nekoliko bolj podrobno orišem njegovo delo.

V Nemčijo je prišel še kot mlad deček s starši, ki so se preselili v Porurje, ker je oče tam dobil delo v rudniku. 23 let star se je poročil s Slovenko iz Artič pri Brežicah. Že v tistih letih je začel neumorno delovati v raznih društvih, posebno v Društvu sv. Barbare, pri katerem je bil dolga leta tajnik. Bil je tudi navdušen pevec in je ustanovil mešani in moški zbor; ker je manjkalo pesmaric, je pridno prepisoval note za 56 pevcev. Poleg tega je bil tudi knjižničar in vodja igralskega odseka.

Ker ni bilo nikake slovenske šole, je on pokrenil vse potrebno in začel s slovenskim poukom za otroke slovenskih rojakov.

Ko so okoli leta 1960 začeli prihajati rojaki iz Slovenije na delo v Zahodno Nemčijo in skoraj nihče od njih ni znal nemško, so tukaj-

šnja sodišča in matični uradi naprosili pokojnika, da je prevzel službo uradnega sodnega tolmača. V tem svojstvu je imel kar dovolj dela: stalno je pisal, tolmačil in daljal rojakom razna navodila in nasvete.

Tako je ta zaslužni in neumorni delavec in zaveden katoličan opravil svojo dolgo življenjsko pot, služoč Bogu in našim ljudem. Naj bo v večni domovini deležen bogatega plačila, žalujočim sorodnikom pa iskreno sožalje!

L.L.-Sch.

SEVERNI BADEN

Slovence v Buchenu (Odenwald) je konec avgusta močno užalostila

Pokojni Ivan Jug iz Buchena.

vest, da se je komaj kakih 10 km pred domom v Hainstadtu pri Buchenu težko *ponesrečila Jugova družina*, ko se je vračala z dopusta v domovini, iz Dolnje Bistrice v Prekmurju. Pri prometni nesreči — tovornjak, ki jim je privozil nasproti po majhnem klancu, je začelo zaradi na novo posutega cestišča zanašati in jih je bočno zadel — je oče Ivan, šele 55 let star, bil tako hudo poškodovan, da je še isti dan (23. avgusta) *umrl*, mati Marija je bila težko poškodovana, hčerki Zdenka in Terezija pa lažje.

Jugovi so prišli pred leti sem, da bi si s prihranki uredili domačijo v Bistrici. Pokojni oče Ivan je bil dober oče, priden delavec in zvest vernik tudi tukaj v tujini. Bil je tudi odličen pevec. Pri naših mašah bomo pogrešali njegov mehak in prijeten glas, v družbi pa njegovo redko, a modro besedo. Vsi, ki poznamo Jugove, vemo, da so veliko izgubili. Toda upanje, da nobena žrtev pred Bogom ne ostane brez plačila, nam bo dala moč, da bomo lažje prenašali udarec.

Jugovi družini *izražamo* svoje globoko sočustvovanje in želimo skorajšnjega okrevanja materi in hčerka Tereziji in Zdenki.

V zadnjem času so *bili krščeni*:

V *Mannheimu*: Tomaž Dolinšek, sin Emanuela in Vlaste, roj. Koželj, doma iz Celja. Andrej Bauman, sin Alojza in Vere, roj. Šumandl, iz Lampertheima. — V *Buchenu* je bila krščena Silvija Lopez-Jug, hčerka Dominga Lopeza in Agate Jug, iz Buchena. — V *Heidelbergu*: Danijel Imbs, sin Karl-Heinza in Milke, roj. Samsa, iz Heidelberga. — V *Offenburg*: Martin Hartmann, sin Ivanke Hartmann.

Novokrščencem želimo rast v letih, modrosti in plemenitosti „pri Bogu in ljudeh“, staršem pa veliko veselja s svojimi otroki!

STUTTGAERT-okolica

Družabni večeri so priljubljeni: Ob koncu poletne sezone smo na našem področju priredili družabne večere v Heilbronn, Forchtenbergu in Böblingenu. V Forchtenbergu in Böblingenu smo vključili v

„Klobas nam dajte, klobas!“ Take so želje slovenskih delavcev v Nemčiji, kadar se udeležijo naših prireditev. Na Binkoštnem srečanju v Stuttgartu so jih morali letos prireditelji skuhati kar 2200.

program tudi film o romanju v Palestino letos februarja.

Družabnih večerov se rade udeležijo tudi družine z otroki. V Heilbronnu ti bodo starši povedali, da otroci komaj čakajo na „tisto mašo, ki se konča v gostilni“. Res se v tem mestu vsakokrat zbere dober ducat otrok v farni dvoranici, kjer potem uro ali dve izvajajo svoj program v igranju in letanju, ko se medtem starši med seboj tudi kaj lepega pomenijo, kar jih veseli ali tare med bivanjem v Nemčiji.

Skriti talenti so med nami: Med našimi delavci naletiš tudi na skrite talente. Francè Povše iz Krškega polja spada gotovo mednje. V našem centru na Stafflenbergstraße smo po nedeljski maši, 15. junija, občudovali njegove umetniško izdelane podobe cvetlic, vaz in ptičev, katerih barvitost je gospod Povše prikazal z naravnimi barvami oplatnic, prilepljenih na desko.

To svojo umetnost je Slovencem prvokrat predstavil. Z nemškimi zbiratelji tovrstnih lepot je napravil že marsikatero kupčijo, pri razstavi pa so šle tri tudi v slovenske roke.

K porokam čestitamo: Zvestobo pred oltarjem so si obljubili štiri pari: Anton Casar, rojen v Bogojini, in Amalija Šestak, rojena v Dja-

kovem, ter Koloman Kerčmar iz Vučje gomile pri Murski Soboti in Mira Smukovič iz Cerkelj ob Krki. Dva druga para, doslej samo civilno poročena, sta prav tako uredila svoj zakon v Cerkvi.

Vsem naše tople čestitke in tudi v bodočem življenju dosti sreče!

Po krstu so postali božji otroci: Simona Hodnik, hčerka Ivana in Olge; Andrej Krepek, sinko Milana in Dragice; Mihaela Borovnik, hčerkica Mihaela in Marije.

Bog nakloni veliko veselja staršem ob njihovih malčkih!

Smrt letos ne počiva: Na našem področju je letos umrlo že pet Slovencev. Vsi so bili poročeni in v najlepši življenjski dobi. V Heubachu je zadela srčna kap Ivanko Brilej, rojeno v Gorenjem Pijavškem pri Krškem. - V Reutlingenu je notra-

Na družabnem večeru v Schwaikheimu so naše mlade družine pozabile za nekaj ur vsakdanje skrbi.

nji boleznj podlegel Francè Leskovar, rojen v Bregu. — V Ditzingenu je obupala nad življenjem Marija Sedevčič, rojena v Limbušu. — Ivan Grom iz Jastrebnika pri Litiji, stanujoč v Schwaikheimu, se je z avtomobilom v Avstriji smrtno ponesrečil, ko se je peljal v domovino. — Janeza Žlebič iz Bušinje vasi pa je smrt dohitela na delovnem mestu.

Sorodnikom pokojnikov velja naše iskreno sožalje. Bog jim daj tolažbe v veri na snidenje v večnosti!

Smrt je za nas ostale vedno nauk. Nikoli ne veš, kdaj in kje te čaka božja dekla, da ti prekriža

V svetem letu 1975 smo bili tudi izseljenci zastopani v Rimu.

Skupina naših izseljencev se je po obisku Palestine ustavila 18. februarja v Rimu. Fotograf jih je ujel pred cerkvijo Marije Snežne (Maria Maggiore).

vse načrte. Povsod moraš z njo računati. Če imaš z Bogom čiste račune, potem se je ni treba bati.

WEISSENBURG

Kljub temu da je bil julij zadnji mesec pred letnimi dopusti naših ljudi v letošnjem letu, si bo veliko naših rojakov zapomnilo zadnjo slovensko mašo v Weißenburgu. Ta maša namreč ni bila samo v slovenskem jeziku, temveč tudi v hrvaškem. Takrat sta se poročila naš učitelj slovenski Tone Casar iz Bogojine in njegova izvoljenka Amalija Šestak iz Djakovega.

Kapelica, ki je bila zdaleč pre-majhna, da bi mogla vzeti pod streho vse ljudi in obiskovalce maše, je bila za to slovesnost svečano okrašena.

Tone je bil dolgo časa ministrant in vodja petja na celotnem področju Ingolstadta, Amalija pa je letos v juniju diplomirala na Familien-pflegeschule v Freiburgu in sedaj opravlja ta posel naprej pri Caritas v Stuttgartu. Njen mož pa je zaposlen pri slovenski firmi v Stuttgartu — pri g. Francu Roškarju, ki je

Svatje na poročnem slavlju Antona in Amalije Casar iz Weißenburga pri Stuttgartu.

prava slovenska korenina našega življa tukaj.

Poleg Amalijinih staršev, ki so v Weißenburgu, in njenih ožjih in daljnih sorodnikov so se poroke udeležili tudi Tonetova mama iz Jugoslavije in brat Jožko z ženo in sinom.

Poročal jih je g. Martin Mlakar iz Münchna in pri sv. maši sta tudi novoporočenca aktivno sodelovala, se pravi, nevesta je prebrala eno berilo v hrvaškem jeziku, eno pa ženin v slovenskem jeziku. Poročni obred je bil v hrvaškem jeziku, maša in petje pa slovensko. Vsi navzoči so bili zelo zadovoljni.

Mladoporočenca, pa se najtopleje zahvalujeta vsem našim župljanom iz Weißenburga, ki so jima poleg iskrenih voščil po otrocih izročili res lepo in dragoceno darilo, prav tako pa tudi slov. izseljenskemu duhovniku g. Turku v Stuttgartu, ki je vse tako lepo pripravil za poroko.

Tudi vsi ostali in naš list želimo mladoporočencema obilo sreče in božjega blagoslova na njuni skupni življenjski poti!

BAVARSKA

MÜNCHEN

Spet smo začeli *delovno leto*. Z župnijskim svetom smo izdelali

v glavnih črtah program za vseh prihodnjih deset mesecev dela. Poleg tega sta oba župnika, bivajoča v Münchnu, tisti za München in bližnjo okolico in tisti za Bavarsko južno od Donave, razpisala anketo o delu obeh župnij. Nekateri odgovori so že prišli. Marsikakšna nova misel je v njih izražena, žal, dostikrat le na papirju izvedljiva, marsikakšna kritika, ki sta je župnika prav tako vesela kot priznanj, pa tudi marsikakšna odobritev dosedanjega dela. Vsem, ki so na anketo odgovorili, se župnika iz vsega srca zahvalujeta.

Res si ni upal niti najbolj optimistični napovedovalec pred našo letošnjo *vinsko trgatvijo* reči, da se bo kljub temu, da je že znaten odstotek naših delavcev odšel zadnje čase za stalno domov, trgatve udeležilo preko 650 naših ljudi. Res je, da je k tej ogromni udeležbi mnogo pripomoglo izredno ugodno vreme in pa to, da se je prireditve vršila v soboto. Res je pa tudi, da naš človek ve, da so prireditve, ki jih pripravljajo naši duhovniki v tujini, domače, vesele, tople, z eno besedo, zares naše. To zadnje je glavni razlog za izredno visoko udeležbo.

Menda ni pretirana trditev, da je vsaj v južnonemškem zdomstvu najboljši gojitelj Avsenikovih „viž“ Krofličev kvintet. To pot je kvintet svoje dobro ime spet potrdil. Igral je živahno, veselo, z mnogim petjem, skoraj neprekinjeno, mnogokrat naravnost poredno, kar je samo nova kvaliteta kvinteta. Večer je poleg neposrednih sodelavcev prireditelja in tistih, ki so nastopili pri veselih tekmah, dejansko ustvaril prav kvintet, za kar mu gre posebna hvala in pohvala.

Vesele tekme: Res je pri veselih tekmah skrajna vselej malo obiranja pri prostovoljcih, ki naj bi nastopili, a večjih težav ni nikoli: ko tekme stečejo, je prostovoljcev vselej preveč. Napihovalci in napihovalke balonov so nam nudili mnogo dobre volje, za kar se jim moramo iskreno zahvaliti.

Novost večera je bila točka „Pokaži, kaj znaš!“, pri kateri je v dvakratni izvedbi zmagala ženska

Napotki za naše delavce v ZR Nemčiji

O DOVOLJENJU ZA DELO (Arbeitsurlaubnis)

Kakor vsaka država mora tudi ZR Nemčija skrbeti za svoje državljane. Prav tako pa je odgovorna tudi za tuje državljane, ki so začasno na delu v Nemčiji. Zaradi tega je z zakonom določeno, kako je treba priti v deželo, kako se lahko tuj delavec poklicno izobražuje, oziroma kako se lahko zaposli.

Tuj delavec (izvzeti so delavci iz držav-članic Skupnega evropskega trga), ki želi priti v ZR Nemčijo in se tam poklicno izobraziti ali stopiti v delovno razmerje, mora imeti dovoljenje za delo (Arbeitsurlaubnis). Na uradu za delo (Arbeitsamt) lahko izveste, pod kakšnimi pogoji vam izdajo dovoljenje za delo. Preden sploh morete dobiti to dovoljenje, morate že imeti dovoljenje za bivanje (Aufenthaltserlaubnis), ki vam ga izda urad za tujce (Ausländerbehörde). Mladi, ki še niso 16 let stari, ne potrebujejo dovoljenja za bivanje.

Danes objavljamo napotke, ki so namenjeni tistim, ki še niso 15 let stari in obiskujejo višje razrede osnovne šole (Hauptschule) ali so vpisani v kako drugo šolo. Napotki so namenjeni tistim, ki se po končanem šolanju želijo poklicno izobraževati. Te strani naj preberejo tudi starši, da bodo lahko svetovali svojim otrokom pri izbiri poklica.

KAJ JE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE?

Poklicno izobraževanje je dobra in temeljita priprava za poklic. Poklicno se lahko izobražujete v podjetju s tem, da hkrati obiskujete šolo za poklice (obrtno šolo) (Berufsschule) ali pa da obiskujete samo neko ustrezno šolo. Redno poklicno izobraževanje vam bo vsekakor kristilo tako v ZR Nemčiji kakor morda pozneje v domovini.

Če mladi ljudje takoj po končani obvezni šoli stopijo v delovno razmerje, s tem škodujejo sebi.

V poklicu bodo namreč težko napredovali, hitreje bodo lahko izgubili delo, manj bodo zaslužili.

OBVEZNE ŠOLE V ZR NEMČIJI

V ZR Nemčiji morajo vsi otroci od 6. do 15. leta obiskovati šolo za splošno izobrazbo. To velja tudi za tiste otroke, ki so v domači deželi že izpolnili šolsko obveznost, a še niso stari 15 let. Starši so odgovorni, da otroci redno obiskujejo šolo. Organi oblasti imajo pravico, da starše na te dolžnosti uradno opozorijo.

Obisk šole se začne z nižjo osnovno šolo (Grundschule), ki traja 4 leta. Potem lahko otroci izbirajo med tremi šolami. Te so:

višji razredi *osnovne šole* (Hauptschule) — od 5. do 9. razreda; *realka* od 5. do 10. razreda; *gimnazija* od 5. do 13. razreda.

Sprejem v neko od teh šol je odvisen od starosti, prejšnje šolske izobrazbe in znanja nemškega jezika. Če otrok slabo obvlada nemščino, mora iti prej v posebne pripravljalne razrede.

Nekdo lahko pride do priznanega poklica le po končanem šolanju. S pomočjo poklicnega izobraževanja lahko v ZR Nemčiji izbirate med 450 priznanimi poklici. Posvetite pa se več poklicem in ne samo enemu! Poleg tega so še tele možnosti: enoletno obiskovanje *elementarnega poklicnega pouka* v neki šoli za poklice s polnim učnim načrtom; obiskovanje tečaja za uvajanje v poklic, ki ga prirejajo državne ali privatne ustanove za poklicno izobraževanje.

Poklicno se lahko izobražujete v:

industrijskih podjetjih oziroma tovarnah, obrtnih delavnicah, trgovskih podjetjih, blagovnih hišah, državni in mestni upravi (administraciji), javnih gospodarskih organizacijah, kot so Nemške zvezne železnice ali Zvezna pošta, poljedelstvu in gozdarstvu, rečni in morski plovbi, rudarstvu.

Posebno pazite na štiri stvari:

1. Predvsem je važno, da si s pomočjo urada za delo izberete ustrezno podjetje in mesto za poklicno izobraževanje.

2. Če iščete neko podjetje preko poznanstev, bodite oprezni!

3. Poklicno izobraževanje vam omogoča, da se boste lahko znašli tudi v nekem drugem podjetju, v drugem mestu ali deželi.

4. V ZR Nemčiji je mladini izpod 18 let dovoljeno poklicno izobraževanje samo v državno priznanih poklicih!

Kdor se poklicno izobražuje v nekem podjetju, mora obiskovati šolo za poklice (Berufsschule). To velja tudi za mladino, ki po končani osnovni šoli ne začne s poklicnim izobraževanjem oziroma se ne zaposli. Samo tisti, ki redno obiskujejo šolo za poklice, bo ustrezno teoretično podkovan v poklicu.

Šola za poklice je treba v času poklicnega izobraževanja obiskovati enkrat ali dvakrat na teden in to vso dobo poklicnega izobraževanja. V določenem obdobju je potrebno to šolo obiskovati tudi vsak dan (Blockunterricht).

Šola za poklice je obvezna. Starši imajo dolžnost skrbeti za to, da njihovi otroci, ki se poklicno izobražujejo, šolo redno obiskujejo! Tudi podjetje, v katerem se poklicno izobražujete, je dolžno, da vam omogoči obiskovanje šole za poklice.

Mladinec-delavec (Jungarbeiter), ki nima pogodbe o poklicnem izobraževanju, mora imeti možnost in prosti čas, da lahko obiskuje šolo za poklice.

POKLICI

Na izbiro je ogromno poklicev. Te nudijo npr.: metalurgija, elektrotehnika, gradbeništvo, gojenje rastlin, gospodarstvo, hotelirstvo, prehrana, trgovina, zdravstvo, tekstil, tisk, knjigovozništvo, urad, rudarstvo, kemija, promet itd.

Več o vsem tem lahko izveste na uradih za delo. V mestih in bližini velemest je več prostih mest za poklicno izobraževanje kakor pa v manjših mestih in vaseh. Če nekdo stanuje bolj proč od mesta, mora računati s tem, da bo njegova pot do kraja, kjer se bo poklicno izobraževal, pač nekoliko daljša.

Ko izbirate poklic, dobro premislite, ali vam ta poklec zares odgovarja! Vaša življenjska sreča je precej odvisna od pravilne izbire poklica. Zato je važno, da sami sebe dobro poznate; svojo potrež-

ljivost in vztrajnost, svojo snago in urejenost, svoje praktične in teoretične sposobnosti.

Stroje, prevozna sredstva, jeklene konstrukcije in mnoge druge predmete proizvajajo najprej v posameznih delih, ki jih nato montirajo v celoto. Pri tem uporabljajo strokovnjaki zelo različne tehnične metode izdelovanja: piljenje, žaganje, vrтанje, oblanje, brušenje itd. Potrebne so sodobne priprave: orodje in stroji. Na tem področju so npr. tile poklici:

kovač, valjar fine pločevine, orodjar, ključavničar, pogonski ključavničar, mehanik itd.

Kvalificirani delavci v tej stroki obdelujejo žice, kable, posamezne dele za aparate, stroje itd. Za ta poklic je važno, da ima človek zdravo srce, suhe roke (nikakor znojne!), sposobnost razlikovati barve (da ni daltoničen).

Izobraževanje v *elektroindustriji* je postopno:

po devetletnem šolanju (prva stopnja) se lahko izučite naslednjih poklicev: elektroinštalater, elektromehanik, tehnik v telefonski službi, inštalater za telekomunikacije; druga stopnja poklicnega izobraževanja traja eno leto ali leto in pol ter lahko postanete elektrostrojni monter ali energetski elektronik.

Gradbeništvo: Strokovnjaki v gradbeništvu gradijo stanovanjske stavbe, šole, mostove, avtomobilske ceste in tovarne. S pomočjo strojev vršijo najprej groba dela, potem pa fina, predvsem v notranjosti različnih stavb. Tudi v tej stroki je poklicno izobraževanje postopno:

1. stopnja izobraževanja (12 mesecev osnovne in 12 mesec splošne strokovne izobrazbe) vas usposablja za naslednje poklice: kvalificirani delavec za nizke gradnje, kvalificirani delavec za visoke gradnje, kvalificirani delavec za dogradnje;

2. stopnja, ki traja 9 mesecev, vas usposablja za: graditelja cest, zidarja, betonerja, termo- in zvočnega izolaterja, tesarja itd.

V *lesni industriji* so dosegljivi tile poklici:

žagar, mehanik za predelovanje lesa v lesni industriji, mizar v obrtništvu, tesar.

Ljudje, ki skrbijo za *red in čistočo* v stanovanjih, poslopih, delavnicah in obratih, ki skrbijo za čisto perilo, so lahko v naslednjih poklicih: čistilec zgradb, perica perila, likar, likalka v obrtnih delavnicah za barvanje in kemijsko čiščenje, barvarji in kemijski čistilci.

Svoj poklic si lahko izberete tudi v *govedoreji in vrtnarstvu* kot npr.: vrtnar (cvetje, okrasne rastline, sadjarstvo, povrtnina, cepike, pokopališča),

florist (cvetličar), kmet, molznik, pomočnik v svinjereji, rejec perutnine, rejec rib.

Morda vas veseli delo v *gostinstvu* ali domačem *gospodinjstvu*? Lahko opravljate razna gospodinj-ska in hišna opravila, negujete otroke, strežete gostom v restavracijah, skrbite za red v hotelskih sobah in prostorih. Vsa ta znanja lahko uporabite tudi v svojem lastnem domu. Poklici v *gospodinjstvu* so: ekonom hiše, hišna pomočnica itd. Poklici v *gostinstvu*: pomočnica v hotelirstvu, natakar, trgovski pomočnik gostinske in hotelirske stroke, uslužbenec v recepciji itd.

Za ljudi je zelo važna *prehrambena industrija* oziroma važno je vse, kar je v zvezi s pripravljanjem hrane. Lahko postanete: mesar, pek, slašičar, kuhar, mlinar itd.

Ljudem je v njihovih vsakdanjih potrebah mogoče ustreči z različnimi uslugami. Zato so potrebni: prodajalci, trgovci na drobno, prodajalke v prehrambenih trgovinah, frizerji, frizerke, bolničarji, zdravniške pomočnice.

Tudi v *tekstilni industriji* se lahko postopno poklicno izobražujete. Ti poklici so: strojnik predilnice kakor tudi tkalnice, strojnik mrežastih oken, strojnik plemenitjenja tekstila. V *industriji konfekcije* lahko postanete: šivilja, krojač, itd.

Na področju *tiska in knjigoveznitva* imamo tele poklice: proizvajalec papirja, črkostavec, litograf, grafik, knjigovez, tiskar itd.

V vseh gospodarskih vejah imamo *urade*, v katerih so zaposlene tako ženske kakor moški. Njihovi poklici so: trgovski praktikant, pisarniška pomočnica, industrijski trgovec, ekonomist špedicije, trgovec veletrgovine in zunanje trgovine.

Važen energetski vir v gospodarstvu je še vedno *premog*. Na tem področju vam je na razpolago poklic rudarja ali delavca za separacije.

Sintetične snovi, sintetična vlakna, medikamenti, umetna gnojila, sredstva za čiščenje, tehnična olja in masti so proizvodi *kemične industrije*. Potrebni so kvalificirani delavci, ki upravljajo stroje in nadzirajo proces proizvodnje. Mnogo strokovnjakov je potrebnih v različnih laboratorijih, kjer vrše poskuse in analize. Izberete si lahko poklic: mlajši kemik obrata, kvalificirani kemik, mlajši kemik-laborant.

Nemške zvezne železnice (Deutsche Bundesbahn) vzdržuje zveze s celo Evropo. Za normalno odvijanje osebnega in blagovnega prometa je potreben strokoven kader. Na razpolago so vam tile poklici:

strojni ključavničar, orodjar, metalostrugar, različni poklici iz elektrotehnike itd.

Deset pravil, ki jih moram upoštevati v primeru da se želim poklicno izobraževati:

1. Kot nemški otroci moram redno obiskovati osnovno šolo in napraviti končni izpit (Hauptschulabschluss). Če uspem dokončati tudi 9. razred osnovne šole, bom dobil spričevalo o uspešno končani šoli (Abschlußzeugnis).

2. Če imam zaradi slabega znanja nemškega jezika težave pri končanju šole, se moram predvsem potruditi, da se bom dobro naučil nemščine. To je predpogoj za sleherno uspešno poklicno izobraževanje!

3. Znanje nemškega jezika lahko izpopolnim v naslednjih šolah: na narodnih univerzah, pri socialnih in karitativnih ustanovah, pri sindikalnih ustanovah, v posebnih razredih šol za poklice, v privatnih jezikovnih inštitutih.

4. Če iščem neko podjetje ali firmo, kjer bi se želel poklicno izobraževati, moram najprej na Arbeitsamt, ki mi bo posredoval potrebne nasvete.

5. Istočasno moram vedeti, da je za poklicno izobraževanje potrebno dovoljenje za delo (Arbeits-erlaubnis).

6. Ko sem si zagotovil mesto za poklicno izobraževanje, sklenem s podjetjem pogodbo o poklicnem izobraževanju (Berufsbildungsvertrag).

7. Poleg poklicnega izobraževanja v podjetju obiskujem še šolo za poklice (Berufsschule).

8. Pod določenimi pogoji lahko na temelju predložene prošnje dobim denarno pomoč za poklicno izobraževanje.

9. Če nimam zaključnega izpita iz osnovne šole (Hauptschulabschluss) in nisem našel mesta za poklicno izobraževanje, moram izpopolniti znanje nemškega jezika ter se poskušati vključiti v neko organizirano akcijo, ki bo koristila pripravi za poklicno izobraževanje.

10. Akcije, ki me usmerjajo v pripravo za poklicno izobraževanje, organizirajo naslednje ustanove: poklicne šole (Berufsschulen); socialne ustanove (kot npr. Jugendsozialwerk); sindikati, ustanove za poklicno izpopolnjevanje; industrijske in trgovske zbornice; obrtna združenja; cerkvene ustanove; posamezna podjetja v sodelovanju z Jugendwerk; komunalne (mestne, občinske) ustanove.

Informacije o ustreznih možnostih pripravljanja na poklicno izobraževanje v posameznih krajih dobite v poklicni posvetovalnici pri uradu za delo (Berufsberatung des Arbeitsamtes).

STARŠI, POZOR!

Ob priliki šolskega in poklicnega izobraževanja svojih otrok morate posebej paziti na naslednje točke:

1. Ne pošiljajte svojega otroka takoj v delovno razmerje samo zato, da bi čimprej zaslužil denar! Če se bo vaš otrok izučil nekega poklica, bo pozneje precej več zaslužil.

2. Poskrbite, da bo vaš otrok redno obiskoval šolo! Prepričajte se, če otrok res gre v šolo! To velja seveda za vse šole: osnovne, poklicne, specialne šole itd. Predvsem morate paziti, da bo otrok obiskoval poklicno šolo (Berufsschule), kjer je pouk navadno le dvakrat na teden!

3. Če vaš otrok ne obvlada dovolj dobro nemško, storite vse, da se bo izpopolnil v znanju nemškega jezika! Znanje nemščine je predpogoj za doseg poklica. Otroku si lahko znanje nemškega jezika pridobi in izpopolni v naslednjih ustanovah: v pripravnih razredih osnovnih in poklicnih šol, v krajevnih organizacijah (Caritasverband, Arbeiterwohlfahrt, Diakonisches Werk) in privatnih ustanovah, v ustanovah za poklicno izpopolnjevanje pri nemških sindikatih, pri Jugendsozialwerk in v nekaterih podjetjih.

4. Ko vaš otrok konča predzadnji razred osnovne šole, naj gre v poklicno posvetovalnico pri uradu za delo, kjer mu bodo dali potrebne nasvete pri izbiri poklica.

5. Predvsem ne pozabite, da vaš otrok v času poklicnega izobraževanja od podjetja prejema denarni nadomestek za delo in to: nadomestek za izobraževanje ter v izjemnem primeru tudi poseben dodatek!

6. Če lahko vaš otrok zaradi dobrega uspeha v šoli ali zadostnega znanja nemškega jezika lahko nadaljuje svoje izobraževanje na neki strokovni poklicni šoli ali gimnaziji, lahko v primeru nizkih osebnih dohodkov in pod določenimi pogoji vložite prošnjo za podporo za izobraževanje (Ausbildungsförderung BaföG).

7. Pred zaključkom poklicnega izobraževanja vložite prošnjo za dovoljenje za delo (Arbeiterlaubnis)!

8. Če je vaš otrok našel mesto za poklicno izobraževanje, morate pred začetkom poklicnega izobraževanja skleniti pogodbo (Berufsausbildungsvertrag)! Pogodba mora vsebovati tole:

vrsto poklicnega izobraževanja;
konkretne podatke o načinu, času in cilju poklicnega izobraževanja;
naslov priznanega poklica, ki si ga otrok želi;
začetek in trajanje poklicnega izobraževanja;
način plačevanja in višino nadomestka za izobraževanje;
trajanje letnega dopusta;
pogoje, pod katerimi je lahko pogodba razveljavljena.

9. Če se vaš otrok ne more začeti poklicno izobraževati in se zato želi takoj zaposliti, pojdite na urad za delo (Arbeitsamt) in se pozanimajte, ali bo lahko dobil dovoljenje za delovno mesto! Če je otrok našel delovno mesto, naj sklene s podjetjem pismeno delovno pogodbo (Arbeitsvertrag). To pogodbo morate tudi vi podpisati! S pogodbo mora biti določeno: vrsta dela, delovni čas, nadomestek za delo, letni dopust, odpovedni rok.

10. Pred začetkom poklicnega izobraževanja ali pred vstopom v delovno razmerje mora vaš otrok na zdravniški pregled, kakor to predvideva zakon o zaposlovanju mladine.

11. Zaposlovanje otrok pred 15. letom starosti je v ZR Nemčiji prepovedano.

12. Ker se bo vaš otrok moral z različnimi prometnimi sredstvi sam voziti na kraj poklicnega izobraževanja, ga vzgajajte za pravilno obnašanje na javnih mestih!

13. Preskrbite svojemu otroku miren kotiček, kjer se bo lahko nemoteno učil! Pazite, da bo otrok vedno točen v šoli in na kraju poklicnega izobraževanja! Če otrok zboli, šolo takoj o tem obvestite (pismeno, preko telefona, osebno)! Pri vsem tem so vam naslednje ustanove pripravljene pomagati z nasveti:

Deutscher Caritasverband, Diakonisches Werk, Arbeiterwohlfahrt, ki ima še posebej na skrbi državljane iz Jugoslavije.

14. Lahko vam pomagajo tudi nemški sindikati s svojimi posvetovalnicami.

plat. Sicer smo na eni strani to dekletom oz. ženam zlasti letos, v „letu žene“, iz srca privoščili, malo „za malo“ se je pa moškimi le zdelo. A zmagale so! O tem ni nobenega dvoma.

Srečolov: Menda ni pod soncem srečolova, kot je naš. Ves denar od srečk se porabi za nakup dobrotkov (po odbitku davka za srečolov in stroškov za tiskanje srečk). Televizijski aparat (vreden nad 600 mark) je odšel v Cerknico, kolo (150 mark) na Krško polje, električna ura-radio (70 mark) v Mursko Sobotno.

Veselo, iskreno, domače razpoloženje pa je bilo tisto ozračje, v katerem se je razvijalo to naše srečanje. In tega ne nadomesti nobena druga stvar! Zato gre hvala vsem, ki so k srečanju s svojo udeležbo in dobro voljo pripomogli.

Krščeni so bili: Marija Blažič, hči Martina in Marije, roj. Bašnik; Sandi Simončič, sin Hermine; Mihael Sfiligoj, sin Viktorije; Renata Aleksandra Valentinčič, hči Alberta in Katice, roj. Pernar; Damijan Bolčina, sin Danila in Marjanice, roj. Pšeničnik. — Staršem iskreno čestitamo, otrokom pa želimo vse dobro v življenju!

AUGSBURG

„Vinska trgatev“ se bo vršila v soboto, 11. oktobra, (začetek ob 19. uri) v bližini Augsburga in sicer v Rettenbergenu v znani gostilni „Bei Julian“. Igral bo slovenski kvartet „Domači fantje“. Vse Slovence iz Augsburga, pa tudi iz bližnje in daljne okolice prisrčno vabimo k temu družabnemu srečanju! Bo domače in veselo! Tudi če sami ne najdete posebnega veselja pri takih srečanjih, se ga vseeno udeležite! Tako boste kot Slovenci in kristjani ostalim udeležencem že samo s svojo udeležbo naredili veliko veselje! Torej: Vsi v Augsburgu in okolici, v soboto, 11. oktobra, zvečer v Rettenbergen! Boste videli, da Vam ne bo žal!

V družini Janeza in Eve Požar se je bratcu Tomažu sedaj pridružila še sestra Karmen. Krščena

je bila v Augsburgu 24. avgusta. Staršem iskreno čestitamo, punčki pa želimo vse dobro v življenju!

švedska

Zdi se mi, da se že vse predolgo nismo videli. Vendar upam, da je skoraj vse vas poživil in okrepil obisk doma.

20. oktobra pridem, če je božja volja, zopet med vas. Z veseljem pa tudi skrbjo mislim na naša letošnja jesenska srečanja: na obiske, spovedovanja, krste, maše, razgovore, kako poroko; Bog ne daj, da bi bil kak pogreb!

Z načrtovanjem maš sem imel dosti težav. Upam, da naslednjega sporeda ne bo treba več spreminjati:

Nedelja, 26. oktobra, ob 11,30 Oerebro, Skolg. 13; ob 16,00 Köping, Brunnsv. 2;

sobota, 1. novembra, ob 16,00 Södertälje, samo po želji, v privatnem stanovanju;

nedelja, 2. novembra, ob 10,00 Eskilstuna, Djurgardsv. 32; ob 17,00 Stockholm, Folkungag. 46;

sobota, 8. novembra, ob 16,00 Halmstad, Norrav. 10;

nedelja, 9. novembra, ob 16,00 Göteborg, Parkg. 14;

nedelja, 16. novembra, ob 12,00 Landskrona, Midhemsv. 40; ob 16,00 Helsingborg, Skaneg. 20;

sobota, 22. novembra, ob 16,00 Nybro, Ansgargarden, Kyrkog.;

nedelja, 23. novembra, ob 10,00 Olofström, Södra-Hallen; ob 16,00 Malmö, Erik Dahlbergsg. 28;

sobota, 29. novembra, ob 15,00 Boras, Fjällg. 34;

nedelja, 30. novembra, ob 12,30 Jönköping, Klosterg. 70.

Do 18. novembra torej lahko še pismeno izrazite svoje želje, čeprav priznam, da nekaterih že izraženih nisem mogel izpolniti.

Želim vam mnogo notranjega poguma, zdravja in božjega blagoslova pri vsem!

Na svidenje!

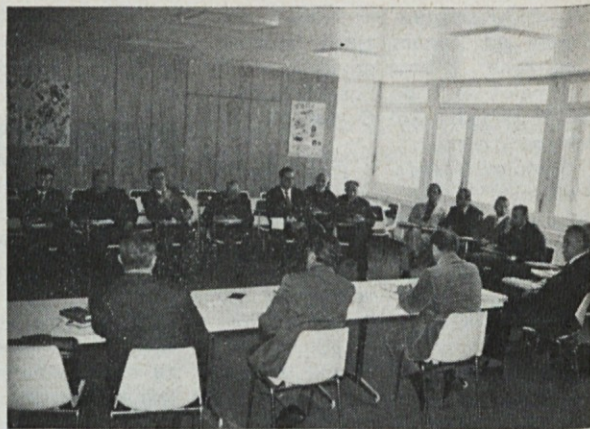
Vaš pater Janez

SLOVENEK — IZUMITELJ

Da tudi Slovenci nismo kar tako „od muh“ in da imamo tudi mi

Kvintet Jožeta Krofliča, ki je doslej na večini zabavnih srečanj Slovencev v Münchnu in okolici igral v veliko zadovoljstvo udeležencev.

Slovenski zdovski duhovniki v Zahodni Evropi so se zbrali k letošnjemu posvetovanju v Einsidelnu, na največji švicarski božji poti.

prebrisane glave, je znova dokazal naš rojak *Ivan Rancinger*, zaposlen v neki tovarni za vulkaniziranje oziroma obnovo avtomobilskih pnevmatik (zračnic) v Värnamo na Švedskem.

Poleg rednega dela mu je šlo po glavi tudi to, kako bi bilo možno, delo kakorkoli racionalizirati. In tako se mu je že lani posrečilo izumiti stroj, ki ga upravlja le en delavec, medtem ko so prej delali trije. Ko so 6. decembra 1974 praznovali 25-letnico tovarne in imeli božičnico, je vodstvo tovarne počastilo dolgoletne in kakorkoli zaslužne uslužbenke. Med njimi je bil tudi *Ivan Rancinger*, ki je za svoj izum dobil prvo nagrado — 2500 švedskih kron.

A njegova izumiteljska žilica mu ni dala miru in je še kar naprej „tuhtal“, risal in računal. Posrečilo se mu je sestaviti nov stroj za brušenje gumijastih trakov, ki jih uporabljajo pri vulkaniziranju: prej sta brusila dva delavca 8 ur le 25 do 30 komadov gum, z novim *Rancingerjevim* strojem, ki je seveda avtomatski, pa samo en delavec zgotovi 80 do 90 komadov v istem času. Stroj je začel delovati prav na njegov rojstni dan.

Vodstvo tovarne je tudi tokrat

prav umelo vrednost te nove iznajdbe in je našemu rojaku *Rancingerju* ob priliki majhne slovesnosti izrazilo svojo zahvalo in priznanje za njegov izum ter mu podelilo primerno nagrado.

Za to novost je izvedelo tudi švedsko časopisje in je objavilo o *Ivanu Rancingerju* članek s slikami njega in njegovega izuma. Tudi „Naša luč“ se pridružuje čestitkam in želi g. *Rancingerju* še obilo sreče in uspehov pri njegovem delu! (Slike stroja tokrat ni bilo mogoče objaviti zaradi pomanjkanja prostora; prinesli jo bomo v prihodnji številki.)

švica

Prve dni julija so se v Zürichu ustavile in si ga ogledale sestra *Angelina*, ki je ravnateljica v *Schmidts Girls College* v Jeruzalemu, v spremstvu še ene sestre iz Nemčije in podravnateljice istega zavoda, ki je *Jordanka*. Sestra *Angelina* je doma s Primorskega blizu Gorice.

Ko smo bili februarja v Jeruzalemu, nam je razkazovala njihov zavod in nas popeljala na teraso, od koder se vidi vsa okolica Jeruzalema. Za njeno prijaznost smo ji zelo hvaležni. Upamo, da se je doma po dolgih letih dobro počutila. Želimo ji vse dobro in še kdaj na svidenje!

Mnogo vprašanj naših zdomcev je treba rešiti, o marsičem se pogovoriti, da bo za naše ljudi na tujem poskrbljeno.

slovinci ob meji

KOROŠKA. — Na povabilo Slov. prosvetnega društva v Šmihelu je gostovalo Delavsko prosvetno društvo „Svoboda“ iz Celja v Šmihelu. Koncert je bil razdeljen v štiri dele. Kot prvi je nastopil moški zbor. Za njim sta nastopila trio „Zeme“ in kvartet „Fantje iz Celja“, nato pa še tamburaški orkester. Zadnji del je zaključil moški zbor, ki je kvalitetno zelo na višini, ki nima samo izvrstnega pevovodjo, ampak tudi izvrstne soliste. Ti dejavniki so bili porok uspehu koncerta. — Po dolgem času so v Šmarjeti v Rožu imeli slovensko kulturno prireditev. Radiški fantje so nastopili s koncertom. Podali so zaokroženo podobo slovenske pesmi. Peli so v poltemi, ker je petje spremljala vrsta diapozitivov, ki so posamezno pesem ilustrirali. Posebnost koncerta je bila tudi v tem, da so peli narodne pesmi po ljudskih napevih brez umetniških priredb. — SPD „Danica“ je vabilo na pevski koncert v Št. Primož v Podjuni. Na njihovo vabilo je nastopil mešani zbor to-

Pisma bralcev

ALI SE PROCES PROTI „DRUŽINI“ ŠE NADALJUJE?

V „Naši luči“ ste poročali o aferi okrog „Družine“ in „Ognjišča“. Kasneje ste zapisali, da se je zadeva končala, ne da bi bili uredniki obeh teh listov kakor koli kaznovani. Sedaj je pa spet slišati, da novani. Sedaj je pa spet slišati, da je bil odgovorni urednik „Družine“ Merlak obsojen na eno leto dni za-

pora, kljub temu da so ga prav zasliševanja živčno uničila.

Rad bi vedel, kako je z vso stvarjo.

A. C., Stuttgart

Res, afera okrog „Družine“ in „Ognjišča“ se je polegla brez zmagovalcev in premagancev, ker so se trditve raznih agencij in časopisov, češ da sta „Družina“ in „Ognjišče“, širila emigrantsko literaturo in da sta zagrešili finančne prekrške, izkazale za neresnične. (Seveda ni bil, žal, tudi noben časopis in nobena agencija zaradi neresničnih trditev kaznovan.)

Res je tudi, da so odgovornega urednika „Družine“ dr. Ivana Merlaka z zasliševanji med afero živč-

no strli. (Tudi za to ni, žal, nihče nikomur dolžan odgovarjati.)

Končno je res tudi to, da je bil isti odgovorni urednik „Družine“ dr. Ivan Merlak obsojen na eno leto dni zapora, vendar zaradi povsem novih „grehov“.

Obsodba navaja, da so mu prisodili:

1. zaradi verske nestrpnosti v članku „Deset zapovedi“ štiri mesece zapora (18. avgusta 1974 je „Družina“ objavila „Deset zapovedi za slabo vzgojo otrok.“ Tretja zapoved se je glasila: „Nikar ga [= otroka] ne vzgajajte v verskem duhu!“ In zaključek zapovedi se je glasil: „Če se boste natančno držali teh navodil, bo učinek popolnoma gotov: vaš otrok bo po-

varne „Krka“, ki ga vodi skladatelj Radovan Gobec. Ta zbor je komaj dve leti star in ima 50 članov, pa je kljub mladosti dosegel visoko kvaliteto raven. To je dokazal na koncertu, zahvaliti se pa mora v precejšnji meri odličnemu dirigentu. — V Dobri vasi je bila otvoritev obnovljene društvene dvorane. Za to društveno slovesnost je prireditelj — domače prosvetno društvo „Srce“ — organiziralo lepo uspelo slovesnost, na kateri so tudi sodelovali zbori in ansambli sosednjih društev. — V Kulturnem domu v Ločah je nastopil šentjakovski mešani zbor. Nastopal je v okviru kulturnega večera, ki ga je priredila Krščanska kulturna zveza iz Celovca in ki je bil namenjen v prvi vrsti turistom ob Baškem jezeru.

GORIŠKA. — Akademski pevski zbor iz Ljubljane je v okviru letošnjega abonmaja koncertiral na goriškem gradu. V prvem delu je zbor, ki šteje 80 pevcev, zapel pesmi iz sedanjosti in preteklosti tja do polifonije, v drugem delu pa slovenske umetne pesmi oz. narodne v umetniški priredbi. Goriška publika je bila navdušena nad njihovim izvajanjem. — V Podgori so postavili spominsko ploščo slovenskemu skladatelju Lojzetu Bratužu, ki je umrl kot žrtev fašističnega nasilja. Njegove pesmi so še danes žive, njegovo dediščino pa nosi zbor, ki se po njem imenuje.

— V koncertni dvorani goriške Glasbene šole je nastopil s samospeli tenorist Ludvik Ličer ob klavirski spremljavi organista Huberta Berganta. — V Pevmi je gostoval zbor „Svetogorski zvon“, ki je sestavljen iz pevcev iz Solkana in okoliških vasi. Kljub mladosti zbor je pevovodja prof. Ipavec naredil iz njega kvalitetno, predvsem pa mnogoštevilno skupino, saj šteje čez 150 pevcev.

TRŽAŠKA. — V „Finžgarjevem domu“ na Opčinah je bil sklepni nastop Slovenske glasbene šole. Prevladovali so harmonikarji. Nastopili so solistično, v duetih in ansamblih. Bilo je precej klavirskih točk, en zbor in en ansambel. Nastop, ki ni imel visokih ciljev, je hotel pokazati napredek učencev, in to je tudi dosegel.

slovinci po svetu

ARGENTINA. — Slikarska razstava slikarja Ivana Bukovca je bila ponovni dokaz, da je tamkajšnja slovenska emigracija še živa. Slikar je dokazal s to razstavo, ki je bila v mali dvorani Slovenske hiše, da

je napravil opazen korak v svojem razvoju. Razstavil je 24 olj z realistično motiviko iz okolice Buenos Airesa ter drugih argentinskih pokrajin. — Lokalna mladina je sodelovala na popoldanski proslavi ob novi obletnici blagoslovitve doma v Carapachayu. Sodelovala je predvsem v smešnih prizorih, kot so „Ribničani“, pa tudi v resnih, kot je uprizoritev „Turjaške Rozamunde“, in pa v zboru „Mladina“, ki ga vodi gdč. Prijateljeva. — Ob prvi obletnici blagoslovitve slovenske cerkve Marije Pomagaj v Slovenski hiši je pevski zbor „Gallus“ priredil koncert cerkvenih pesmi pod vodstvom dr. Julija Savellija. V prvem delu je zbor zapel pesmi cerkvenega leta, med njimi Premrlovo božično kantato in pa nekatere točke Sattnerjeve „Assumptio“. V drugem delu so bile na vrsti Marijine pesmi skladateljev Mava, Sattnerja in Premrla. Ker je bil zbor temeljito pripravljen in izurjen, je bil uspeh koncertu zagotovljen, in tako je tudi bilo. Zbor „Gallus“ je osrednji slovenski zbor v Argentini, znan pa je tudi že v argentinskem glasbenem ambientu. — Buenosaireski slovenski oktet je pripravil večer slovenske pesmi pod geslom „Mrtvi so naša čast in ponos“. Program so sestavljali slovenski skladatelji, poleg njih pa še Rimski-Korsakov in pa Victoria. Oktet lahko ta svoj nastop zabeleži v svoji koncertni kroniki kot svoj tretji uspehi koncert pred sloven-

JURE IZ BAZE

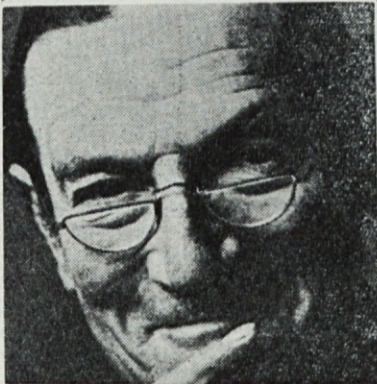
Razvedelo se je, da gre z Juretom h koncu. Ljudje v bazi so ga že pokopavali, ko so se spomnili nanj družbobrižniki; sešli so se ob njegovi postelji in ga nagovorili:

„Jure, bil si vselej priden in za stvar. Morda boš še zdaj, ko si takole, in nimaš otrok ne žene ter ti ne gre za pokojnino? Toliko nasprotnikov je, pa nikjer nisi enega z imenom, priimkom, z naslovom, da bi ga javno razmrcvarili in ožigosali. Prvi bi bili, če bi ti pristal na ožigovanje. Daj, Jure, ko gre za našo bazo in za nadgradnjo!“

Umirajočemu se je tučkala baza z nadgradnjo vred in je izhropel:

„Kar, tovarišija! Pohitite pa z akcijo, da ne bo prej pogrebal!“

Možje so Jureta pobožali in po prstih odšli in akcijo. Jureta so z imenom, priimkom, z rojstno letnico in z ulico žigosali: lepo po načrtu in ne vse na en dan. Začeli so, da je etatist, liberalist, anarhist in šovinst. Nato so dodajali, da je klerofašist, centralist, individualist in lokalist. V tretjem delu akcije je postal separatist, monopolist in nacionalist, v četrtem delu pa: oportunist, avanturist, hierarhist

stal divjak.“ Ker so te trditve natele v nekaterih časopisih („Komunist“, „Dnevnik“) na oster odmev, je „Družina“ 18. avgusta 1974 objavila „Pojasnilo in opravičilo“, da je treba izraz „v verskem duhu“ razumeti tako, kot ga razumemo kristjani: „K verskemu duhu ne spadata samo pobožnost in vera v Boga, temveč tudi poštenost, delavnost, ljubezen do bližnjega, spoštovanje staršev, oblasti, lastnine, plemenitost.“;

2. zaradi širjenja lažnih vesti o naših delavcih v tujini v poročilu o zaplembi zagrebškega „Svjedočenja“ štiri mesece zapora („Družina“ je 10. marca 1974 poročala po zagrebškem „Glasu koncila“ in po informativnem biltenu AKSA, ki za svoje poročanje nista bila sodno preganjana, tole:

„Zagreb, februarja. Tukajšnje okrožno javno tožilstvo je 19. februarja prepovedalo razpošiljanje 96. številke lista „Svjedočenje“, svet okrožnega sodišča pa je tri dni pozneje prepoved potrdil. Zadnja številka te občasne publikacije je prinesla pogovor s Frančkom Križnikom, ki je po mnenju sodišča z nekaterimi izjavami „napadel našo socialistično samoupravno ureditev“. Križnik [duhovnik mariborske škofije, ki študira v Nemčiji] je v

intervjuju ostro napadel odhajanje naših delavcev v tujino ter ga označil za „suženjstvo kapitalizmu“ in „zločin“. Pripovedoval je tudi o izkušnjah v JLA, kjer je imel sitnosti zaradi dejstva, da je veren in študent bogoslovja. Križnik je poudaril, da je ravno v času vojaščin utrdil poklic.“;

3. ker je bila s tem žaljena JLA (= Jugoslovanska ljudska armada), osem mesecev zapora. (Mišljen je omenjeni Križnikov razgovor oziroma poročilo „Družine“ o njem.)

Sodišče je kazen šestnajstih mesecev zaokrožilo navzdol na eno leto in izjavilo, da se razlogi v obrambo obsojenca upoštevajo.

Dr. Merlak se je pritožil na višje sodišče.

DRUGA PLAT ZVONA O KOCBEKU

Vsekakor je naredil Edvard Kocbek, voditelj krščansko-socialistične skupine v OF, tako slovenskemu narodu kot svetovni javnosti veliko uslugo, ko je ob tridesetletnici praznovanja konca nacistične zasedbe Slovenije povedal v brošuri „Edvard Kocbek, pričevalec današnjega časa“ resnico o tem, kako je

sko publiko, ki je s hvaležnostjo sprejemala njegova izvajanja. — Sedemnajst idealnih in požrtvovalnih mladih pevk, ki so se pred nekaj leti zbrale v zanimivo vokalno skupino „Slovenskih mladenk“, je pod vodstvom Anke Savelli-Gaserjeve v dvorani Slovenske hiše izvajalo svoj novi koncertni program, sestavljen pod geslom: „Pod palmo zdaj pesem nam naša doni, tja k lipi nazaj nam srce hrepeni“. Največji odliki kvalitetno zelo uspelega koncerta sta intonacijska natančnost ter čustvena dinamika, bolj seveda v nežnih skladbah, kar se spodobijo troglasnemu ženskemu zboru.

ZDA. — Moški pevski zbor „Korotan“ je imel svoj pomladanski koncert. Na programu so bile klasične in slovenske narodne pesmi. Posebnost letošnjega koncerta je bil

nastop mladih deklic, hčerk „Slovanovih“ pevcev, ki izhajajo že iz tretje generacije slovenskih naseljenčev. — Ravnotako v Clevelandu je imel mešani zbor „Palnina“ ponovno koncert po dolgem času, ker je medtem menjal dirigenta. Sodeloval je tudi mladinski zbor „Planina“ z nekaj pesmimi. V tem mladinskem zboru se pripravljajo pevci za mešani zbor. — V dvorani Slovenskega narodnega doma v Clevelandu je pevski zbor „Korotan“ pripravil svoj že triindvajseti letni koncert in ga združil s spominom na leto 1945. „Korotan“ ima okrog 80 pevcev in pevk. Ima lepo število mladih, prijetno barvanih glasov in glasovi celotnega zbora se lepo zlivajo. Letošnji koncertni nastop je prikazal „Korotan“ kot zbor z lepo ubranimi glasovi, ubranim petjem in gotovostjo v intonaciji.

KP ostali dve ustanovni skupini OF z Dolomitsko ali Pugledsko izjavo (28. febr. 1943) izigrala in prevzela vso oblast sama in kako so komunisti po vojni postrelili brez predhodnega sodnijskega procesa 12.000 slovenskih protikomunističnih borcev, ki so jih Angleži z zvihačo vrnili iz koroškega Vetrinja v Slovenijo. Vendar ne bi bilo prav, ko bi ob tem zamolčali žalostno vlogo, ki jo je zaigral med vojno isti Edvard Kocbek prav s svojo udeležbo pri OF kot zastopnik krščanskega tabora.

Kot je iz sedanjih Kocbekovih izjav razvidno, mu je po tridesetih letih jasno, da je nasedel obljubam KP, da bo povojna družbena ureditev v Sloveniji večstranska in torej demokratična. Vprašanje je, kakšno pravico je imel, pač zaradi svojega nepoznanja KP, udeležiti se aktivno revolucije v imenu slovenskih kristjanov.

So pa še drugi pomisleki.

V ljubljanskih „Naših razgledih“ (6. maja 1975) je zapisal dr. Maks Šnuderl v pismu Kocbeku med drugim tole: „Ko je bilo na procesu v Kočevju 10. oktobra 1943 sedemnajst slovenskih belogardistov-domobrancev obsojenih na najhujšo kazen pred javno razpravo sodišča, sem prebral prošnje obsojencev za pomilostitev... Govoril sem s Teboj... Bilo je 12. oktobra 1943 popoldne... po svoji navadi sem takoj zapisal v svoj dnevnik: „Na današnji seji ni IO pomilostil nikogar in Kocbek mi je dejal, da je on sicer mehak, pa ni mogel biti za to, da bi se kateri pomilostil.“

Poleg tega mi je moj dobri prijatelj iz ZDA na moja vprašanja o Kocbeku pisal med drugim sledeče:

„S Kocbekom sva imela mnogo razgovorov, zadnjega v Velikih Laščah, ko so nas imeli na takajšnji železniški postaji zaprte po padcu Turjaka (po 9. septembru 1943). Nikdar ne bom pozabil, kako je zatiral, da nas more osvoboditi le KP in da moramo zato vsi z njo sodelovati. In ko sva bila v najinem razgovoru res v „ihiti“, so nad postajo ustrelili štirinajst „Turjačanov“, med njimi zdravnika dr.

Kožuha, ki je vodil molitev rožnega venca, ko so jih peljali na morišče. Vprašal sem Kocbeka, zakaj vendar streljajo te ljudi. Odgovoril mi je: „Vsi izdajalci bodo tako končali!“ in je odšel. Da bodo ustreljeni, je dobro vedel.

V Kidriču je gledal „boga“. „On je edini sposoben slovenski voditelj,“ je dejal.

Nič ne rečem, mogoče je bil Kocbek popolnoma zaslepljen. Vendar bi moral spregledati, kam vendar gre KP po strahotni likvidaciji krščanskih socialistov na Javhah nad Dobropoljem leta 1942. Nekaj jih je tedaj pobegnilo (Marn itd.), veliko so jih likvidirali, čeprav so bili partizani, le nekaj (Kocbek, Fajfar, Dermastja, Vodušek in še nekateri) jih je ostalo, seveda tudi Mikuž, da jih bodo še naprej izrabljali kot predstavnike katoličanov. Težko je razumeti, da ni mogel Kocbek tega videti, čeprav je to vsa Slovenija videla. Ni čudno, da je Kidrič javno izjavil: „Brez Kocbeka ne bi bilo OF.“

Vidiš, vse tole in še mnogo drugih stvari mi prihaja na misel, ko berem sedanje Kocbekove izjave. Saj ne rečem, da ne bi bil sedaj iskren, a po toči zvoniti je prepozno. On je lahko sedaj stodstotni spreobrnjenec. Moti me le to, da vedno pravi, „oni“ naj priznajo, ko je bil vendar on eden glavnih „onih“. Naj bi bil torej junak in rekel „mi“. Vsa njegova spoznanja in priznanja so mnogo prepozno, ko je revolucija že vse uničila.“

T. M., Pariz

ZAKAJ V SLOVENSKIH DOPOLNILNIH TEČAJIH POLITIKA?

Tudi v našem mestu blizu Stuttgarta imamo dopolnilno slovensko šolo, organizirano iz domovine, o kateri se mnogo govori tudi po ljubljanskem radiu. Z veseljem sem javila svojega otroka v to šolo.

Sedaj sem pa močno razočarana. Slovenski učiteljici je več za politiko kot pa za učenje materinega jezika. Letos pomladi so gonili

pa tehnokrat. Kdo ve, kaj vse bi še postal, če bi Jure ne ozdravel...

Imenovali so ga tolikokrat po javnih občilih, da je postal imeniten. Imenitnost je pa kot nalašč za prebavo in za zdravje.

Možače in možje, zadolženi s problemom Jure so staknili glave in ugibali, kaj zdaj. Večina je bila za rehabilitacijo, nekateri so bili za rekreacijo v oddaljenem letovišču na stroške baze, politologinja pa je bila za kakšno nesrečo na cesti ali na lovu. Bučno so jo preglasovali in glasovali za komisijo, ki naj se sformira in določi prvo sejo za problem Jure. Seje kajpak nikoli ni bilo.

Jure se je bal iti na cesto ali celo v gostilno. Samo ponoči je lazil k Špeli, ki mu je v času bolezni prebivala in strigla govore o njem. Potem se je oženil in kmalu je sprevidel, da mu prav nihče nič noče.

Zakaj neki naj bi mu škodilo, če pa baza ni dobila nobenih konkretnih navodil več?

Albert Papler

MRTVA ROKA

Tovariš Raketelj je bil videti zelo slab. Vdajal se je vinu, žganju. Tudi sumljivim ženskam, dokler je še kaj imel. Vsi smo ga že odpisali; smilil se nam je pa vsa ta dolga leta, odkar se mu je pripetila tista nesreča z mrtvo roko.

Takrat je bil Raketelj na silno važnem shodu, kjer je šlo za še bolj silno pomembno družbenointeresnoskupnostno zadevo. Tiho je ždel na obeh rokah, se malo guncal, štel muhe po oknih in čakal, da je glavni končno le rekel:

„Tovariši! Prehajamo na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko!“

Vse roke so zletele gor, Raketeljč pa ni mogel ganiti niti ene. Obe sta spali! Bilo je grozno videti Raketeljca in vse navzoče. Mož je nič kriv podrl soglasnost in za-slutil, kaj bo iz tega. In je tudi bilo. Čez pol leta je bil še malo manj kot občan. Izgubil je prijatelje in znance; saj tudi ni pametno za zdravo pohajati in se razkazovati s človekom, ki je proti, ko so vsi za.

Pa je minilo sedem dolgih let. Kazalo je že, da bomo Raketeljca, namočenega v špirit, zagrebli. Tedaj je počilo! Tisti sklep pred leti in vse, kar je bilo s sklepom v zvezi — vse se je popak-dralo! Ugotovili so strašansko škodo, neumnost, potratnost in sploh vse, kar se ob takih prilikah reče. Javnost je zahtevala krivce: z imeni in priimki. Brž so ugotovili nekaj navzočih in, ko so o tem premlevali na dolgo in široko, se je nekemu zareklo, da je bil takrat menda eden proti. Poiskali so zapisnik in so odkrili:

„Za predlog ni glasoval samo tovariš Raketeljč!“

Zdaj ga poglejte, Raketeljca! Zravnian, lep, nasmejan spet hodí v službo, se pravi, na položaj, ki so mu ga vrnil. Spet si je pridobil kup znancev pa prijateljev, spet tekmujejo, kdo mu bo lahko plačal pred šankom. Je pa tudi moder in nič več ne razlaga o mrtvi roki, ki mu je nesrečo pa tudi srečo prinesla.

„Jaz sem že takrat pravilno presojal!“ se trka že po malo bolj votlih prsah in se veseli funkcij pa časti, ki so ga nanovo zagrnilo.

Albert Papler

„Bombice“ za šolo

Ljubljančan se je odpravil v Mladinsko knjigo na Titovi, ker je sin dopolnil sedem let.

„Vse za prvi razred, prosim,“ je naročil prodajalki, ki je znosila na pult štiri zvezke, beležko, mapo za zvezke, puščico, svinčnik, radirko, tanek in debel čopič, vodene barvice, risalni blok in nalivno pero.

„Tega ne potrebuje, ker ga že ima,“ je vzel mladi oče nalivno pero s kupa in ga pomolil prodajalki, ki se je začudila:

„Na bombico ga že ima?“

„Na bombico?!“

„Ne veste? Obvezno je le nalivno pero na bombico. Otrok se z njim ne popacka pri polnjenju, ker preprosto zamenja prazno bombico z novo. Zato spada zraven.“

„Potem dajte,“ se je vdal kupec, čeprav je stalo pero, s katerim se ne da popackati, 46,80 din. Misli je namreč, da je z nakupom končal. Pa je začela prodajalka nalagati na vodene barvice še lesene, na te voščene, na vrh pa še flomastre v šestih osnovnih barvah.

„Ampak mali je še nepismen,“ je ušlo očetu ob pogledu na šest vrst pisal, h katerim je

prodajalka priložila še 48 barvastih ploščic in 60 krožcev.

„Kaj pa je spet to? Dopolnilo k lego kockam?“

„Ne. To so pripomočki za novo matematiko,“ je zdrdrala prodajalka, nakar je šla še po copate, stavnico, ravnilce s šablono, ovitke za zvezke in sijajni papir za lepljenke. Vsega, kar je nakupil skrbni oče, ni uspel stlačiti v torbo, ki jo je tudi kupil. Previdno je zbral najcenejšo za 180 dinarjev in počakal na račun, ki je znesel okroglo 550 dinarjev.

„Samo da je zdrav in da se bo lahko učil,“ se je tolažil otovorjeni oče do doma, kjer je vse nakupljeno razložil pred sina.

Ta je nekaj časa brkljal po novostih, nato pa vprašal:

„Kje so pa knjige?“

Takoj se je oče odpravil po obvezno berilo za prvi razred, ki stane 125 dinarjev, in se domov grede ustavil pri sosedih.

„Prav rada bi vam posodila do prvega, pa nimam,“ je povedala. „Moja gre v petega, pa sem samo za knjige dala 513 dinarjev.“

„Bomo že kako,“ se je poslovil oče, ki ni vedel, da se bo moral njegov sinček v šoli že takoj prvi dan naročiti tudi na Cicibana, Čebelico in Kurirčka.

N. Škrli

samo partizanščino. Ali je to potrebno?

Marsikaj tega, kar učijo glede dogajanja v zadnji vojni, sploh res ni. To vem od svojih staršev.

Potem pa tole: Naši otroci rastejo v Nemčiji in veliko jih bo tu ostalo. Zakaj prikazovati Nemce kot naše sovražnike, ko so bili naši sovražniki le nacisti? (To je prav tako, kot če bi vse Slovence prikazovali za nedemokrate, čeprav

je komunistov le 5%.) Mi živimo tukaj. Nemčija nam daje kruha. Dokler se ne vrnemo domov, je Nemčija domovina naših otrok.

Govorila sem s svojo prijateljico, ki ima tudi otroke v dopolnilni šoli. Tudi ona je mnenja, da bi morali pri pouku vso politiko opustiti.

To sem vam hotela napisati, ker mislim, da je tako prav.

P. P.

janex jalen

traj brez zvoncev

lovec peter se je zrcastel
z gorami – jel je misliti
na lastno gnezdo –
pot ga vodi k jerci in
špelci – katera bo
zmagala v njegovem
srecu?

Dosedanja vsebina:

Hribarjev Peter je odslužil vojake in se vrnil v Bohinj. Svojih ljudi ni imel, svoje strehe tudi ne. Stanoval je v podstrešni sobici pri Žmitku in si kuhal sam. Sem in tja je opravil kakšno dnino, znal je pa tudi tesariti.

Ko so našli spomladi v gorah ustreljenega zapriseženega lovca Matevža Bitenca, je cesarski gozdar Vencelj dodelil to službo Petru. S tem se je začelo za Petra novo življenje, saj je bil v gorah kakor doma.

Začel je pa misliti tudi na lastno gnezdo. Všeč mu je bila Tkalčeva Jerca, a kaj, ko je bila tako muhasta in zamerljiva!

Vedno prikupnejša se je zdelala Petru Grmova Špelca, le da je bila zelo mlada: komaj se je dobro razvila iz otroka v dekle.

Peter se je že zmenil pri Tkalčevih za poroko, a vedno bolj ga je skrbel Boštjan Tkalec, Jeričin oče, ki je hodil naskrivaj lovit divjad v njegovo lovišče. Zadnje čase je spet ustrelil tam dva srnjaka. To je Tkalcu vpričo njegove družine tudi povedal, ne naravnost, a vendarle tako, da so vsi vedeli, za kaj gre.

Jerca je očeta zaradi divjega lovea prijela in ni hotela iti to poletje planšarit v gore, da je ne bi mogel izrabljati oče za zakrivanje svojega divjega lovea. V gore je odšla namesto nje Minca.

Drevje se je pričelo barvati, odpadali so prvi listi.

Vogar, ki je bil po pospravljenem senu kakor zapuščen, je spet oživel. Živina se je pasla na porasli otavi. Okrog stanov so krulili prašiči.

Planšarji in planšarice pa so bili manj glasni kakor v visokih planinah.

Hiša Hribarjevoga Petra je bila že pokrita. Manjkalo ji je pa še dokaj, preden bi bila godna za vselitev. Petru se kar nič več ni mudilo. Včasih mu je bilo celo žal, da se je lotil lastnega gnezda. Jerčin oče Boštjan Tkalec ga je neprestano skrbel. Kaj bo naredil kot zaprisežen lovec, če ga zaloti, je vedel, kako se pa utegne kasneje zasukat, si pa ni mogel prav misliti.

Poleti ob prsku srnjadi mu je bilo hudó, ko sta morala s stricem Tomažem oditi v lovišče in je stavec hiše zastala. Sedaj se je pa kar razveselil zakupnikovega pisma, v katerem mu je bil naznanil, da pride za dalje časa na lov profesor Novak, priznan jerebar in dober slikar, in mu naročal, naj ga kar nič ne pusti samega in naj pazi nanj, da se ne prehladi, ko ni nič kaj trdnega zdravja. Pod podpis je pa še pripisal, da mu bo bolj všeč, če se ne nastanita v Talčevem stanu.

Iz tega dostavka je Peter spoznal, da je zakupnik njegove prenačljene besede, s katerimi mu je bil na poseki v Shališniku pri razpadajočem srnjakovem drobovju počital preveliko zgovornost, prav razumel, pa se takrat ni hotel izdati. Sedaj pa kakor s prstom kaže, da

je srnjaka s križastim rogovjem ustrelil oče njegove neveste.

Profesor Novak je prišel prej, kakor je bilo domenjeno. V kočiji sta se pripeljala z Venceljnom na Žmitkovo dvorišče.

Dasi je bilo že dokaj čez poldne, si je Peter kuhal šele južino. Zamudil se je bil pri hiši. Prisluhnil je in prepoznal Hrubečkov glas. Odstavil je mleko, da mu ni prekipelo, in pohitel po stopnicah navzdol.

Vencelj ga je seznanil z gospodom profesorjem po nemško, sama med sabo sta pa govorila češko. In tikala sta se.

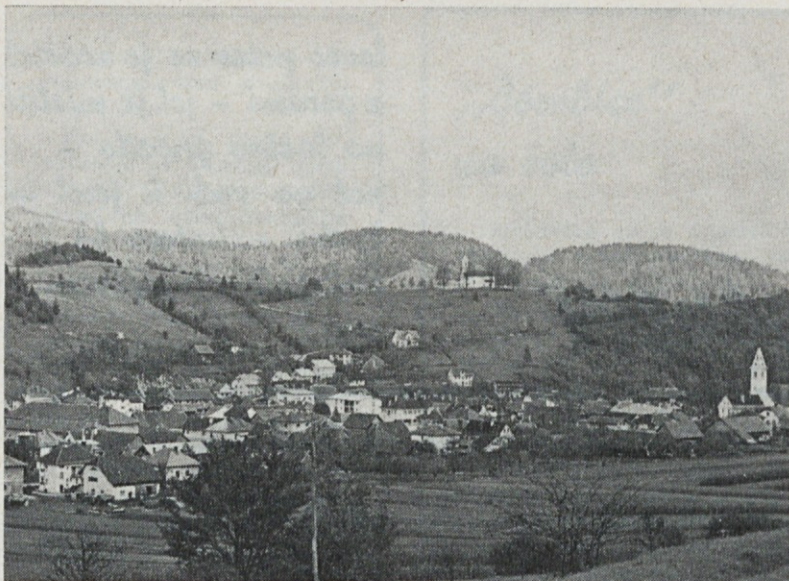
Sodja je pripeljal v počasnem koraku za dokaj hitrejšo kočijo poln voz prtljage.

Hrubečka je Petru naročil, naj spremlja voz in da se nič ne mudi, je pristavil. Naj počasi vozita, da se kaj ne potare! Gospoda profesorja bo pa sam popeljal na Vogar in ostal nekaj dni v planini, ko ima ravno dopust.

Peter je pojužinal, nakrmil psa in se opremil za v gore. Precej se je zamudil. Sodjo je dohitel šele na Uršnem rovtu. Na Vogar sta prišla prav takrat kakor Vencelj in profesor. Hrubečka je ukazal ustaviti pred Grmovim stanom.

Špelca je prišla pogledat na prag, pozdravila Venceljna in rado vedno pogledala profesorja, on pa njo. Pokimala je Petru in Sodji: „Kaj mislita Bohinj narobe obrniti, da se na jesen selita v planino?“

Da je morebiti narobe še lepši kakor na lice, je hitro vedel odgovoriti Sodja.

Sodražica je središče ribniškega suhorobarstva.

Hrubečka je bil medtem spregovoril nekaj besed s profesorjem. Peter ni vsega razumel, toliko pa, da ga vprašuje, ali bi mu bilo pri Špelci všeč.

„Ano,“ je prikimal profesor.

Vencelj pa je pristopil k ogoreli planšarici: „No, Špelček, ali imaš že kaj fanta?“

„Nič še, gospod Vencelj,“ je razumela Špelca šalo.

„Sem ti ga jaz pripeljal, če ti bo všeč.“ Pokazal je na profesorja Novaka. „Mlad ni več, star tudi še ne. Res je vdovec, pa nima nič otrok. Ampak!“ Vencelj je dvignil kazalec in pomežiknil: „Denarja ima pa kakor črepinj.“

„Kar pravi bo.“ Grmova se je prešerno zasmejala. „Samo tisto kozjo brado si bo moral obriti in po naše naj se nauči govoriti, da me bo razumel, kadar ga bom zmerjala.“

„Kako si navihana!“

Vencelj je hotel prijeti Špelco za lice, pa se mu je umaknila. Potem jo je resno vprašal, ali je voljna profesorju in njemu in seveda tudi Petru nekaj dni kuhati. Postiljali bi si že sami na senu. Da ne bo zastoj, je pripomnil.

Špelca je malo pomislila, preden je pristala: „Ne morem vam odreči. Že zavoljo Petrovega psa ne, ki ne obstane v nobenem drugem stanu kakor samo pri meni.“

„O ti prekva ti deklíč ti,“ je pohvalil Hrubečka Špelčine odgovore in jih raztolmačil profesorju.

Ta se je glasno zasmejál, na rahlo zardel v blede lica in trikrat zapored živahno potrdil: „Ano, ano, ano.“ Pristopil je k planšarici in ji dal roko.

Sodja in Peter sta se lotila prt-ljage. Znosila sta posteljino na seno, vse drugo pa razmestila po stanu. Vencelj je ukazoval in odredjal, Špelca je zakurila in pristavila za čaj, profesor se je pa razgledoval po planini in se čudil lepoti bližnjih in daljnih gorá.

Sodji se je mudilo nazaj v dolino.

Obrnil je in pognal, Peter je šel postiljati na seno, profesor in Vencelj sta pa obsedela in počasi srebalá čaj.

Vstopil je Peter in prosil Venceljna, naj gre pogledat na seno, če je prav postlal. Hrubečka je lovcu samo molče pokimal in vstal.

Vencelj je Petra pohvalil, da je obe ležišči prav dobro pripravil. V isti sapi ga je pa vprašal, kje misli sam spati.

„Na Znojevem seniku,“ je odgovoril Peter.

Vencelj mu je hitro in gladko odbil, da ne.

„Pa zakaj ne?“ je naglo in skoraj uporno vprašal lovec.

„Zato, ker...“ Hrubečka je premlknil. „Ker bi utegnil gospod profesor ponoči kaj želeti, da mu kaj postrežeš. Kar še sebi postelji blizu naju!“

Peter in Vencelj sta se za hip molče spogledala. Peter bi gozdarju najrajši v obraz vrgel, da se moti, če misli, da Tkalca Jerca na ljubo ne mara zalotiti. Naj zaradi tega nič ne ovohava njegovih potov. Že še pride čas.

Vencelj je odšel. Opozoril je profesorja na lepoto večera in ga povabil na kratek sprehod. Odvedel ga je na rob planine, da sta videla tudi na jezero. Večerna zarja se je kopala v njem.

Nebo je čimdalje bolj temnelo. Vencelj in Novak sta se obrnila in se počasi vračala proti planini.

Na Venceljnov ukaz je bil Peter pripravil ležišče še sebi. Nejevoljen je obstal in preudarjal, ali naj se zvečer kar v seno zarije ali pa naj gre po odejo, ki jo je že od petelinov dalje spravljal v Tkalčev stan. Sprevidel je, da se Tkalčevi Minci ne bo mogel ves čas ogibatí. Čim prej se oglasi pri njej, manj čudno se bo zdelo.

Obrnil se je, kakor bi se odrgal. Čeprav je bila na senik prislonjena lestev, ni stopil na kline. Kar poposkočil je na tla. Zemlja se je stresla in zabobnela pod njim. Živina v hlevu se je prestopila in glasneje zazvonila.

„Kaj bi se znašal nad dekletí, ko jih same boli,“ si je gredé dopovedoval Peter in prijazno ogovoril sestro svoje neveste: „Odejo mi boš dala, Minca!“

„Kamor si jo dejal, tam jo pa vzemi!“ Minca je bila nasajena kakor doslej še nikoli ne.

„Kaj pa si tako osasta?“ je skušal miriti Peter.

„Še vprašuješ,“ je vzdignilo Tkalčevo. „Sram me je, da si v noben stan ne upam več v vas.“

„Pa zakaj?“ se je začudil Peter.

„Zato, ker vsi mislijo, da vam nisem znala poleti prav kuhati, ko ste se sedaj pri Grmovi nastanili. Je že prav! Ne bom ti pozabila!“ Minca

je bila razburjena, da ji je kar sapa pohajala.

„Sem mar jaz kriv?“ je trdó spre-
govoril Peter.

„Lahko bi rekel kakšno besedo
meni v prid!“

„Nisem je mogel.“

„Le kdo ti je usta zamašil?“ je
usekala Minca.

Petru je bilo dovolj. Zrasel je in
bruhnil: „Vaš ata. Dedec norčavi,
ki mu nobeno svarilo ne pomaga.“

Minca ni mogla oporekati, odne-
hati pa tudi ni marala. „Meni nič
mar! Sami se dogovorite! Jaz tako
odidem jutri domov. Planinit naj
pride pa Jerca! Bo vsaj lahko sa-
ma videla, kako se vse s tabo vred
suče le okrog Grmove Špelce.“

„Naj kar pride!“ Peter je spre-
videl, da bi bil nadaljnji razgovor
z Minco odveč. Vzel je odejo in
z burno odšel. Pred stanom se je pa
skoraj zaletel v Venceljna in
profesorja. Hitro je napravil vsakdanji
obraz.

Peter se je jezil na vse vprek.
Najbolj nejevoljen je bil na Ven-
celjna, ki je bil kriv, da sta si on in
Jerca dala besedo, ko čas še ni bil
goden za tak dogovor. Ni pa po-
mislil, kako je pravzaprav sam
prisilil gozdarja, da je napravil nje-
govim sumničanjem konec. Zamika-
lo ga je, da bi se lovski službi
odpovedal. Trmasto je sklenil, da
prej ne vrne lovskih pravic, dokler
ne užene Boštjana Tkalca, očeta
svoje neveste. „Kar bo, pa bo.“

Višji gozdar Vencelj Hrubečka
je bil odšel navsezgodaj po oprav-
kih v dolino. Kmalu za njim sta tu-
di profesor Novak in Peter tiho
stopila v rosno jutro. Spremljala
ju je Riza. V pordelih vrhovih bu-
kev se je prelivalo sonce.

„Hoj!“

Peter in profesor sta se sunko-
ma oba hkrati obrnila in zagledala
prav blizu pod sabo Venceljna. Pe-
ter je koj zaslutil, da nekaj ni prav.
Hitro je zvedel, kaj je narobe.

Hrubečka je povedal, da si je pre-
misлил in da ne pojde v dolino, ko
je tako lep dan. Spremljal bo svo-
jega prijatelja. Peter naj gre pa
proti Ovčariji pogledat. In če kje
sreča svojega bodočega tasta
Boštjana Tkalca, ki ga je on videl
odhajati v gore, naj ga pripelje na

Vogar. Bi se kaj pomenili. Peter
je zardel, rekel ni pa nič. Pozdra-
vil je in urno odšel.

Nad Rožnovcem je počil drugi
strel. Tako naglo kakor tokrat Pe-
ter še svoj živ dan ni prišel z Vo-
garja na Ovčarijo. Namenil se je
bil Tkalca prehiteti in ga zalotiti v
njegovem lastnem stanu, v katere-
ga se prav gotovo pride ošemit.
Prime ga, še preden si namaže
obraz s sajami in si obleče suknjič
narobe. Odvzame mu puško in mu
ukaže iti z njim na Vogar. Seve-
da se bo ustavljal. Naj se! Ga ne
bo nič preveč moral. Zavoljo Jer-
ce ne.

Peter je vedel, da je Boštjan pre-
vejan kakor redkokdo. Preden se
je spustil na Ovčarijo, se je z dalj-
nogledom razgledal na vse strani.
Nikjer ni bilo čutiti žive duše. Sa-
motnemu stanu se je približal po
ovinkih. Prisluhnil je. Še miši ni
bilo čuti. Previdno je stopil čez
prag in skrbno pazil, da ni odtis-
nil s čevlji sledi pred vrati. Za-
kuril ni. Še tobak si je komaj upal
prižgati. In je čakal.

Planina je bila mrtva.

Peter se je naveličal sedeti. Iz-
trkal je pepel iz čedre in legel.
Da bi zaspal, se ni prav nič bal.

Urno se je dvignil na pogradu
in ušesa zaslonil s dlanmi. Ne, ni
se motil. Zunaj so škrtali ob ka-

*Dolenjske Toplice leže med pred-
hribi zahodnih Gorjancev. Znane so
po termalnem nekoliko radioaktiv-
nem vrelcu.*

men podkovani čevlji. Peter je po
hoji spoznal Tkalca. Potuhnil se
je, kakor bi spal. Gledal je proti
vratom skozi priprte oči.

Boštjan je počasi odpiral stan.
Preden je vstopil se je še enkrat
obrnil.

Peter je ugotovil, da nima puške
ne prek ramen ne v oprtniku. Bil
je jezen in vesel hkrati.

„Lej ga,“ se je začudil Boštjan.
„Kaj pa ti delaš tukaj?“

„Počivam.“ Peter je vstal. „Me
je Vencelj kar neutegoma poslal
gledat na Ovčarijo.“

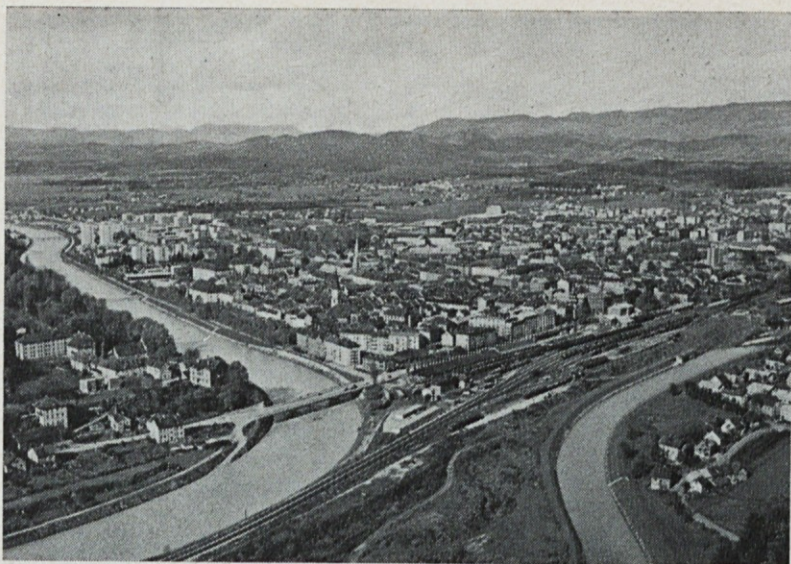
„Kaj pa vidiš posebnega?“

„Vas.“

„Mene?“ Tkalec se je za hip
zmedel, pa se je hitro spreumel:
„Saj sem tudi jaz prišel gledat.
Me ni bilo zraven, ko so se selili.
Nisem zaupal, da so hlev in stan
v redu pustili. Saj veš, kakšni so
fantini. Minca pa tudi šele prvo
leto planini. Lej, škoda, da se ni-
sem domislil! Bi bil lahko kar ti
opravil namesto mene.“

Peter mu je pritrdil. Kaj naj bi
pa drugega rekel.

Boštjan je pospravil po stanu

Celje je naslednik davnega rimskega naselja Celeia. V srednjem veku je bil sedež mogočnih celjskih grofov.

in vprašal Petra, ali je še kam namenjen.

Da ne, mu je odgovoril lovec.

„Prav,“ je bil Tkalec zadovoljen. „Bova pa skupaj hodila nazaj čez Brvoje na Vogar. Nama bo vsaj krajši čas.“

Peter je moral pritrditi. Občutil je pa, kakor da se Tkalec norčuje iz njega.

Med potjo se je Boštjan znal ogniti pogovoru o lovu. Vedel se je, kakor bi ga divjačina prav nič ne brigala. Ko sta se pa na Vogarju ločila, je posmehljivo zamrmral za Petrom: „Fantè! Ne boš ti mene vodil v šolo, bom pa že jaz tebe.“

Peter je stopil v Grmov stan. Zadišalo mu je po cvreči se slanini in po pravkar pečenem mesu. Vencelj in Špelca sta vrtela nad kupom žerjavice dva para jerebov, profesor Novak je pa prelistaval drobno knjigo. Vsak je bil zaverovan v svoje delo, da so Petra opazili šele, ko je pozdravil.

„No, kako si opravil? Si kaj srečal Tkalca?“

Peter je obesil puško, gredé pa odgovoril: „Sem. Sva skupaj prišla na Vogar.“

„Himmeldonnerwetter!“ se je začudil Hrubečka.

Peter je pa poprijel za tujo besedo in zavoljo Špelce, da bi le-ta ne razumela, po nemško razložil Venceljnu, kako Tkalca že dlje časa zalezuje in kako je bil danes na Ovčariji naletel nanj. Kar odleglo mu je. Odslej ga Hrubečka ne bo mogel več sumničiti, da svojemu bodočemu tastu potuho daje.

Vencelj se je pa zamislil. Šele ko so bili jerebi pečeni, je kakor mimogrede rekel lovcu: „Peter! Morebiti pa Tkalca po krivem dolžiš.“

Praden je Peter utegnij oporekati, se je oglasila Špelca: „Pa ga ne.“

Peter in Hrubečka sta se spogledala. Špelco sta pa kar prebadala z očmi.

Planšarica je čimdalje bolj rde-la. Ko je bil njen obraz že kakor ogenj, je skušal poizvedeti Peter: „Kako pa...?“

Ni ga pustila spregovoriti do konca. Prehitela ga je: „Saj nisem nič rekla.“

„O, pač, pač. Ti nekaj veš.“

„Nič ne vem. Samo beseda mi je ušla.“

„Kaj bi se bala! Kar povej!“ je prigovarjal Vencelj.

„Za ves svet ne!“

„Ti bodo pa pred sodnijo jezik razvezali,“ je zagrozil Peter.

Špelca se je grožnje s sodnijo bolj ustrašila, kakor bi se volka. Zajokala je. Peter in Vencelj sta pa čimdalje bolj tiščala vanjo. Ne več zares, iz nagajivosti. Nastal je vrišč, v katerega so se pomešali tudi vsi trije psi.

Špelca se ni znala več braniti. „Pa vidva pripravita večerjo!“ je zakričala in ušla iz stanu. Za njo so leteli vsi trije psi: Resa, Riza in Črt. Profesor Novak pa je odšel kmalu za njimi.

Psi so se pričeli poditi naokrog. Pa danes se Špelca ni hotela igrati z njimi. Zginila je v gošavo nad stanom in se ustavila na prvi jasi. Sedla je na štor, se od togote še enkrat razjokala in se pričela polglasno jeziti na Petra: „Res sem videla Tkalca, ko je drl srnjaka s križastim rogovjem, pa ti ne priznam, če me ubiješ, ne! Da bi me zmerjal, zakaj sem ga hodila gledat, ko sem ti obljubila, da ga ne bom. In Tkalčeva bi rekla, da sem samo zato izdala očeta, ker te ne privoščim Jerci in bi te sama rada imela.“ Špelca je pokazala z iztegnjeno roko nazaj proti stanu figo in glasno rekla, kakor bi se na ni-kogar več ne ozirala: „Figo!“

„Ano,“ se je oglasil izza grma profesor Novak.

Špelca se je zasmejala in se ni nič prav nič upirala iti z gospodom profesorjem nazaj k družbi.

Ob pečenih jerebih in ob kozarcu vina so se kmalu vsi veselo smejali.

Smeh sta slišala tudi Tkalčeva Jerca in njen oče. Jerci se je stiskalo grlo, Boštjan se je pa rotil, da ne odneha Petru. Spat ni legel. Vabila ga je svetla noč. Ko se je umiril Grmov stan, je odšel nazaj v Ovčarijo. Skrbela ga je puška. Imel je skrito v pogradu. Hribarjev Peter je dve debeli uri ležal na njej.

„Ha, ha, ha!“

Profesor Novak je ostal na Vogarju prav do konca planine. Zdravje se mu je bilo tako popravilo, da ni bil kar nič več podoben bledemu in upehanemu možu, kakršen je bil prišel v Bohinj. V svoje veliko veselje in v večjo zado-

voljnost Grmove Špelce se je bil navadil slovensko govoriti. Celó po bohinjsko je skušal včasih zaviti, pa se mu ni obneslo. Preveč je udarjal iz njegove izreke tuj prizvok.

V priznanje, da mu je Špelca dobro gospodinjila, ji je poslal po vseh svetih na platno naslikan njen obraz. Kakor živa je bila. Vsa vas je hodila gledat sliko. Marsikatera izmed vrstnic je Špelco zazvala.

Hribarjev Peter pa je dobil od zakupnika lova dolgo pismo. Pohvalil je njegovo vestnost in ustrežljivost. Za nagrado mu je dovolil ustreliti gamsa, kakršnega koli si sam izbere.

Peter je bil dovoljenja vesel; nič manj kakor Špelca slike. Že davno si je želel lep gamsov čop, da bi se ob večjih praznikih lahko postavil z njim. Sklenil je z odstreloom počakati do božiča. Pred prskom gamsi še nimajo čopov doraščenih. Ob prsku pa ima meso duh, da ga skoraj ne moreš jesti. Pa k Tkalcu, je rekel, bo poslal četrt, da bodo imeli za praznike juho, ko se bosta, kakor so se bili domenili, z Jerco pred pustom vzela in ko Boštjana nikjer več ne čuti v lovišču. Se je le streznil in izprevidel, da ni bilo njegovo početje nikomur podobno.

V hiši res še ni bilo zidovje ometano, preselil se je pa Peter vendarle vanjo. Dokaj bolje se je počutil kakor pri Žmitku. Gostaščine mu ni bilo treba plačevati in pa — na svojem je le na svojem. Bo že Jerca to zimo potrpela.

Jesen je bila sončna in gorka. Da bo še božič kopen, so hoteli vedeti nekateri. Saj je bilo sredi adventa celó v gorah snega komaj za spoznanje.

Petru je od hiše ostalo še nekaj lesa. Čas je tudi imel, se je pa lotil kozjaka. Prislonil ga je k hiši. Pomladi se je namenil kupiti kozo. Brez mleka doma ni lahko kuhati.

Kar zadovoljen, da se mu življenje prav obrača, je Hribarjev Peter prišel čez Vogar in Hebat na Brvoje. Mraza ni bilo posebnega. Ogrela ga je bila tudi hoja. Gore

je obsevalo zimsko sonce, pa ni imelo kaj prida moči.

Peter se je pričel ustavljeni in se razgledovati za gamsi. Z daljnogledom je iskal starega kozla v Lakti. Imel je že ogledanega od prska sem. Kakor griva velik čop mu je opletal po hrbtu. Tropa se ne bo več držal, ne bo pa daleč od njega, je sodil Peter. Lahko pa tudi naleti nanj, ko se bo najmanj nadejal.

Peter je previdno hodil proti vetru, se zakrival in postajal in spet in spet oprezal. Kozarijo je spazil. Pasla se je v meli in se počasi pomikala navzgor. Razen tropiča gamsov ni videl nobene druge živali.

Naenkrat je Peter obstal, kakor bi bil zagledal gada pred sabo. V snegu, ki ga je bil veter precej visoko nadel v globel med skalami, da jesensko sonce ni moglo vsega stajati, je opazil sveže stopinje. Pozorno jih je ogledal. Ni maral verjeti, pa si je le moral priznati, da je res, če bi si bil še tako rad utajil. Pred sabo je videl od-tise Tkalčevih čevljev. Peter se je prikril za skalo in sedel, da razmisli, kaj naj naredi.

Druge krati bi bila vzkipele jeza v njem. Sedaj pa, ko je bilo nasprotje med njim in Boštjanom že kar poravnano in sta se on in Jerca po tolikih navzkrižjih že pri-

Murska Sobota je naglo rastoče gospodarsko in kulturno središče Prekmurja.

pravljala na poroko, ga je obšla grenka žalost. V svoji novi hiši je dolge večere sanjal o urejenem življenju, kakor si ga je bil začrtal. Celó z Reso se je pogovarjal o njem in mu pripovedoval, da je že pozabil na Grmovo Špelco in da bo Resa moral tudi nanjo pozabiti, če ne, mu jo s palico iztepe iz glave. Ta sled v snegu pa vse njegovo premagovanje podira.

Petra se je lotila skušnjava, da bi Tkalca posvaril. Strel bi se razlegel in odjeknil od gorá naokrog. Boštjan pa bi vedel, da mu je Peter za petami. Kasneje, ko bo Jerca že njegova žena, menda vendar ne bo zahajal več v njegovo lovišče.

Ko bi se tisto minuto spet pokazal hermelin, bi si Peter nič ne pomišljal. Pomeril bi in stisnil, pa čeprav bi vznemiril živad. Svojega gamsa bi že prihodnje dni kdaj podrl. Pa hermelina ni mogel nikjer več opaziti. Streljati v prazen zrak se mu je pa zdelo grdo in nepošteno.

Kaj pa, če navsezadnje ne hodi pred njim Tkalčec, ampak kdo drug? Verjetno ni, mogoče pa! Vsakdo bi

se mu v pest smejal in ga imel za strahopetca. Nak! Sicer je pa pri-segel, da bo divjad pred vsakomer branil!

Peter se ni več obotavljal. Vstal je in se pričel oprezno, kakor lis-jak, pomikati naprej. Včasih mu ni kazalo drugače, kakor da je legel na tla in se plazil po trebuhu. Spot-il se je in umazal, a sledu ni smel izgubiti, še manj pa izdati sebe.

Kaj kmalu je spet opazil v snegu odtise dolgega čevlja. Bili so tako raziočni, da je prepoznal žeblje. Sedaj ni niti najmanj več dvomil, da zasleduje Boštjana Tkalca. Lo-tila se ga je vnema, kakršne do takrat še ni poznal. Nase in na Jerco ni utegnil več misliti. Vedel je samo, da mu Tkalec ne sme več uiti.

Peter se je oddihoval, prikrit v nizki kotanji. V ruševju, nekaj sto korakov pred njim, je počil strel. Odjeknil je od skal in se porazgu-bil v vrhovih gorá. Gamsi v meli so zbežali v pečine.

Peter je slišal proti sebi drviti skoke, ki so prešli v čedalje počas-nejšo hojo in nazadnje za streljaj od njega obstali. Peter je hitro presodil, da je bržkone slišal pri-hajati zastreljenega gamsa, za ka-terim bo prišel tudi Tkalec.

„Tu nekje je moral obležati,“ je sodil Peter. Previdno je razgrnil vejevje in pogledal na jaso, ki se je bila odprla pred njim.

Ob robu snega, ki ga je bilo za dobro nasušilno rjuho, je ležal s podvitimi nogami težak kozel. Ni se več ganil.

Peter je gamsa takoj prepoznal. Bil je tisti z velikim čopom, ki si ga je bil sam izbral za odstrel.

Peter je dolgo čakal, preden se je zmajalo ruševje onstran jase. Kakor prej on, je oprezno pogle-dal na jaso Tkalec.

Tkalec gamsu ni zaupal. Z na-peto puško se mu je približal. Šele ko je kozla brcnil in se ta ni ganil, je previdno spustil petelina.

Predén se je lotil dela, se je Tkalec ozrl okrog sebe.

Nato je pokleknil v sneg in pričel z roko dvigati čop na gam-sovem hrbtu.

Peter se je previdno dvignil iz grma, potem pa hitro stopil k Tkal-čevi puški: svojo je nosil na rami.

Boštjan se je zdrznil in ozrl nao-krog. Ko bi zagledal pred sabo medveda, bi se ne bil tako začudil. Kar sapo mu je zaprlo. Nič ni ve-del reči. Počasi je vstal, potem pa se je naredil, kakor bi se ne bilo nič posebnega zgodilo, in je prav

vsakdanje vprašal: „Kaj bo pa zdaj?“

„Sami veste, kaj bo!“ mu je Pe-ter odgovoril resno.

„Če ti nočeš biti pameten, ne bo zame nič prida!“

„Jaz bom že skušal biti pameten. Vi pa niste hoteli biti, čeprav sem dovolj svaril.“

Tkalca je bilo pošteno sram. Stal je pred Petrom skoraj kakor šolar.

Boštjan je iztrebil gamsa. Po-tem si ga je oprtal na rame. Tako bi ljudje, ki bi ju srečali, mislili, da ga pomaga Petru no-siti.

Sredi popoldneva sta prispela do Petrovega novega doma. Tkalec je odšel takoj domov.

Peter je gamsa zanesel v vežo. Iz oprtnika je vzel Tkalčevo pu-ško, staknil kopito in cevi, si jo obesil prek rame in odšel na Bi-strico.

Tako težko kakor tokrat Hribar-jev Peter še nikoli ni prestopil Venceljnovega praga. Oddal mu je Tkalčevo puško in suhoparno po-ročal, kako je zalotil Boštjana.

O božičnih praznikih se Hribar-jev Peter ni postavljajal z dolgim in košatim gamsovim čopom, kakor je mislil. Tistega, ki ga je bil zaplenil Boštjanu, je oddal Venceljnu.

Gamsovega mesa tudi ni maral jesti in četrti ni poslal Tkalcu. Koz-la so snedli Ljubljančani.

Na svetega Štefana je pa vsa vas opazila, da Hribarjev Peter ni prišel pobirat potic k Tkalčevi Jer-ci. Pa pred pustom sta se mislila že vzeti. Peter bi še v krčmo nič ne šel, ko bi ne prišel ponj stric Tomaž, ki si je ves večer zado-voľjno vihal košate posivele brke.

Po božiču je pritisnil mraz, ka-kršnega Bohinj že dolgo ni pom-nil.

(Se bo nadaljevalo)

Kozolec, večno lepi vstavek v slo-venski pokrajini.

mogoče se boste pa le malo nasmehnili . . .

Janez se je naučil na harmoniko nekaj pesmi. Ob obisku prijateljev jim je zaigral neko melodijo.

„No, sedaj pa zaigraj še ‚Na planincih!‘ ga je eden od njih prosil.

„Kako, še enkrat?“ se je začudil Janez.

Med prijateljicama.

„Včeraj sem spet poslušala ljubezensko izpoved.“

„Kaj ne veš, da je prisluškovati grdo?“

„Janez, ali si videl, kako se mi je tista svetlolaska nasmehnila?“

„Seveda sem videl! Ko sem te jaz prvič videl, sem se tudi smejal.“

Ko je Tomaž odhajal iz gostilne, je mimogrede povedal natarkarju, da mu je klobuk zmanjkal.

„Kaj sem ga morda jaz poje-del?“ se je ta zadržal nanj.

„Mogoče, saj je bil iz slame“

„Ob koncu vaše drame bi se moral vaš junak ustreliti, ne pa obesiti!“

„Zakaj?“

„Da bi se ljudje zbudili!“

„Draga moja, preden se vzamova, te moram opozoriti, da imam revmo, išijas, srčno napako in obolela jetra.“

„Česa pa potem nimaš?“

„Zob.“

Fotografska plošča spreminja pozitivne spomine v negativne.

„Blaž, med delom je prepovedano kaditi!“

„Kdo pa sploh dela, gospod šef?“

„Stanovalec nad menoj igra ves božji dan klavir. To je neznosno! Moje kure v kopalnici so od tega že čisto živčne!“

„Lačen sem kot volk! Že tri dni nisem jedel: včeraj, danes in jutri.“

Profesorja vpraša neznanec na cesti: „Prosim, kje je cesta 1. maja?“

„Katerega leta?“

Zdravnik je pacienta dobro pregledal. Potem ga je vprašal: „Ali pijete?“

„Ja! Kaj pa imate dobrega?“

Dva balončka letita nad Mehi-ko.

Pa pravi prvi drugemu: „Pazi, kaktusssssssss!“

In drugi: „Kaj pravišššššššššš?“

Škot povabi tri prijatelje na karte.

„Pridite pa, če le mogoče, vsi hkrati,“ jim je rekel, „da ne bo treba mojemu psu trikrat lajati!“

Srečata se Janez in Tone. Prvi je nenavadno majhen, drugi nenavadno velik.

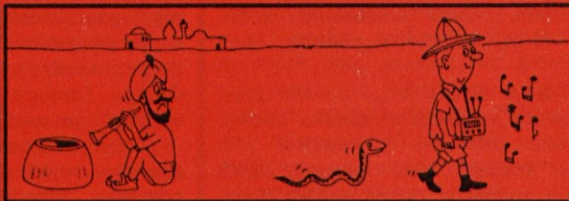
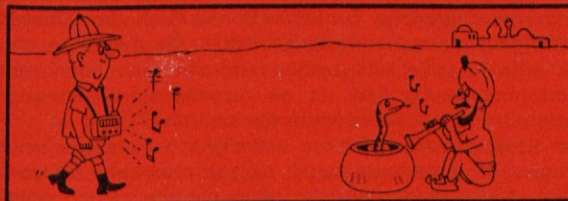
„Ne bi bil rad v tvoji koži,“ pravi Janez Tonetu.

„Zakaj pa ne?“

„Ker bi mi bila trikrat prevelika.“

„Peter, zakaj se ti pišeš Oblak, tvoja mama pa Petrič?“

„Zato, ker se je moja mama drugič poročila, jaz pa ne.“

(Nadaljevanje z 12. strani)

ditvami. Sledila je svečana povorka flosarjev, vodarjev, gozdarjev, športnikov in drugih. Na prireditvenem prostoru so flosarji pokazali udiranje flosa, spravilo lesa, flosarski krst in miniaturni prikaz celotne plovlbe.

LJUTOMER — Ljutomer s svojo bogato kuturno tradicijo je pred desetimi leti dobil oktet. Od tedaj nastopajo v ansamblu isti pevci. V tem času je dosegel visoko glasbeno raven in s svojimi nastopi doma in v tujini žel že mnoga priznanja. Ob desetletnici so na svečani proslavi nastopili še okteti iz Koroške, Šaleške, Šentjernejski in Radgonski.

MEŽICA — V topilnici svinca v Žerjavu postavljajo nov filter za čiščenje dimnih plinov. Na uro je potrebno očistiti 146.000 m³ dimnih plinov. Dolga leta je obratoval elektro-filter, nato vrečni, sedaj pa montirajo vrečni filter nemške izdelave. Z njim bodo dim očistili stoo odstotno, kar bo prineslo dvojno korist: varstvo zdravlega okolja in večji izkoristek svinčene rude.

MOŠKANJCI — Kraj je znan kot Lukarija. Čebula (Štajerci ji pravijo „luk“) tu dobro uspeva in so jo kmetje včasih z vozovi vozili daleč naokrog. Gasilci so svojo 70-letnico obstoja združili z lukarskim praznikom. Spet je bilo prikazanih cela vrsta starih običajev, tekmovanje v pletenju vencov čebule, jedcev „hudega luka“, izbiranje najlepše lukarice in zabavni program.

MURSKA SOBOTA — V petdesetih letih se je podjetje „Mura“ razvilo iz skromne obrtniške delavnice v kolektiv, ki ima 3300 zaposlenih. Letos so se že preselili v nove delovne prostore na 5500 m² površine. Nova tovarna je opremljena z novimi stroji, elektronskim računskim centrom, lastno ambulanto, kuhinjo in rekreacijskim centrom.

MURSKA SOBOTA — Lovska zveza je za jesensko in zimsko lovsko sezono pripravila za odstrel 120 glav srnjadi, 3500 tazanov, 1000 divjih zajcev in druge divjadi. Sem radi prihajajo lovci iz Italije in Nem-

(Nadaljevanje z 12. strani)

oziru zares podeželsko mesto, pa nekemu oponašajo kaj vse do smrti ali spet privlečejo na dan, če se jim to zdi primerno, in poskrbijo, da je zadeva neprenehoma na pladnju. Neugodne plati tega občuti vsak dan tudi Kocbekova družina.

Kocbekov zgled bi bil lahko opozorilo za tiste, ki kot katoličani iščejo „zgodovinski sporazum“ s socializmom vzhodnega kova.

Med vojno so sprejeli krščanski socialisti marksizem kot „družbenopolitično pot strategije in taktike osvobodilnega boja. In vsi krščanski socialisti — razen Kocbeka — so po zmagovitem koncu boja prestopili v KP. On pa ni hotel „zamenjati enega klerikalizma za drugega“.

Kocbek je danes prepričan, da ni mogoče spraviti v sklad krščanskega družbenega nauka s komunističnimi idejami. Zanj prihaja to spoznanje prepozno. Za vse „odprte katoličane in kristjane“ zahodnega sveta je pa to spoznanje poziv k čuječnosti. To ve danes tudi Kocbek: „Zame je vrhunska konferenca v Helsinkih le drugi München, kjer je Zahod tako kot nekoč Chamberlain pokleknil pred diktaturami zato, da ja ne bi prišlo do kakšnih nesoglasij. Tako je bila usoda milijonov ljudi v Evropi na pretresljiv način zapečateni.“

Medtem ko gre sredozemsko sonce nad Lošinjem neusmiljeno proti svoji najvišji točki, pokaže Kocbek z roko proti severu: „Ta otok je okrevališče za nadušljive. Njega dni so se tu zdravili principi avstrijske monarhije. Danes ima te gradove v najemu vzhodnonemška vlada.“ Tako se časi spreminjajo.

Die Furche, Dunaj, 23. avgusta 1975.

SIKANE PROTI HRVAŠKIM MLADIM ROMARJEM V RIM

Hrvaške udeležence nekega mednarodnega mladinskega romanja za sveto leto v Rim so konec avgusta pri povratku šikanirali jugoslovanski mejni organi. Zasramovali so jih zaradi njihove vere in jim vzeli izvode cerkvene revije, ki v Jugoslaviji zakonito izhaja. Te so imeli romarji s seboj že ob odhodu iz Jugoslavije. Več izvodov te revije so omenjeni organi vpričo teh mladih ljudi raztrgali na kosce.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 9. septembra 1975.

ZAHODNI TISK JEZI JUGOSLOVANSKE VODITELJE

Z živčno razdraženostjo in osebnimi napadi odgovarjajo jugoslovanski partijski funkcionarji slej ko prej na sleherno kritično poročilo v zahodnem tisku o družbenopolitičnem, gospodarskem in kulturnem razvoju v Jugoslaviji. Način obveščanja jugoslovanskih vladnih in partijskih glasil se včasih komaj še loči od utesnjujočih navad vzhodnih sosedov.

Brez posebno velike zmožnosti za razlikovanje jugoslovanski politiki vedno znova v svojih govorih in časopisnih člankih pavšalno poudarjajo, da so temni krogi na Zahodu spočeli napihnjeno obrekovalno gonjo in zaroto proti socialistični samoupravljaljski državi. Dejstvo, da so prišli pri ocenjevanju določenih notranjih jugoslovanskih dogodkov zastopniki desničarsko-konservativnih, levičarsko-liberalnih in celó izrecno socialističnih listov do povsem enakih zaključkov, postavlja to propagando jugoslovanskih politikov na laž.

Značilno za skrb in seveda tudi za miselno smer jugoslovanskih partijskih voditeljev je tajno poročilo, ki ga je pred kratkim sestavil dopisnik jugoslovanske tiskovne agencije *Tanjug* v Bonnu Slobodan Obradović o „protijugoslovanski gonji zahodnonemškega tiska“. Ta dve strani in pol dolga „analiza“ je izšla 8. julija kot posebna priloga tako imenovanega *Črnega Tanjuga*, informacijskega lista, ki ga razpečavajo le v malo izvodih in je namenjen izključno najvišjim funkcionarjem.

Tanjugov dopisnik daje svojim bralcem v Beogradu nekaj nenavadnih nasvetov, med drugim jih celó nagovarja, naj si preskrbijo naklonjeni odmev v zahodnonemškem tisku „prek podkupovanja“: „Prek prijateljskih zvez, prek podkupovanja in vsekakor tudi prek neposrednega stika

bi našlo zanimivo napisano poročilo o dogodkih v naši deželi mesto v tamkajšnjih časopisih."

Süddeutsche Zeitung, München, 22. avgusta 1975.

NEMŠKI ČASNIKARJI ZAVRAČAJO JUGOSLOVANSKE OČITKE

Nemška časnikarska zveza je zavrnila očitek Tanjugovega dopisnika iz Bonna Slobodana Obradovića glede „protijugoslovanske gonje zahodnonemškega tiska“. Obradović očitno zamenjava dolžnost neodvisnega časnikarja, ki mora poročati po resnici, s poročanjem v smislu nasilnih partijskih ali državnih uradov, ki je slabo.

Zveza je dodala: Če se zahodnonemški dopisniki ostro pritožujejo nad tisku neprijaznimi metodami prav v Jugoslaviji, je to zato, ker je ta dežela pokazala v preteklosti za naloge časnikarjev več razumevanja kot mnogo držav vzhodnega bloka. Povratek k državnemu dirigizmu na tem področju se zato v ZR Nemčiji posebno boleče občuti.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 27. avgusta 1975.

JUGOSLOVANI Z NAJVIŠJIMI DOHODKI

Že nekaj časa objavlja zagrebški tednik *VUS* v nadaljevanjih seznam ljudi z vsakokratnimi najvišjimi letnimi dohodki v Jugoslaviji.

V Zagrebu npr. je lani največ zaslužil neki komponist, ki mu je ostalo po odtegljaju davkov še vedno 159.000 dinarjev. K tistim z letno plačo nad 100.000 dinarjev so spadali profesorji, umetniki, zdravniki po bolnicah, direktorji, trgovski potniki, kmetje, redki poklici s priložnostnimi postranskimi zasluži in končno zasebni krčmarji in rokodelci. Nad 50.000 dinarjev na leto se je povzpел tudi občinski partijski sekretar v oddaljeni provinci.

Poprečni zaslužek Jugoslavana, zaposlenega na „družbenem sektorju“ — tu niso mišljeni zasebni obrtniki in množica malih kmetov, kot tudi ne nad 10 % brezposelnih in nad milijon zaposlenih na tujem — znaša po uradni statistiki 3.000 dinarjev. Nad dve tretjini plač je pod tem prečjem in more komaj še v korak s sedanjo 31 %-no inflacijo.

Tednik prizna, da ta seznam ljudi z visokimi dohodki ne nudi zadovoljive razlage npr. „o porastu razkošnih vil in podobnega“. Seveda si tednik ne privoščiti netaktnih pogledov v življenje višjih razredov Titove države.

Dolomiten, Bozen, 28. avgusta 1975.

BEOGRAJSKE SKRBI S PRIJATELJI MOSKVE

Jugoslovanski varnostni organi so zadnji čas deležni posebne pozornosti in ne navadno pogostega omenjanja v domačem tisku.

Konec prejšnjega tedna je Tito povabil najvišje varuhe države na razgovor v svojo slovensko rezidenco na Brdu. Predsednik je delo varnostnih organov pohvalil in jih je opozoril na nove naloge.

Štiri dni predtem je odpotoval iz Beograda sovjetski notranji minister Nikolaj Ščolokov. Med svojimi enomesočinci „počitnicami“ v Jugoslaviji je obiskal ne le jugoslovansko obalo, marče tudi „vrsto varnostnih ustanov“ in se je s svojim kolegom Franjom Heljevićem „razgovarjal o vprašanih notranje varnosti“.

Sama od sebe se ponuja domneva, da je utegnil priti pri tem na vrsto tudi tisti kočljivi predmet, ki že več kot eno leto obremenjuje odnose med Beogradom in Moskvo: pojav Sovjetom naklonjenih podtalnih skupin v Jugoslaviji, odkritje tako imenovanih „stalinistično-kominformističnih“ krogov, ki se baje pripravljajo kot moskovska „peta kolona“ na to, da bi po Titovem odhodu strmoglavili jugoslovansko „krivoverstvo“ in odpravili samoupravni socializem.

Ker so beograjske oblasti objavile doslej le malo posameznosti o načrtih in zvezah teh „državnih sovražnikov“, je težko oceniti obseg resnične nevarnosti teh skupin. Jugoslovansko državno in partijsko vodstvo trenutno neumorno prikazuje zahodnim politikom to „sovjetsko rezervno“ (Dalje na 38. strani)

čije. Za vstop v lovišče plačajo 40 dolarjev, za vsako trofejo pa od 100 do 2600 dolarjev, odvisno od velikosti. Pričakujejo, da bodo s tem dosegli 66.000 dolarjev dohodka.

NOVA GORICA — Republiški sekretariat za urbanizem je Soškim elektrarnam dal lokacijsko dovoljenje za izgradnjo hidroelektrarne na reki Soči v Solkanu. Ta bo imela moč 20,7 MW. Spomeniško varstvo pa je dalo posebne pogoje, ki jih bo moral izvajalec upoštevati, da se čimbolj ohrani narava in okolje. Zgrajena bo v dveh letih.

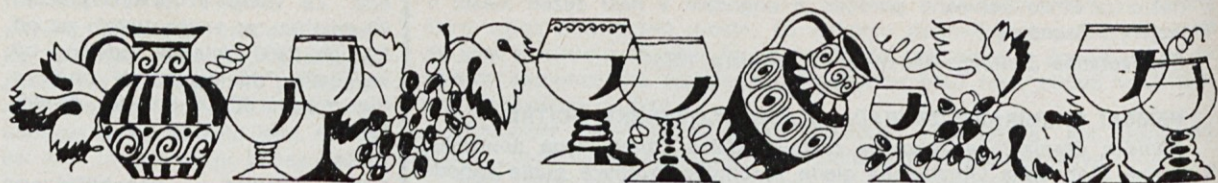
NOVO MESTO — Velika športna dvorana, ki jo gradijo s pospešenim tempom, bo še letos sprejela prve goste. Namenjena je večjim športnim in kulturnim dogodkom. Sprejela pa bo lahko dva do tri tisoč gledalcev, odvisno od razporeditve sedežev.

ORMOŽ — „Ormož poje in pleše“ je bila v avgustu osrednja zabavna prireditev. Letos so predstavili oblačila, v katerih Prleki opravljajo svoja vsakdanja dela. Prikazali so tudi pravo kmečko trgatve, košnjo in žetev. Med kmečkimi nošami je najbolj navdušila skupina žanjič in mlatičev. Mladina iz Obreža je zaplesala stare plese. Za zabavni del je poskrbela godba na pihala in več ansamblov.

PIRAN — Največja slovenska ladja „Novo mesto“ ima nosilnost 34.803 ton. Lastnik Splošna plovba Piran jo je kupila na Japonskem. Podjetje ima 22 ladij z nosilnostjo 301.254 ton. Nova ladja je povsem avtomatizirana z najsodobnejšo navigacijsko opremo.

PIRAN — Piransko potapljaško društvo že deset let načrtno vzgaja raziskovalce morskih globin. Vsako leto imajo vrsto tečajev in praktičnega pouka. Inštruktorji opravljajo svoje delo brezplačno. Društvo ima preko sto kvalificiranih potapljačev in 15 inštruktorjev. Potapljači radi pomagajo ob različnih prilikah gasilec, ribičem ali podjetjem, ki potrebujejo njihovo pomoč.

(Dalje na 38. strani)

Ali poznaš misijone?

Pater Janez je misijonar v Afriki. Kako tečejo črni otroci k njemu, kadar se pripelje s starim avtom v vas, da jih odpelje v šolo! „Gremo,“ zakliče, „stopite na avto! V šolo! Ta teden vam bom spet povedal veliko o Jezusu in dobrem nebeškem Očetul!“ In se peljejo po puščavski poti proti šoli.

Mali Lu poseda ves dan v umazaniji pred svojo kolibo. Bere časopis, vedno le o umorih in tatvinah, o slabih in hudobnih ljudeh. Nihče se zanj ne briga. Nikdar ne sliši ničesar o dobrem Bogu, slabi ljudje so misijonarje vrgli v ječo ali celo umorili. Molimo, da bi Bog dal misijonarjem po zaporih moč, da bodo mogli trpeti, pa da bodo spet prišli na svobodo in da bo tudi mali Lu postal božji otrok!

Pater Peter je pri Eskimih. Tam je mraz. Eskimom pridiga

erich kästner

emil in detektivi

Stvar se mu je zdela zmeraj bolj grozljiva. Kar strah ga je postalo in ni več vedel, kam bi šel. Že so se z vseh oken ozirali ljudje. Že so prodajalke tekale s svojimi strankami pred prodajalno in spraševale, kaj se je zgodilo. Če bi zdaj prišel stražnik, bi bilo z njim opravljeno.

Takrat je tatu nekaj prišlo na misel. Zagledal je podružnico Trgovske in zasebne banke. Prebil je verigo otrok, odhitel k vratom in izginil.

Profesor je skočil pred vrata in zatulil: „Gustav in jaz greva za njim! Emil ostane za zdaj še tu! Ko Gustav zatrobi, lahko začnete! Potem pride Emil z desetimi dečki noter. Poišči si medtem najbolj primerne, Emil! Stvar bo kočljiva!“

Potem sta tudi Gustav in profesor izginila za vrati.

Ko sta Gustav in profesor vstopila v banko, je stal mož v trdem klobuku že pri okencu, na katerem je visel izvesek z napisom „Vplačila in izplačila“, in nestrpno čakal, da pride na vrsto. Bančni uradnik je telefoniral.

Profesor se je postavil poleg tatu in pazil kot pes slednik. Gustav je obstal za lopovom in držal roko v žepu pripravljeno, da zatrobi.

Potlej je prišel k okencu blagajnik in vprašal profesorja, kaj hoče.

„Prosim,“ je rekel ta, „ta gošpod tu je bil pred menoj.“

„Želite?“ je blagajnik zdaj vprašal gospoda Grundeisa.

„Bi mi, prosim, zamenjali bankovec za sto mark v dva petdesetaka in mi dali drobiža za štirideset mark?“ je vprašal ta, si segel v žep in položil na mizo stotak in dva dvajsetaka.

Blagajnik je vzel tri bankovce in stopil z njimi k blagajni.

„Trenutek!“ je tedaj glasno zapil profesor, „denar je ukraden!“

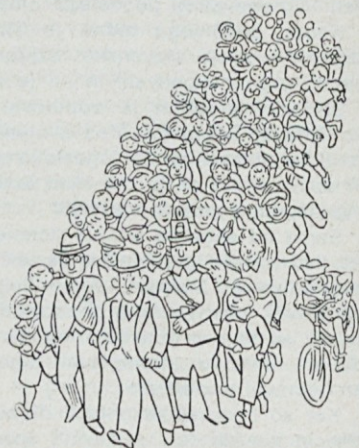
„Kaaaj?“ je prestrašen vprašal uradnik.

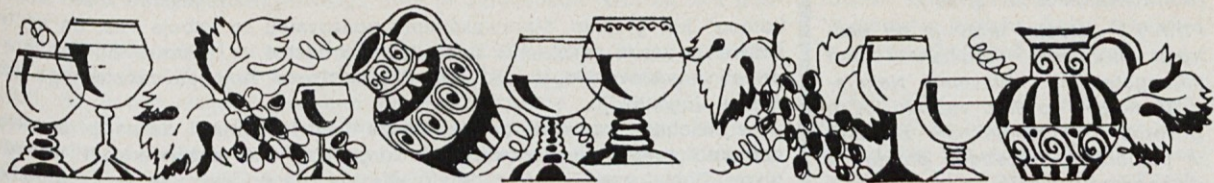
„Ta denar sploh ne pripada temu gospodu. Ukradel ga je nekomu mojemu prijatelju,“ je pojasnil profesor.

„Takšne predrznosti v vsem svojem življenju še nisem doživel,“ je rekel gospod Grundeis in prisolil profesorju zvonečo klofuto.

„S tem se stvar prav nič ne spremeni,“ je menil profesor in sunil Grundeisa v želodec, da se je moral možak trdno oprijeti mize. In zdaj je Gustav trikrat neznanosko glasno zatrobil.

Skozi vrata je priteklo deset

fantov, vsem na čelu Emil, in obkolilo moža s trdim klobukom.

Emil je kriknil: „En bankovec za sto mark in dva bankovca za dvajset mark mi je ukradel. Včeraj popoldne v vlaku Neustadt—Berlin, medtem ko sem spal.“

„Ja, pa moreš to tudi dokazati?“ je strogo vprašal blagajnik.

„Imam pričo! Imenuje se gospa Jakobova iz Gross-Grünau. Sprva je sedela skupaj z nama v oddelku. In je pozneje izstopila. In naročila mi je, naj v njenem imenu pristrčno pozdravim gospoda Kurzhalsa v Neustadtu!“

„Kaže, da boste morali dokazati svoj alibi,“ je predstojnik banke dejal tatu. „Ali morete?“

„Se razume,“ je pojasnil ta. „Stanujem tamle v hotelu Kreid...“

„Pa šele od včeraj zvečer,“ je zaklical Gustav. „Jaz sem se tja vtihotopil kot voznik dvigala in že vem, kako je s temi!“

Bančni uradniki so se rahlo nasmihali in fantje so jih začeli zanimati.

„Najbolje bo, da denar začasno obdržimo tukaj, gospod...“ je rekel predstojnik in si z nekega bloka odtrgal listič, da bi nanj zapisal ime in naslov.

„Grundeis mu je ime!“ je zavpil Emil.

Mož v trdem klobuku se je glasno zasmel in rekel: „Zdaj vidite, da gre gotovo za zamenjavo. Pišem se Müller.“

„Oh, kako grdo laže! Meni je v vlaku pravil, da se piše Grundeis,“ je besno zavpil Emil.

„Imate izkaznico?“ je vprašal blagajnik.

„Žal ne pri sebi,“ je rekel tat, „v hotelu jo imam.“

„Lopov kar naprej laže, To je moj denar,“ je vpil Emil.

„Celo če bi bilo res, fant moj,“ je pojasnil blagajnik, „pa vse skupaj ne gre tako preprosto! Kako

moreš dokazati, da je to tvoj denar?“

„V vlaku sem si denar zataknil v suknjič z buciko. In zato morajo biti v treh bankovcih vidni vbodi od bucikel!“

Blagajnik je podržal denar proti luči. Drugim je zastal dih.

Tat je odstopil za korak. Bančni predstojnik je nervozno bobnal po mizi.

„Fant ima prav,“ je zavpil blagajnik, ves bled od razburjenja. „V bankovcih so zares vbodi od igle!“

„In tu je tudi bucika, ki spada zraven,“ je rekel Emil in ponosno položil iglo na mizo. „Z njo sem se tudi zbedel.“

Tedaj se je tat kakor blisk obrnil, odsunil fante na desni in na levi, da so se zvrnili po tleh, stekel skozi prostor, odprl vrata in že ga ni bilo več.

„Za njim!“ je kriknil bančni predstojnik. Vsi so stekli k vratom.

Ko so prišli na ulico, je bil tat že obkoljen od vsaj dvajsetih dekčkov. Držali so ga za noge. Viseli so mu na rokah. Vlekli so ga za suknjič. Mož je veslal kot poblaznel. Ampak dečki niso popustili.

In potem je tudi že pritekel stražnik, po katerega se je bila odpeljala Poni Klobuček s svojim malim kolesom.

No, to je bil zares imeniten sprevod! Stražnik, bančni uslužbenec, na sredi tat in za njimi devdeset do sto otrok! Tako so se odpravili na policijsko postajo.

Poni Klobuček se je peljala zraven na malem ponikljanem kolesu kimala srečnemu bratrancu Emilu in klicala: „Emil, fant! Brž se odpeljem domov in jim povem o vsem tem teatru.“

Fant ji je pokimal in rekel: „Za kosilo bom doma! Lepo jih pozdravi!“ (Bo še)

po njihovih sneženih kočah o božji ljubezni in toploti in dobroti. „Bog vas ima rad, pozna vas in vas ne pozablja, čeprav živite na koncu sveta.“ Eskimi imajo patra Petra radi in mu dajejo posušene ribe za hrano.

Dolga pota po morju mora opravljati pater Boštjan. Njegovi ljudje živijo na otokih v Južnem morju. Pogosto mora potovati v svojem majhnem čolnu dan in noč, da prispe do bližnjega otoka. A vselej so ga otočani zelo veseli: treba je krstiti novorojenčka, poročni par čaka, da ga pater Boštjan poroči, tri deklince bi rade k prve mu obhajilo, težak bolnik mora prejeti maziljenje bolnikov, dva ducata mož in žena bi rada šla k spovedi.

Nekateri fantje gredo v misijone kot zidarji, peki, krojači ali vrtnarji. To so misijonski bratje. Dekleta pa kot bolniške sestre, otroške vrtnarice ali učiteljice. To so misijonske sestre.

(Nadaljevanje s 35. strani)

PIRAN — Mestni arhiv je po pestrosti shranjenih dokumentov med najbogatejšimi v Sloveniji. Nekateri dokumenti so stari več sto let in govoriijo o dinamičnosti življenja in pomorstva. Dosedanji prostori v pomorskem muzeju so postali premajhni. Z novim letom se arhiv preseli v nekdanji frančiškanski samostan. Poleg mestnega je poznan tudi župnijski arhiv z mnogimi dokumentacijami šolskega, glasbenega in umetniškega delovanja ter cerkvenega življenja.

PORTOROŽ — 12 biologov Morske biološke postaje v Portorožu je s svojimi poskusi zbudilo zanimanje po vsem svetu. Alge pretvarjajo fekalije in odpadke v organsko snov ter obenem sproščajo kisik. Te so odlična hrana ribam in školjkam, ki očiščujejo morsko vodo. (Ena školjka prečisti 7 litrov vode na minuto). V portoroškem zalivu bi lahko vzgojili 50 ton školjk. Te bi očistile morje, obenem pa bi iz njih pridobivali odlično hrano za ciplje.

PTUJ — V zadnjih letih spodbuden in skokovit razvoj mesnega kombinata „Perutnina“ v Ptuju je zahteval dograditev tovarne močnih krmil in silosov. Sedanja zmogljivost 40.000 ton krmil na leto še zdaleč ni več zadoščala za lastno potrebo in kooperante. Sedaj gradijo novo tovarno, ki bo podvojila proizvodnjo. Skupna naložba znaša 100 milijonov din.

RIBNICA NA POHORJU — Življenje v Ribnici na Pohorju postaja počasi spet živahniješe. Odprli so novo asfaltno cesto od Podvelke v dolini Drave. Zgradili so novo šolo z 12 učilnicami in otroški vrtec. 190 delavcev se vsak dan vozi v oddaljene kraje na delo. Pripravljajo teren za nov industrijski obrat. Prav tako načrtujejo večji razmah turizma, saj ima kraj odlično lego za zimski šport in poletni turizem.

ROGAŠKA SLATINA — Na območju med Podplatom in Kostivnico so delavci Geološkega zavoda Slovenije v globini 546 m našli zelo močan izvir vode (20 litrov v sekundi) z bogatimi mineralnimi sestavinami. Ob odkritju je voda kot gejzir bruhala 15 m visoko. Pri

(Nadaljevanje z 35. strani)

kolono“ kot grožnja. Marsikakšnemu opazovalcu se vzbuja vtis, da so te trditve o zaroti istočasno dobrodošlo sredstvo, s katerim hočejo prepričati jugoslovanski politiki zahodne kritike o nujnosti zaostrenega tečaja v Jugoslaviji.

V zasebnih pogovorih poudarjajo partijski funkcionarji, da naj bi Moskva namerno prepletala Jugoslavijo z organizacijsko mrežo svojih pripadnikov. Doslej znani primeri dajejo vtis, da gre pri vsem le za kavarniške kroge zagrenjenih stalinistov, ostalih nezadovoljnežev in političnih okosteneležev.

Po mnenju bosanskega notranjega ministra Mateja Andrića vidijo jugoslovanski kominformistični emigranti in njihovi privrženci v Jugoslaviji trenutno glavno možnost za vpliv „na propagandnem področju“, a vpliv teh sovražnih sil v tem času ni premočan.

Süddeutsche Zeitung, München, 5. septembra 1975.

KAJ BO PO TITU

Tita ne bo več. Doslej je on uveljavljal svoje nazore glede odnosov do Sovjetske zveze. A sredozemski svet se spreminja. Sovjetsko zanimanje za ta predel se je povečalo tako z vojaškega vidika (navzočnost mornarice) kot s političnega (razvoj na Portugalskem in v Italiji). Še drugo dejstvo: zdi se, da Združene države ne kažejo volje, da bi za vsako ceno ustavile napredovanje komunizma. Ali ne bo v takih razmerah ZSSR v skušnjavi, da naredi konec stalnemu izzivanju Jugoslavije in jo spravi pod svojo kontrolo?

Ob sovjetskem vpadu v Prago, poleti 1968, je Tito razglasil vojno stanje in izjavil, da bodo tuje čete naletele na trdovraten odpor. ZSSR je na jugoslovansko vzmernirjenost odgovorila z vrsto pomirjevalnih izjav in je vsakokrat ponovno zagotovila, da jo veže izjava od 3. junija 1955: priznanje pravice Jugoslaviji, da sama določa svoj socializem, nevmešavanje ZSSR v njene zadeve, enakost obeh držav v medsebojnih odnosih. Drugo zagotovilo, ki ga je Brežnjev ponovil ob vsakem srečanju s Titom: nobeno telo, ki naj bi usklajalo komunistični svet, ne bo stopilo na mesto Kominforma, razpuščenega leta 1956.

Da bi prisilila ZSSR Jugoslavijo k preusmeritvi na Vzhod, računa sedaj na gospodarske težave Zahoda, ki močno prizadevajo Jugoslavijo, saj izvažata ta tja delovno silo.

Predvsem pa preusmerja SZ vedno bolj zunanjo politiko. Ob obisku jugoslovanskega ministrskega predsednika v Moskvi pred tremi meseci so v skupnem sporočilu opustili običajno omembo izjave iz leta 1955. Ta opustitev je pomembna, kajti Jugoslovani so silno navezani na stalno omenjanje te izjave.

Jugoslavija bi se le težko obrnila proti Zahodu. ZSSR je znala v preteklosti dokazati, da ona sicer trpi krize v svojih odnosih do socialističnih dežel, da pa to potrpljenje ne gre tako daleč, da bi pustilo ogrožati obstoječe stanje v vzhodni Evropi.

Za Jugoslavijo je torej možna le strategija neuvrščeniosti, odklanjanja vseh blokov. S tem uživa velik ugled v tretjem svetu, ugled, ki ga mora upoštevati tudi ZSSR.

Vsekakor pomeni posebno stanje Jugoslavije za ZSSR stalno težavo: Jugoslavija je vedno nevaren, vedno zapeljiv zgled za dežele vzhodne Evrope. Ob nasledstveni krizi, s katero se bo morala Jugoslavija spoprijeti, bo ZSSR gotovo v skušnjavi, da bolj pospeši razvoj njene vključitve v Vzhodni blok.

Brez dvoma je treba izključiti sovjetski vojaški poseg, katerega uspeh bi bil spričo jugoslovanske bojevitosti in zemljepisne podobe dežele negotov. Ali pa nima ZSSR drugih sredstev na razpolago? Od vseh je najverjetnejše izrabljanje sporov med jugoslovanskimi narodi. Po drugi strani ima ZSSR v Jugoslaviji na razpolago razočarane partizane in birokrate kot npr. kominformiste, ki jih je Tito pred dvema letoma obtožil in obsodil. Taki zavezniki bi skupaj z napetostmi med narodi mogli ustvariti v Jugoslaviji težko notranjo krizo, ki bi nudila ZSSR priložnost, da bi po-

segla vmes v imenu državljanskega miru in ogroženega reda na tem področju.

Bližnji Titov odhod bi torej mogel biti za ZSSR velika skušnjava. Vendar razlogi, ki so doslej narekovali spoštovanje jugoslovanske neodvisnosti, še vedno veljajo: posebne pravice, izkazane Jugoslaviji, dajejo gotovost deželam tretjega sveta, ki bi jih prebojevitvo sovjetsko ravnanje vznemirilo; te posebne pravice niso ovirale obnove socialističnega tabora, ki se vrši od leta 1968, temveč so celó ugodno vplivale na zблиžanje z Jugoslavijo.

Le Figaro, Pariz, 4. julija 1975.

DUNAJSKI KARDINAL O VERNIKIH V ZSSR

Da po osemindesetih letih brezbožne propagande in zapostavljanja vernih vera v Sovjetski zvezi še vedno živi, postavlja marksistično-leninističnemu nauku resno vprašanje, ali prinaša marksistični socializem sam od sebe s seboj osvoboditev človeka od sleherne odtujenosti, saj je ta po njegovem mnenju vir vere.

Nova, iz evropskih revolucij 18. in 19. stoletja nastala, svetovno-nazorsko neopredeljena država ni protiverska: svojim občanom nudi možnost, da se odločajo po svoji vesti.

Drugače je v Sovjetski zvezi. Tamkajšnji uradni nauk pravi, da mora vera izginiti in da je zato boj proti „verskim ostalinam“ dolžnost dobrega občana. Marksizem-leninizem ni v tej zvezi politični nauk, marveč svetovni nazor, ki ima za vsak vidik življenja pojasnilo in ki si lasti celó pravico, da je edino veljaven razlagalec življenja.

S tem, da si lasti popolnost in da se usmerja v mesijanizem, dobiva marksizem-leninizem verske poteze. Če primerjavo nadaljujemo, potem je komunistična partija cerkev, v kateri se ta „vera“ uresničuje. Kajti partija zahteva brezpogojno zaupanje v svojo vednost o zakonih zgodovinskega razvoja, skratka, vero. Podoba nove „vere“ je zaokrožena, če omenimo še uvedbo novih svetnih obredov.

Ker sta država in partija najtesneje povezani, je treba gledati Sovjetsko zvezo kot „konfesionalno državo“. V njej ima marksistično-leninistični pogled na svet enak položaj, kot so ga imele pod absolutizmom različne krščanske Cerkve. Zato obstajata dva razreda občanov: tisti, ki sledijo „državni veri“ — uradnemu brezboštvu, in ostali, ki zaradi svoje vesti tega ne počno. Ti so zato občani druge vrste. Kajti izgradnja komunistične družbe zahteva kot pogoj vedno večje izginjanje vere.

Vernemu so v Sovjetski zvezi zaprte razne poklicne možnosti. Ne more delati v poklicih, ki so za državo posebno zanimivi, kot so učitelji, uradniki ali častniki. Dostop do vseučilišča in drugih višjih izobraževalnih ustanov mu je otežkočen, če ne povsem nemogoč. Od udeležbe pri državni upravi ostaja izključen.

Medtem ko je verouk v šolah ukinjen, morajo otroci obiskovati tečaj o začetnih temeljih „znanstvenega brezboštva“. Množična sredstva, celotni državni aparat služi brezbožni propagandi. Ne le pravila partije, marveč tudi pravila sindikatov obvezujejo svoje člane k protiverski propagandi. Medtem ko je svoboda bogočastja ovirana, je pravica do brezbožne propagande uradno razglašena.

Ljudje, ki so sedaj nosilci novega verskega vznika, so po večini ljudje, ki so zrasli pod socializmom, ki se niso v svojem življenju izognili vprašanju „od kod?“, „kam?“ in „zakaj?“ in ki so našli odgovor na ta vprašanja v Kristusu.

A. Levitin-Krasnov piše: „Trenutno vlada med izobraženci tako veliko zanimanje za vero, med izobraženci je toliko vernikov, da bi morali zapreti polovico naših najvišjih razumnikov, ko bi hoteli versko propagando preprečiti s kaznijo.“

Milijoni sovjetskih državljanov so kljub vsem pritiskom vero ohranili, v preskušnjah očiščeno, preprosto vero. Boj proti veri se je izkazal kot brezkoristno delo, v katerem so se sile trošile brez haska.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 16. avgusta 1975.

ventilu, ki so ga uredili, ima voda 10 atmosfer pritiska. Poleg tega daje vrelec dnevno 5 ton plina.

STARI VRH — Na Grabljici pod Starim vrhom med Poljansko in Selško dolino so spet priredili „Dan oglarjev“. Stari oglarji so pokazali svoje spretnosti, ki jim je še pred desetletji dajala dober kruh. Obiskovalcem so prikazali zlaganje drv v kopo (38m³ drv), pokrivanje, kurjenje ter s pripovedjo in pesmijo dopolnili podobo nekdanjega trdega življenja in dela oglarjev.

SOŠTANJ — Gradnja nove cerkve dobro napreduje in v betonskih obrih ponazarjajočega šotora oznanja veliko potovanje našega življenja. Rovi rudnika so omajali temelje prejšnje cerkve. Z odškodnino in prispevki župljanov si postavljajo v lokacijsko zelo ugodnem položaju nov božji hram. Okrog cerkve bo zgrajen nov župnijski center.

TRBONJE — Prebivalci Trbonj, vasi pod obronki Pohorja, približno na pol poti med Dravogradom in Vuzenico, se dan za dnem morajo prevažati z brodom na drugo stran reke Drave, če hočejo priti do delovnega mesta ali v „svet“. Brod je last krajevne skupnosti. Upravlja pa ga 14-letni Danilo Namestnik. To je menda še edini primer brodarstva v Sloveniji.

TRŽIČ — „Šušarska nedelja“ v Trziču postaja vedno bolj slavna in privlačna prirediteljev. Organizatorji so se letos potrudili in poleg cehovskih običajev in prirediteljev, ki so bile najbolj privlačne, poskrbeli še za kulturni in zabavni program. Vzporedno je bil organiziran tudi „Šušarski sejem“ ki so se ga udeležile znane tovarne čevljev z razstavami novih modelov in z modnimi revijami.

VIPAVA — V prostorih vipavskega malega semnišča je bil tridnevni pastoralni tečaj za primorske duhovnike in pastoralne delavce. Poleg tehtnih predavanj so udeleženci imeli priliko boljšega medsebojnega spoznavanja ob skupnem bivanju. Generacijske razlike so tako preraščale v edinost in zvestobo. Podobni tečaji so bili tudi v Murški Soboti, Mariboru, Celju in Ljubljani.

mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebinsko oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 40 avstrijskih šillingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1.50 avstrijskega šilinga (all enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v mednarodnih poštah kupnih pristojbino za dvoje pisem v tujino.

● **JANKOVIČ**, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● **PREVAJALSKA PISARNA V MÜNCHNU** vam ekspresno in uradno uredi vse prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje, daje informacije in poučuje nemščino po zanesljivi metodi. Dipl. filolog **JOSEPH ARECH**, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 14 13 702.

● **PREVAJAM** iz slovenščine v nemščino in obratno hitro in poceni. Vse prevode sodno overovim. Sodni prevajalec **Monika ZIBELNIK**, 8 München 50, Franz-Albert-Straße 12, BR Deutschland. Telefon (zvečer in konec tedna) 089 - 812 30 59.

● Potrebujemo dva vestna **GOZDNA DELAVCA SLOVENCA**, ki znata delati z motorno žago in imata dokumente urejene. Zaželen je tudi lastni avto, ni pa to pogoj. Kličite v ZR Nemčijo na telefonsko številko 06223/1831 pod „Tako!“

● **Narodno-zabavni ansambel išče basista** za igranje baritona in bas-kitaro. Interesenti naj se oglasijo pisмено na naslov: **Alois Landekar**, 8 München 45, Untere Länge 14, BR Deutschland.

● **PRODAM** v Bovcu na Tolminskem majhno, moderno, enostanovanjsko **HIŠO** s kuhinjo, dnevno sobo, dvema spalnicama, veliko kletjo in vrtom za 40.000 nemških mark. **Anton Čujec**, 2643 Louviere, Quebec, Canada.

● V Ljubljani **PRODAM HIŠO** z vrtom, za katerega imam tudi zazidalno dovoljenje (530m²). Kletni prostori hiše so primerni za delavnico. Cena 60.000 DM. Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete pristojbino, kot je navedena v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 18).

● **Ugodno PRODAM HIŠO** v Mariboru. Informacije dobite na telefonski številki (okolica Münchna): 08106/1784.

Aleksander Solženicyn:

Odprto pismo voditeljem Sovjetske zveze

- V majhni knjižici razgali Solženicyn zlaganost sovjetskega sistema, kot ga doslej menda ni še nihče.
- S treznimi potezami zariše tudi pot iz njega v demokracijo, spoštovanje vseh mnenj, svobodo.
- Naj bo slehernik od nas poznavalec, izvrševalec in propagator teh misli!

Knjižica ima 72 strani, je broširana in stane 35.— šil.

„ODPRTO PISMO“ — BERITE IN DAJTE BRATI ŠE DRUGIM!

- **Francè Balantič: PESMI**. Vezano, 109 strani, 40.— šil.

Mladi pesnik **Francè Balantič**, ki je zgorel 22. novembra 1943 v Grahovem kot žrtev komunistične revolucije, je naš slovenski klasik. Njegove pesmi so izredne po doživetju in enkratne po izrazu. Ker jih v Sloveniji ni dobiti, pomenijo še posebno redkost.

- **Ljubo Sirc: NESMISEL IN SMISEL**. Broširano, 190 strani, 60.- šil.

Pisatelj se je sam udeležil partizanskega boja, po koncu vojne pa je moral v ječo, češ da je špijoniral za zahodne zaveznike. Človek se v zanimivo pisani knjigi sreča z ječami OZNE in z ljudmi, ki so v tistih časih igrali čudno vlogo. Bistvo vsebine knjige nam pove naslednji stavek iz njenega uvoda: „Kakšen nesmisel je bil, da si je nekaj ljudi domišljalo, da prav oni vedó, kako družba in gospodarstvo delujeta, in so si zato drznili preganjati vse in jih proglašati za kriminalce!“

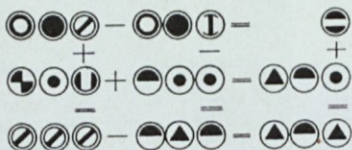
Te knjige vam nudi:

DRUŽBA SVETEGA MOHORJA V CELOVCU
Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt-Celovec, Austria

kdo?, kdaj?, kje? . . .

REŠITEV PREJŠNJIH UGANK

RAČUNSKI PROBLEM

Ta računski problem je zanimiv zato, ker ima tri možne rešitve. Seveda odgovarja pri vsaki od treh rešitev posamezni znak določeni številki.

Skušajte najti rešitve brez posebne pomoči! Če pa ne gre, vam nudimo majhno pomoč: pri prvi rešitvi je končna vsota (na desni spodaj) 727, pri drugi 545, pri tretji spet 727.

RAČUN ZA KOSILO

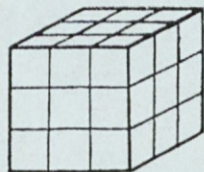
Gospod Caf je kosil v gostilni. Po jedi je nedolžno povedal, da nima denarja.

Gostilničar je bil dobrodušen možak. Cafu je dal dve škatli in 50 belih in 50 črnih kroglic ter mu rekel, naj da vse kroglice v obe škatli, a v vsako od njih toliko, kolikor sam hoče. Gostilničar bo potem z zavezanimi očmi vzel iz ene od obeh škatel eno kroglico. Če bo bela, bo smel Caf mirno oditi, če pa črna, ga bo izročil policiji.

Kako naj porazdeli gospod Caf kroglice v obe škatli, da bo dosegel največjo možnost ugodne rešitve?

KOCKA

To kocko sestavlja 27 malih kock. Če bi kocko na zunanji strani prebarvali, koliko malih

kock bi se ta barva sploh ne dotaknila, koliko jih bi imelo pobarvano le eno ploskev, koliko dve in koliko tri?

PLEZANJE PO VRVI

Jetnik je ubežal iz ječe. Na svojem begu je prispel do neke kmetije. Visoko zgoraj na hiši je opazil škripec z vrvjo, katere oba konca sta segala do tal. Na enem od obeh sta bili privezani dve po 50 kg težki vreči pšenice.

Zasledovalci so bili blizu. V svojem strahu je začel jetnik

plezati po vrvi, čeprav ni bilo plezanje zanj ravno najlažje, saj je mož tehtal 100 kg.

Kako je bilo s tem plezanjem? Ali sta ostali vreči s pšenico na tleh, on pa je priplezal do strehe? Ali pa je potegnil vreči s pšenico do strehe, sam pa je ostal na tleh?

TOVORNI VLAK

Tovorni vlak je pravkar zapeljal v 300 m dolg predor. Vlak je dolg od začetka lokomotive do konca zadnjega voza 100 m. Vozi s hitrostjo 5 m na sekundo. Koliko časa potrebuje, da je ves skozi predor?

SKRITA MISEL

V vsaki naslednjih besed spremenite po eno črko, pa boste dobili znan slovenski pregovor:

AJER OSEM LEVIT AMI ZAKOP USTA.

RAČUNSKI PROBLEM: 1. rešitev: $981 - 92 = 889$; $592 - 49 = 543$; $389 - 43 = 346$. — 2. rešitev: $980 - 91 = 889$; $691 - 49 = 642$; $289 - 42 = 247$. — 3. rešitev: $985 - 96 = 889$; $196 - 49 = 147$; $789 - 47 = 742$.

PROMETNA ZAGATA: Avto, ki je pripeljal z leve, naj se umakne za nekaj metrov nazaj.

UGANKE: Ker jih je več. — Tisti, ki pade s stola, ker je prej na tleh. — Kadar muha na njem sedi.

KAJ NAJ STORI PETER? — Izvlekel je iz klobuka enega od obeh listkov in ga takoj požrl. Potem je odvil drugi listek. Na njem je stalo zapisano „ja“. Torej je moralo stati na požrtem listku „ne“, je dokazoval Peter.

SREBRNI POKAL: Na podlagi podatkov lahko naredimo sledečo razporednico:

Dan Počiva

1	A
2	B
3	C
4	D
5	E

Igre

B premaga C, D premaga E
A premaga D, C premaga E
A premaga E, B premaga D
A premaga C, B premaga E
A premaga B, D premaga C

Peti dan sta padla le dva gola, torej je A premagal B z 2 : 0, D in C sta pa izenačila z 0 : 0. V tekmi med A in C četrti dan je bilo zabitih 7 golov, zato A, ki je v vsem tekmovanju zabil 8 golov, jih ni mogel ta dan zabit več kot 4, ker le tako mu ostaneta še dva gola za zmago nad D in E. Izid tekme med A in C četrti dan je zato 4 : 3. Rezultati so bili torej sledeči: A : B — 2 : 0; A : C — 4 : 3; A : D — 1 : 0; A : E — 1 : 0.

Erscheinungsort: Klagenfurt.

Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt.

P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Msgr. Ignacij Kunstelj, 62 Offley Road, London S.W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 0 31 24 - 23 59).

P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams, Tirol.

Ivan Tomažič („Korotan“), Albertgasse 48, 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II. 1010 Wien I. (Tel. 0 222-63 25 07).

Janez Žagar, Bahnhofstr. 13, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

BELGIJA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, B-4000 Liège. (Tel. 041/23 39 10).

Kazimir Gaberc, rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75020 Paris. (Tel. 636-80-68).

Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

Franc Bergant, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Mirko Jereb, 28 Bremen 1, Kolpingstr. 3. (Tel. 0421 - 32 - 84 10).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 420 Oberhausen 11, Jskarstraße 29. (Tel. 0 208-64 09 76).

Ludvik Rot, 5605 Hochdahl, Kempenweg 25. (Tel. 0 21 04 - 31 6 55).

Jože Bucik, 5605 Hochdahl, Kempenweg 25. (Tel. 0 21 04 - 31 6 80).

Slov. župnijski urad, 6 Frankfurt 70, Textorstr. 75-II. (Tel. 0611 61 37 22).

Jože Cimerman, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Martin Mlakar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Vereš, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus. (Tel. 030 - 785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030 - 784 84 34).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065-22 71 33).